

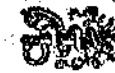
**ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ**  
**ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ**

ΤΗΣ  
**ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ**  
**ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΙΜΗΝΙΑΝ**

ΥΠΟ  
**Α. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ, Γ. ΚΑΡΑΜΗΤΑ, & ΜΑΓΓΙΝΑΝ**

**ΤΟΜΟΣ ΙΒ΄.**

**ΤΕΥΧΟΣ Δ΄.**



**ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,**

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ Σ. ΡΑΖΗ.

—000—

1874.

**ΔΕΚΛΗΡΩΣΗ**

**ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ**

**ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.**

**ΙΣΧΑΙΜΟΣ ΑΥΟΣΚ ΕΣΜΑΡΚ.**

Υπό

**Θ. ΑΡΕΤΑΙΟΥ.**

Διάφοροι ἐπ' ἐσχάτων εὐφρέσταται ἐπινοήσεις παρὰ διαφόρων χειρουργῶν ἐγένοντο πρὸς τελειοποιήσιν χειρουργιῶν τινῶν καὶ ἀκριβεστέραν διάγνωσιν χειρουργικῶν τινῶν νόσων. Αἱ ὀνομαστώτεραι τούτων εἰσὶν, ἡ τοῦ Dieulafoy ἀπομυζητικὴ μέθοδος πρὸς κένωσιν παντοίων ὑγρῶν ἐκ διαφόρων κοιλοτήτων καὶ διήκνῳσιν διαφόρων κρητῶντων ἐν αὐταῖς μετ' ἀποκλεισμοῦ τελείου τοῦ ἀέρος· ἡ ἀντισηπτικὴ θεραπεία τῶν τραυμάτων κατὰ Λιστερ διὰ τοῦ φανικῶ ὀξέος, κατὰ Γουερνὸν (Guerin) διὰ τοῦ διὰ βάττης ἐπίδεσμου κλ., ἡ θεραπεία τῶν χρονίων φλεγμονῶν τοῦ κατ' ἰσχῦον καὶ κατὰ τὸ γόναυ ἄρθρου διὰ τοῦ μηχανήματος τοῦ ἐν Νεῶν Ἰόρκῃ διευθυντοῦ τοῦ ὀρθοπαιδευτηρίου Ταῦλδρ, μηχανήμα, ὅπερ ἐνεργεῖν τάσιν καὶ ἀντίτασιν τοῦ ἄρθρου, ἐπιτρέπει ἐνταυτῷ καὶ τὴν ἐλευθέραν βάδισιν τῷ ἀρρώστῳ· ἡ ὑπὸ τοῦ ἐν Ἐιδελχέργη Σίμωνος ἐπινοηθεῖσα καθάρσις καρκινωμάτων ἢ καὶ ἄλλων νεοπλασμάτων, ἀπροσίτων τῷ μαχηρίῳ, δι' ἐπάκμων κοχλιαρίων, ἰδίως ἐπὶ νεοπλασμάτων τοῦ ἀπευθυσμένου καὶ τῆς μήτρας· ἡ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐξέτασις τοῦ ὀρθοῦ καὶ τῶν περὶ ὀργάνων δι' εἰσαγωγῆς εἰς αὐτὸ ὀλοκλήρου τῆς χειρὸς· ἡ ὑπὸ τοῦ ἐν Χάλλῃ Φόλκμαν συστηθεῖσα τάχιστα ἴασις τῆς ἐσθημένης (Lupus) διὰ καθαιρέσεως τῆς νεοπλασίας μετὰ μικρὰ ἔπακμα καχλιάρια (ἐπὶ ἐξηλωμένῃς) ἢ διὰ πολλῶν πυκνῶν καὶ βαθειῶν ἀμυγῶν (ἐπὶ ὑπερτραφοῦς)· ὁ ὑπὸ τοῦ ἐν Βιέννῃ Λίτελ ἐπινοηθεὶς ἐλαστικὸς βρόχος πρὸς περιέσειν ὀγκων. κ. π. ἂ.

Πασιῶν ἔργων τῶν ἐπινοηθεῖσιν τούτων ἰσχυρότερον καὶ καθαρότερον

**ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.**

Ἐπιχειρῶσ ἀπομυζή Νουλαργ, ὑπὸ Θ. Αρεταίου . . . σ. 193.

**ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ**

**ΕΤΑΙΡΙΑΣ.**

Περὶ ἐκμυζητικῆς ἐπινοήσεως τοῦ Dieulafoy . . . σ. 236.

**ΠΙΝΑΙΟΓΡΑΦΙΑ.**

Περὶ ὀφθαλμολογίας, ὑπὸ Ν. Κορνήλιου . . . σ. 210.

**ΑΝΑΔΕΚΤΑ.**

Περὶ θεραπείας δερμάτος ὄρειος δι' ὑποδορσεῖν ἐνέτοις ὑγρῶν καυστικῆ ἀφρονίας . . . σ. 212.

Αἰμορραγία ἀπὸ τῶν νεφρῶν ἐξαρτομένη ἐκ φθίσεως τοῦ δερμάτος . . . σ. 214.

ὑποδερμικὴ ἔντασις τῆς ὀδοντογενεῖς μαστίνας . . . σ. 253.

Χηλωμάτι ἐπὶ τικτωσῶν . . . σ. 255.

Καθάρσις καρκινῶν ἐπὶ μαστίνας . . . σ. 256.

κῆς δεξιόσεως τυχοῦσα, ἄμα ἀναφανείσα, διεκρή δὲ βίωσιν ὑπισχυομένη, εἶνε ἢ ὑπὸ τοῦ ἐν Κιέλι χειρουργοῦ Γ. Ἐσμάρκ τελειοποιηθεῖσα τεχνητῆ ἰσχυαμία τῶν ἀκρῶν κατὰ τὰς εἰς ταῦτα ἐνεργουμένας ἐγγχειρήσεις.

Ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι, κλινικὰ μάλθηματα ὑπὸ Φόλκμαν (ἀρ. 38, 25 Σεπτεμβρίου 1873), ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον κλινικὸν μάθημα τοῦ Ἐσμάρκ, ἐν ᾧ περιγράφεται ἡ ἀνάμακτος πρὸς ἐξάφρῃσιν νεκρούμακτος ἐγγχειρήσεις, ἐπὶ νεκρώσεως ἀμφοτέρων τῶν κνημικῶν ὀστέων τοῦ αὐτοῦ ἀτόμου, ταυτοχρόνως ἐνεργηθεῖσα ἐνώπιον τῶν φρικτητῶν, ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐτέρας καὶ ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ αὐτοῦ Πέπερσεν ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν κνημῶν.

Ἡ ἐγγχειρήσις αὕτη, ἀγδοκαστὴ περίπτου τοῦ εἶδους τούτου μέχρι τότε δὴν ἐπέφερε τὴν ἀπώλειαν οὐδ' ἡμισείας οὐγγίαις αἵματος, ἐνῶ, ὡς γνωστὸν, αἱ διεκπρίσεις αὗται συνοδεύονται πάντοτε ὑπὸ καταπληκτικῆς αἰμορραγίας, τὰς δυνάμεις τοῦ χειριζομένου ἐξαντλοῦσας καὶ τὸ εὐχερὲς τῆς ἐγγχειρήσεως παρακολληούσας, ὡς ἐκ τῆς ἀενάου σχεδὸν ἀναβλύσεως τοῦ αἵματος ἐκ τῆς τραυματικῆς ἐπιφανείας, ἰδίως μάλιστα τῆς τῶν ὀστέων, ὧν τὰ διαιρούμενα ἀγγεῖα μένουσι κεκνήκτα.

Τὸ δεινὸν τῶν κατὰ τὰς ἐγγχειρήσεις αἰμορραγιῶν καὶ τὸ δύσκολον τῆς ἐπισχέσεως αὐτῶν ἀπετροπίαζε τοὺς χειρουργοὺς ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος πρὸς τοὺς ἀκρωτηριασμούς. Μολαταῦτα καὶ οὗτοι κατέφευγόν εἰς διάφορα ἰσχυαμία μέσα, ἂν καὶ ἀτελέστατα, ὡς τὸν πεπυρακτωμένον σίδηρον, τὴν βύθισιν τοῦ κολοβώματος εἰς ζέον ἔλαιον ἢ πίσσαν, τὴν ὑπὸ τῶν Ἀράβων συστηθεῖσαν χρῆσιν τῶν πεπυρακτωμένων ἀκρωτηριασθέντων, τὸν διὰ περδέσεως τοῦ μέλους μὲ πισσωτὸν σχοινίον ἀκρωτηριασμὸν κτλ.

Μάλιστα δ' ἐνεθαβρύνθησαν οἱ χειρουργοὶ διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀμβροσίου Παρὲ ἐπινοηθείσης ἀπολινώσεως τῶν ἀγγείων καὶ τῆς περιφερικῆς περισφίξεως τοῦ μέλους ὑπεράνω τοῦ σημείου τῆς τομῆς περισφίξις, ἥτις ἀναπτυχθεῖσα κατόπιν πολυειδῶς κατέληξεν εἰς τὴν ἐπινοήσιν τῶν ἰσχυαμιῶν πίεστρων, ὧν ἡ χρῆσις νῦν εἶνε λίαν περιορισμένη, ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ τῆς πίεσεως τοῦ δακτύλου.

Καὶ ἡ δακτυλοπίεσις ὅμως καὶ τὰ ἰσχυαμία πίεστρα οἰκονομοῦσι μὲν μέγα μέρος τοῦ αἵματος, δὲν εἶνε ὅμως καὶ πάντῃ ἰσχυαμία. Διὸ χάριν οἰκονομίας ὡς οἷόν τε πλείονος αἵματος, προσδὲ καὶ τοῦ ἐκ τῆς ἐγγχειρήσεως ἀλγους, πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν ἀναισθητικῶν, ἴσχυον ὡς μέγα πλεονέκτημα τοῦ χειρουργοῦ ἡ περὶ τὸ χειρίζειν ταχύτης, ἣν τινες κατεῖχον εἰς ὑψιστον βαθμὸν οὕτω διηγοῦνται λ. χ. ὅτι διάσημὸς τις καὶ πεπειραμένος χειρουργὸς ὑπέγγε ποτε εἰς Γοττλίνην, ὅπως ἴδῃ τὸν μάλα ἐπὶ ταχεῖ χειρισμῷ φημιζόμενον Κ. Λάγγεμβεκ. Τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα πρὸς ἀπεξάρθρωσιν τοῦ βραχίονος καὶ ὁ περίεργος ξένος στραφεὶς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐγγχειρήσεως, ὅπως λάβῃ μίαν πρέζαν ταμιθάκου, ἐξεπλάγη καὶ ἐθαύμασεν εὐρῶν τὸν βραχίονα ἐξηρθρωμένον, ὅτε ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν αὐθις πρὸς τὸν χειριζόμενον. Καὶ ὁ ἀνεψιὸς δ' αὐτοῦ Β. Λάγγεμβεκ καὶ ἡμέτερος διδάσκαλος ἐξέπληξε διὰ τῆς περὶ τὸ χειρίζειν ταχύτητάς του τοὺς ξένους χειρουργοὺς κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ Σλέσβιγ-Χόλστεϊν ἐν ἔτει 1848.

Σήμερον ὅμως μετὰ τὴν καθολικέυσιν τοῦ χλωροφορμίου καὶ αἰθέρος, τὸ πλεονέκτημα τοῦτο ἐξέπεσε πολὺ τῆς πρώην αὐτοῦ ἀξίας.

Ὁ Ἐσμάρκ ἐν ἔτει 1855 ἐνεργήσας τὸν ἀκρωτηριασμὸν τοῦ μηροῦ ἐνεκεν ὑπερμεγέθους ὀστεοσαρκώματος, ἐξεπλάγη εἶτα κατὰ τὴν ἀνατομὴν τοῦ ἀφαιρεθέντος μέλους διὰ τὸ μέγα ποσὸν τοῦ ἐκρεύσαντος αἵματος, ὅπερ θεθαίως ἀπώλετο πρὸς ζημίαν τοῦ πάσχοντος. Ἐκτοτε συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ οἰκονομῇ κατὰ τὸ δυνατόν καὶ τὸ ἐν τῷ ἀποχωριζομένῳ μέλει αἷμα διὰ πρὸς τοῦτο ἐσπαργάνου πάντοτε πρὸ τῆς ἐγγχειρήσεως διὰ σπειροειδοῦς ἐπιδέσμου τὸ μέλος μέχρι τῆς πασχούσης χώρας ἢ μέχρι τοῦ ὕψους τῆς τομῆς. Τὸ μέσον δὲ τοῦτο ἐδίδαξε καὶ εἰς τοὺς διαφόρους πολέμους, καὶ τὸν τελευταῖον Γαλλογερμανικόν, εἰς πλείστους χειρουργοὺς ὠφελείας ἐντεύθεν δρέψαντας.

Ἐντέλει ὁ Ἐσμάρκ ἐτελειοποίησε τὴν μέθοδον ταύτην πρῶτον ἐξωθῶν τὸ αἷμα τοῦ μέλους μέχρις ὑπεράνω τῆς τομῆς, δεῦτερον ἀντικαταστάσας τὴν ἰσχυαμίαν πίεστρου διὰ σωλῆνος ἔλα-

στικῶ, ἢν περιάγει τρίς ἕως πεντάκις περί τὸ μέλος, ἀνο-  
θεν τῆς χειρὸς τοῦ σπειροειδοῦς ἐπιδέσμου διὰ ταινίας ἐξ ἐλα-  
στικοῦ κόμμιος. Ἐὰν ἀποτελέσματα τῆς τοιαύτης τροποποιήσεως  
ὑπερέβησαν πᾶσαν προσηκόντιαν καὶ ἡ ἰσχυμία κατὰ τὰς ἐγχει-  
ρήσεις ἀπέβαινε τσοῦτον τελεία, ὥστε οὐδὲ σταγὼν αἵματος ἀ-  
πώλλυτο πολλάκις.

Ἐξ συνήθους εἰς τοιαύτης μεγάλης ἐπινοήσεως συμβαίνει, δὲν  
ἔλλειψαν καὶ ἐπὶ τῆς παρούσης περιστάσεως οἱ τὰ πρωτεία τῆ  
"Εσμαρχ ἀμφισβητοῦντες. Ὅτις ὁ "Ενὸς ἀποδίδει, καὶ τοι ἐν  
περὶ τῆς πρώτης (ἰδέαν τῆς δι' ἐλαστικῶν σωλῶνων διακο-  
πῆς τῆς κυκλοφορίας τῆ Νασσαυγιάκ ἐν ἔτει 1856.

Ὁ "Εριχσεν ἀποδίδει αὐτὴν τῆ "Αγγλῶ ἱατρῶ Π. Κλόβερ,  
διότι τὴν 9 Ἰουνίου 1852 ἐνήργησε τὸν ἀκρωτηριασμὸν τοῦ  
μηνῶ, περιβάλλον πρῶτον τὸ σκέλος ὀλόκληρον διὰ πιστικῶ  
ἐπιδέσμου καὶ εἶτα θέσας τὸ ἰσχυμίον πίεστρον, ὅπερ ὁ "Εριχσεν  
καὶ νῦν προτιμᾷ τοῦ ἐλαστικῶ σωλῶνος.

Ὁ "Αδύλφος "Ριχάρδος ἀναφέρειται ἐπίσης, ὅτι ἀπὸ τοῦ 1867  
μετεχειρίζετο κατὰ τὸν ἀκρωτηριασμὸν τοῦ μηνῶ ἀντὶ ἰσχυ-  
μίου πίεστρου κυκλωτέρῃ ἐπιδέσμων ἐλαστικῶν περὶ τὸ βίζομῆ-  
ριον.

Ὁ Βερνάλ ἐπίσης ἀνέφερεν εἰς τὴν χειρουργικὴν ἱστορίαν τῶν  
Παρισίων ὅτι τὰ πρωτεία ἀνάγκασιν εἰς τὸν ἐκ Βικένζης (Vi-  
cenza) Ἰβρανδέσσου Σιλβέστρου, ὅστις τὸ 1871 μετεχειρίζετο  
τὴν ἐλαστικὴν σύσφιγγιν κατὰ τὴν βίζαν τοῦ μέλους ἀντὶ ἰσχυ-  
μίου πίεστρου νομίζει δὲ μάλιστα ὅτι ἀποδίδει δικαιοσύνην, ὀ-  
νομάζων τὴν μέθοδον Ἰταλικὴν (!)

Καὶ ὁ Β. "Αγγερβίεζ ἀπὸ πολλῶν ἐστῶν μετεχειρίζετο, ἐπὶ  
ἀναμικῶν ἀτόμων ἀκρωτηριαζομένων, τὴν ἐκπίεσιν τοῦ αἵμα-  
τος ἀπὸ τοῦ μέλους διὰ πιστικῶ ἐπιδέσμου.

Ἡ εὐκόλως ἀνοοεῖ τις ἡμῶς οὐδεμίαν τῶν ἀντιποιήσεων τοῦ  
των, σφισταζομένων τῶν μὲν εἰς τὴν ἐκπίεσιν ἀπλῶς τοῦ αἵματος  
ἀπὸ τοῦ χειρὸς τοῦ μέλους, τῶν δὲ εἰς τὴν ἀντικατάστασιν  
τοῦ ἰσχυμίον πίεστρου ἢ τοῦ δικτύου δι' ἐλαστικῶ σωλῶνος

ἢ ταινίας, καὶ μόνον ἐπὶ ἀκρωτηριασμῶν, δύναται νὰ ἐρίσῃ πρὸς  
τὴν τοῦ "Εσμαρχ μέθοδον, ἥς σκοπὸς εἶνε οὐ μόνον νὰ προλα-  
βῇ πᾶσαν ἀπώλειαν αἵματος ἐκ τοῦ χειρὸς τοῦ μηνῶ, ἀλλὰ  
καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐγχειρήσεως νὰ καταστήσῃ εὐχερῆ, ὡς  
ἐργαζομένου τοῦ χειρουργοῦ οὐχὶ πλέον ἐπὶ ἰσθμῶν διαρκῶς ἀ-  
ναβλυζόντων αἵμα, ἀλλ' ἐπὶ πάντῃ ἀναίμων καὶ ὠχρῶν, πλεῖ-  
νέκτημα ὅπερ ἐπιτρέπει τὴν μετὰ μεγάλῃς ἀκριβείας ἐκτέλε-  
σιν τῆς ἐγχειρήσεως καὶ διὰ τοῦς μᾶλλον ἀπείρους ἐτι τῶν χει-  
ρουργῶν, οὓς πολλάκις ἡ αἰμορραγία μεγάλως θορυβεῖ. Ἐπεξέ-  
τεινε δὲ ὁ "Εσμαρχ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέσου τούτου εἰς παν-  
τοίας ἐγχειρήσεις κατὰ τὰ ἄνω καὶ κάτω ἄκρα, οἷον ἐπὶ νε-  
κρώσεων, τερηδόνων, διεκπίεσιν τῶν ἄρθρων, ἀκρωτηριασμῶν,  
ἐξαιρέσεων ὄγκων κτλ. ὡς κατωτέρω θέλομεν ἰδεῖ. Τέλος εἰς  
τὸν "Εσμαρχ χρεωστεῖται ἡ τελειοποίησις καὶ καθολίκευσις τῆς  
μεθόδου ταύτης, ἥτις ἄχρι τοῦδε εἰς πάσης σχεδὸν τὰς χώ-  
ρας ἐγένετο εὐπρόσδεκτος καὶ μεζίονα τῶν ἄχρι τοῦδε ἀγαθῶν  
ὑπόσχεται τῆ δεινοπαλοῦση ἀνθρωπότητι.

Κατὰ τὴν ἐπιστημονικὴν μου ἐκδρομὴν τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς  
Γερμανίαν, ὅτε περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου ἤμην ἐν Ἐιδελβέρῃ, ὁ  
ἐκεῖ καθηγητὴς κ. Σίμων ἐνήργησε τὸ πρῶτον ἐπὶ παρουσίᾳ μου  
κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην τὴν ἐξαιρέσιν νεκρωμάτων ἐκ τῆς ἀ-  
ριστερῆς κνήμης καὶ τοῦ δεξιῶ μηνῶ 15 ἐτούς παιδὸς ἀνευ τι-  
νος αἰμορραγίας. Ἡμέρας δὲ τινὰς κατόπιν ἐν Στρασβούργῳ ὁ κα-  
θηγητὴς Κ. Λύκε, καὶ παρ' ἐμοῦ παροτρυνθεὶς, ἐνήργησε, καὶ  
οὗτος κατὰ πρῶτην φοράν, διὰ τῆς αὐτῆς ἰσχυμίον μεθόδου τὸν  
ἀκρωτηριασμὸν τοῦ μηνῶ ἐπίσης ἀναίμωνως. Μέχρι τῆς ἐπο-  
χῆς ταύτης οὐδὲν εἶχεν εἰσέτι δημοσιευθῆ διὰ τοῦ τύπου, προφο-  
ρικῶς δὲ μόνον μετεδίδετο ἡ μέθοδος.

Τὴν μέθοδον ταύτην ἐπανελθόντες ἐφηρμώσαμεν καὶ ἡμεῖς  
εἰς τινὰς περιπτώσεις, τῶν ὁποίων τὴν σύντομον ἀφήγησιν ἐπι-  
χειροῦμεν ὧδε, ἐπιτάττοντες ἐν τέλει καὶ τὰς ἐπ' αὐτῆς κρίσεις  
ἡμῶν, ὅσας ἔκ τε τῆς ἡμετέρας καὶ τῆς ἀλλοτρίας πείρας ἠδυνή-  
θημεν νὰ ἀρυσθῶμεν.

Πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς ἐαυτοῦ μεθόδου ὁ "Εσμαρχ περιτυλίσσει

τὸ μέλος διὰ σπειροειδοῦς ἐπιδέσμου ἐξ ἐλαστικοῦ κόμματος ἐξυ-  
 ρασμένου, ὃν συσφίγγει ἐπαρκῶς, ἀπὸ τῶν ἄκρων δακτύλων  
 μέχρι ὑπεράνω τῆς θέσεως, καθ' ἣν μέλλει νὰ χειρῶσῃ εἴτα  
 λαμβάνει παχὺν ἐλαστικὸν σωλῆνα, ὃν ἐκτείνων ἰσχυρῶς περιά-  
 γει περὶ τὸ μέλος τετράκις ἢ πεντάκις κατὰ τὸ πέρασ τοῦ σπει-  
 ροειδοῦς ἐπίδεσμον· ἀδιάφορον δὲ εἰς ποῖον ὕψος τοῦ μέλους,  
 διότι τοῦτο τὸ πλεονέκτημα ἔχει ὁ ἐλαστικὸς σωλὴν ἀπέναντι  
 τοῦ ἰσχυροῦ πιέστρου, ὅτι ὀπουδήποτε τοῦ μέλους καὶ ἂν τε-  
 θῆ ἐπίσχει ἐντελῶς τὴν πρὸς τὴν περιφέρειαν κίνησιν τοῦ αἵ-  
 ματος. Μετὰ τοῦτο ἀφαιρεῖται ὁ ἐλαστικὸς σπειροειδῆς ἐπίδε-  
 σμος καὶ τὸ μέλος κάτωθεν τοῦ δεσμοῦ εἶνε ὠχρότατον διὰ τὴν  
 ἐντελῆ αὐτοῦ ἀναμίαν. Νῦν ἐκτελεῖται ἡ ἐγχείρησις ἐν πλή-  
 ρει στεγνότητι τοῦ τραύματος· νομίζει τις ὅτι χειρίζει οὐχὶ ἐπὶ  
 ζῶντος σώματος, ἀλλ' ἐπὶ νεκροῦ.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐγχείρησεως, τὴν ἀπολίνωσιν  
 ὀνομαστικῶν ἀρτηριῶν, ἂν τοιαῦται διεγέρθησαν, καὶ τὴν καθαρ-  
 σμὸν τοῦ τραύματος, ἐφαρμόζεται ὁ πρὸς τὸν ἐπίδεσμον καὶ  
 τότε μόνον μικρὸν κατὰ μικρὸν χαλαροῦνται ὁ συσφίγγων ἐλα-  
 στικὸς σωλὴν καὶ τέλος ἀφεται.

Ἢ διὰ τοῦ σωλῆνος τοῦτου πίεσις φαίνεται ὅτι φέρει παρο-  
 δικὴν παράλυσιν τῶν συσφιγμένων ἀγγείων, διότι ἂν τῆ ἀρ-  
 σει τῆς συσφίξεως, καὶ μάλιστα ἂν αὐτὴ γένη ἀποτόμως, πά-  
 ραυτα συνορμᾷ εἰς τὸ ἄγγι τοῦδε αἰμαίνοντος μέλους ποσοῦτον αἵ-  
 μα, ὥστε τὸ ὠχρὸν δέρμα γίνεται κατέρυθρον ὡς ἐπὶ ἐρυσιπέ-  
 λτατος, ἀπὸ δὲ τοῦ ξηροῦ τραύματος ἀθροεῖ ἀναβλύζει ἀφθονον  
 αἷμα, ὡς ἀπὸ καθύγρου καὶ ἀποσπινόμενου σπύγγου, μικρότα-  
 ται δὲ ἀρτηρίαι συνήθως μὴ αἰμορραγοῦσαι, ἐξακοντίζουσι ζω-  
 ρῶς αἷμα καὶ καταρραεῖς γενόμεναι δύνανται εὐχερῶς ν' ἀπο-  
 λινωθῶσι. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἴσως τὴν πλημμυρίδα ταύτην  
 διαδέχεται ἡ ἀμφοτίς, ἡ κυκλοφορία ταυτοποιεῖται καὶ ἡ αἵ-  
 μορραγία καταπαύει, ἥτις ἄλλως δὲν εἶνε καὶ μεγάλη.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς τοιαύτης αἰμορραγίας εἶνε καλὸν ἢ χαλά-  
 ρωσις τῆς συσφίξεως τοῦ σωλῆνος νὰ γίνηται κατὰ μικρὸν, ὁ

δὲ ἐπίδεσμος τοῦ τραύματος, ὅπου εἶνε δυνατόν, νὰ συσφίγγηται  
 ὀλίγον ἰσχυρότερον τοῦ συνήθους.

Τὴν μέθοδον ταύτην ἡμεῖς ἠναγκάσθημεν νὰ τροποποιήσωμεν  
 μικρὸν· δι' ἑλλειψιν δηλ. ἐλαστικῶν ταινιῶν, μεταχειριζόμεθα  
 ταινίαν ἐκ στερεοῦ βαμβακίνου ὑφάσματος, δι' ἧς περιβάλλομεν  
 τὸ μέλος, συσφίγγοντες τὰς ἐπινεμύσεις ἰσχυρῶς, πρὸς ἐντελῆ  
 ἀπώσιν τοῦ αἵματος πρὸς τὸ κέντρον· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν  
 ἀφαιροῦμεν τὰς ἐπινεμύσεις ἐκείνας μόνον, αἵτινες ἀντιστοίχουν  
 πρὸς τὴν χειρισθησομένην χώραν καὶ εἴτα ἐχειρίζομεν· νῦν δ'  
 μὲν ἀφαιροῦμεν τὸν πιεστικὸν ἐπίδεσμον ἀπὸ ἀνωθεν τῆς χει-  
 ρισθησομένης χώρας μέχρι τῶν ἄκρων δακτύλων, ἀφ' οὗ προη-  
 γουμένως περιθέσωμεν τὸν ἐλαστικὸν σωλῆνα εἰς τὴν οἰκείαν  
 θέσιν. Ἐπιτυγχάνομεν δὲ καὶ διὰ τοῦ ἐπίδεσμου τοῦτου τὴν  
 πλήρη ἰσχυμίαν τοῦ μέλους, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς τελευταίας  
 ἡμῶν ἐγχειρήσεις, ὅτε ἀπεκτήσαμεν πείραν τινὰ τῆς μεθόδου.

Τὸ πάχος τοῦ ἐλαστικοῦ σωλῆνος εἶνε ἀνάλογον τοῦ μέλους  
 καὶ τῆς εὐρωστίας τοῦ ἀρρώστου, καὶ εἰς μὲν τὸν μῆρον καὶ πα-  
 χεῖαν κνήμην μεταχειριζόμεθα σωλῆνα, ἔχοντα διάμετρον 15 χ.μ.  
 εἰς δὲ τὸν βραχίονα ἢ μῆρον ἀπεσχνικῶτα ἢ παιδικόν, ἡ διάμετρος  
 τοῦ σωλῆνος εἶνε 10 χ.μ., διὰ δὲ τοὺς δακτύλους καὶ τὸ πῆος  
 μετὰ τοῦ ὄσχευος μεταχειριζόμεθα σωλῆνα ὀλίγον τι παχύτερον  
 τοῦ διατρήτου ἐλαστικοῦ σωλῆνος τοῦ Χασσαιγιναί. Ἐν τῇ ὀ-  
 πολείεσται εἰσέτι πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μεθόδου, ὁ τρόπος δηλ-  
 τῆς στηρίξεως τοῦ ἐλαστικοῦ σωλῆνος. Εἰς ἐκάτερον τῶν περά-  
 των τοῦ τοιοῦτου σωλῆνος εἶνε ἐστυριγμένον ἀνὰ ἓν μετ' ἄλλου  
 ἐπίπωμα, καὶ τὸ μὲν τοῦτων φέρει κρίκους τινὰς κρεμαμένους,  
 τὸ δὲ ἄκρυστρον, ὅπερ μετὰ τὴν περιτύλιξιν τοῦ σωλῆνος ἐμ-  
 πορπάται εἰς τινὰ τῶν κρίκων τοῦ ἐτέρου πέρατος. Ἡμεῖς ἐν  
 στερήσει τοιοῦτου μηχανισμοῦ μεταχειριζόμεθα τὸ ἐξῆς ἀπλού-  
 στατον μέσον· μετὰ τὴν περίθεσιν τῶν ἐπαρκουσῶν περιβολῶν,  
 χιάσαντες τὰ πέρατα τοῦ σωλῆνος, τείνομεν αὐτὰ ἀπ' ἀλλή-  
 λων, βοηθῶς δὲ φέρει ὑπὸ τὸ χιάσμα τὴν μεσότητα ἀπλῆς ται-  
 νίας, ἧς τὰ πέρατα ἀμματίζει ἀνωθεν τοῦ χιάσματος· ὁ δεσμὸς  
 οὗτος συγκρατεῖ τὸν σωλῆνα στερεῶς.

Νῦν μεταβιβάσθαι εἰς τὴν βραχίονα ἀρχήσιν τῶν ἀναμάρτων ἐνεργηθειῶν ἐγγειρήσειν, διακρίνοντες αὐτὰς κατὰ τὰς ἐνδείξεις αὐτίνες τὰς περιεκέλευσαν.

Α'. ΝΕΚΡΩΣΙΣ.

1. Παρατήρησις. Νέκρωσις κεντρικὴ τοῦ βραχίονος, ἐξαιρέσεις τοῦ νεκρώματος ἀναίμακτος κατὰ Ἑσμαρχ, Ἰασίς. Κ. Ν. ἐτῶν 26 ἐκ Χίου, γεωργός, προσήλθεν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1873, φέρων τὴν ἀριστερὴν βραχιόνιον ὀστέον κατὰ τὴν μεσότητά περιεπὸν οὐσιαστικῶς πεπαχημένον, κατὰ δὲ τὴν ἐξῆς ἐπιπέδον τοῦ βραχίονος συριγγώδη πόρον, δι' οὗ ἐφθάνε τις εἰς τὸν αὐλὸν τοῦ ὀστέου, ἐνθα ἀπῆλθεν ἀπολελυμένον τεμάχιον ὀστέου. Τὰ ἄλλα ὁ ἄρρώστος ἐφαίνετο ὑγιής, ὀλίγον ὁμιῶς ὠχρῆς ἢ παροῦσα πάθησις ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ 3 ἐτῶν.

Τὴν 15 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐνήργησα τὴν ἐξαίρεσιν τοῦ νεκρώματος. Ἄφ' οὗ διὰ σπειροειδοῦς πιεστικῶ ἐπιπέδου, περιέβαλον τὸ μέλος ἄλκυλον, περιέθεσα εἰς τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ βραχίονος τὸν ἐλαστικὸν σωλήνα, ὡς ἀνωτέρω περιέγραψα, εἰς τὰ διαίρεσας τὰς ἐπιπεδῶσιν τοῦ ἐπιπέδου, τὰς ἀντιστοιχοῦσας εἰς τὴν πρὸς χειρὸς ἰσχυρὰν, ἐγλωσσώθηκα τὸν ἄρρωστον καὶ ἔβην πρὸς τὴν ἐγγείρησιν. Δι' ἰσχυροῦ μαχαίριον ἐφερα τομήν καθέτων διὰ τῶν ἀπαιτῶν μορίων μέχρι καὶ τοῦ περιστείου κατὰ βάλους εἰς τὸ μέσον τῆς τομῆς ταύτης εὗρισκετο ὁ συριγγώδης πόρος. Διὰ ξύστρον ἀπεχώρισα ἐκατέρωθεν τῆς τομῆς τὸ περιύστεον ἀπὸ τοῦ πεπαχημένου ὀστέου καὶ παρέστειλα ἀμφότερα τὰς σάρκας διὰ τυφλαγιάστρων. Εἶτα διὰ σμίλης καὶ σφίρας ἐξεσμίλευσα περὶ τὸν συριγγώδη πόρον τοῦ ὀστέου ὅπην εὗρισαν μέχρι τῆς θήκης τοῦ νεκρώματος κατὰ βάλους εἰσδύονταν, μεθ' οὗ τὸ νέκρωμα ἀφαιρέθη εὐχερῶς. Τὰ τραχέα χεῖλη τῆς νέας ὀπῆς καὶ τινες θέσεις παραδονισμέναι τῆς θήκης ἐξομαλύνθησαν διὰ ξύστρων. Ἄχρι τούτου ἐξεγίθη μόλις ἐν κοιλίᾳ τῶν κατὰ ἀριστερῶν.

Περικολληθέντος τοῦ τραχήματος καὶ τῆς τραυματικῆς κοιλότητος πληρωθείσης διὰ μοσχοῦ ἐμβεβρωμένου εἰς διάλυσιν φανικοῦ ὀξέος ἐν λινακίῳ, ὡς 1:8 ποικυνομένου, ἀπετίθη πολύ.

πτυχον σπληνίον καὶ ἐστήριχθη διὰ σπειροειδοῦς ἐπιπέδου. Ὁ τραυματικὸς πυρετὸς ἦν ὀλιγὸς ἀσήμαντος ἢ ἐπούλωσις ἔβαινε ταχέως καὶ ἐπλησίαζε τὸ πέρας αὐτῆς, ὅτε ἐπῆλθεν ἐρυσίπελας τραυματικὸν, μέγα μέρος τοῦ κορμοῦ καταλαβόν· ἐκ τούτου ἡ ὄψις τοῦ ἔλκου ἠλλοιώθη, κατέστη φαγεδαϊνικὸν καὶ μόνον θράδῆως ἤρχισεν ἐκ νέου νὰ σαρκοφυῖ ὥστε μέχρι τελείας ἐπούλωσως παρήλθον περὶ τοὺς τέσσαρας μῆνας.

2. Παρατήρησις. Νέκρωσις κεντρικὴ κατὰ τὸν βραχίονα, ἐξαιρέσεις τοῦ νεκρώματος ἀναίμακτος κατὰ Ἑσμαρχ, θάνατος. Α. Παναγιώτου, Κῶος, ἐτῶν 22, ὑπέρτης, εἰσῆλθε περὶ τὰ μέσα παρελθόντος Νοεμβρίου εἰς τὸ Νοσοκομεῖον, φέρων, ὡς ὁ προηγουμένος ἄρρώστος, πρὸ ἐτῶν πάχυνσιν τοῦ ὀστέου κατὰ τὴν μεσότητά τοῦ βραχίονος μετὰ συριγγώδους πόρου διήκονα πρὸς τὴν κοιλότητα τοῦ ὀστέου, ἐνθα ἐκεῖτο νέκρωμα. Ὁ ἄρρώστος ἦν καθόλου καχεκτικῆς, ὠχρῆς, ἰσχνῆς, ἔφερεν ἐξόγκωσιν λυμφατικῶν ἀδένων πολλῶν καὶ τῶν ὑποχονδρίων σπλάγγων.

Τὴν 28 Νοεμβρίου ἐγένετο ἡ ἐγγείρησις τῆς νεκρώσεως, ἥτις τυπικῶς οὐδὲν διέφερε τῆς προηγουμένης. Μέχρι τῆς 12 Δεκεμβρίου ἔβαινε ἀριστα, τότε ὁμιῶς ἐνεφανίσθη τραυματικὸν ἐρυσίπελας σφοδρὸν, ὑπερ ἐπιπεδῶσιν σχεδὸν ὅλον τὸ σῶμα. Καὶ τοῦτο δὲ ἤρχισε νὰ παρακμάζει, ὅτε τὴν 20 Δεκεμβρίου ἐνεφανίσθησαν σφοδρότατα συμπτώματα ἐντερίτιδος, ἅτινα τὴν τρίτην τῆς ἐμφανίσεως τῶν ἡμερῶν ἐπήνεγκον τὸν θάνατον. Ἐν τῇ νεκροψίᾳ εὗρέθησαν, ἀμφότεροι οἱ πνεύμονες προσπεφυκότες διὰ παλαιῶν συμφύσεων πρὸς τὸν ὑπεζωκῶτα, ὁ δεξιὸς ἀποκρεωμένος ἦπαρ, σπλῆν, νεφροὶ ἐξωθηκότες καὶ ἀμυλοειδῶς ἐκπεφυλισμένοι· εἰλεὸς καὶ παχὺ ἐντερον λίαν ἐνημημένα καὶ κυανοπέλιθνα, ἐπὶ τῆς βλεννομεμβράνης αὐτῶν αἰμορραγικὸν ἐξίδρωμα· ἐν τῇ κοιλότητι τοῦ περιτοναίου ἐπίσης μέτριον αἰμορραγικὸν ἐξίδρωμα.

Ἄμεσος αἰτία τοῦ θανάτου ὑπῆρξε βεβαίως ἡ σφοδρὰ φλεγμονὴ τοῦ πεπτικῶ σωλήνος, ἥτις δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἰδιοπαθῆς, ἀλλ' ὡς αἰτιατὴν σχέσιν ἔχουσα πρὸς τὴν ἐκτεταμένην δερματίτιδα· τοιοῦτόν τι δὲ οὐχὶ σπανίως παρατηροῦμεν καὶ εἰς

ἐκτεταμένα ἐγκαίματα τοῦ δέρματος, καὶ πρωτοβάθμια ἂν ᾖσι. Νὰ χαρακτηρισθῇ δὲ ὡς φλεγμονὴ κατ' ἀπόκρουσιν ἢ μετὰστασιν, ἢ ὡς ἐνάθημα δὲν φαίνεται ἡμῖν ὀρθόν· ἐπίσης οὐδ' ὡς φλεγμονὴν ἐκ σηψαιμίας δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν αὐτήν, ἐπειδὴ οὐδὲν σηψαιμικὸν ἕτερον σύμπτωμα παρουσιάσθη, οὔτε σηπεδονώδης ἐστία ὑπῆρχεν ἐν τῷ αἵματι.

3. Παρατήρησις. Νέκρωσις τῆς κερκίδος, διέκτρισις ἀναίμακτος, *Ιασις*. Δ. Ἀναγνωστόπουλος, ἑτῶν 30, ἐκ Πόργου, κτηματίας. Κατὰ τὴν 24 Ἀπριλίου ἐτραυματίσθη κατὰ τὴν δεξιάν χεῖρα διὰ πυροβόλου ὕψου ἐκ τοῦ σύνεγγυς· τὴν 2 Μαίου εἶδετο νὰ ἐνεργηθῇ ὁ ἀκρωτηριασμός τοῦ ἀντιβραχίου κατὰ τὴν μεσότητά αὐτοῦ. Τὴν 10 Ἰουνίου ἦλθεν ἐνταῦθα φέρων συριγγώδη πόρον τοῦ κολυβώματος, δι' οὗ εἰσέδιδε τις εἰς τὴν κοιλότητα τῆς κερκίδος, ἧς ἡ ἐσω ἐπιφάνεια ἦν πάντῃ ἀπεψιλωμένη καὶ τραχεῖα. Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ὀστεομυελίτιδος ἀποληξίας εἰς νέκρωσιν, ἧτις πιθανὸν κατεῖχεν ἅπαν τὸ πᾶχος τοῦ ὀστού.

Ἐπειδὴ ὁ ἄρρωστος ἐσπευδε πρὸς τὴν ἰασίν του, συνθεύλευσα αὐτῷ τὴν διέκτρισιν τῆς νεκρωμένης μαίρας τοῦ ὀστού, ἢ ἐνήργησα τὴν ἐπιούσαν.

Ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ κολυβώματος μέχρι τῆς μεσότητος τοῦ βραχίονος περιέθηκε συνεσφιγμένον σπειροειδῆ ἐπίδεσμον· κατὰ τὸ τέρμα αὐτοῦ περιήγαγον τὸν ἐλαιοειδῆ σωλῆνα καὶ μετὰ τοῦτο ἀφήρσα τὸν σπειροειδῆ ἐπίδεσμον· τὸ μέλος κἀτωθεν τοῦ σωλῆνος ἐγένετο ὠχρότατον καὶ αιμόκενον.

Κατὰ μῆκος τῆς κερκίδος πλευρᾶς ἐνήργησα τομὴν τῶν ἀκαλῶν μορίων μέχρι σχεδὸν τοῦ ἄνω ἄκρου τῆς κερκίδος πρὸς τὰ ἄνω καὶ μέχρι τοῦ ὀστού κατὰ βῆθος· τὸ περιστέρον, ἀρκούντως πεπαχυμένον, διήρσα ὡσαύτως καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς τομῆς καὶ εἶτα διὰ ξύστρου καὶ μαχλῶ ἀπεκόλλησα αὐτὸ κύκλιον τοῦ ὀστού, μέχρι τοῦ ὕψους, καθ' ὃ τὸ τε περιστέρον καὶ τὸ ὀστόν εἶχον ὕψους. Πρὸς τὸ ὕψος τοῦτο περιέει τὸν ἀλυσιδωτὸν πρίονα, ἀπέκοψα τὴν νοσηρὰν μαίραν τοῦ ὀστού, μῆκος 7 ε. μ. ἔχουσαν.

Καθ' ὅλην τὴν ἐγχείρησιν, ἧτις διήρκεσε περὶ τὸ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας οὐδὲ σταγὼν αἵματος ἀπωλέσθη. Ἐπειδὴ ὁ ἄρρωστος δὲν ἐδέχθη νὰ χλωροφορμηθῇ μετεχειρισθῆν τὴν διὰ ψεκᾶδων αἰθέρος παραγωγὴν τῆς τοπικῆς νάρκης, τὸ μὲν ὅπως κατασχῆσω τὴν ἐγχείρησιν ἤττον ὀδυνηράν, τὸ δὲ καὶ κυριώτερον, ὅπως δωκιμάσω, ἂν τὰ πεπεσμένα καὶ λείψαντα νεῦρα καθίστανται ἀναισθητικώτερα τῶν μηδεμίαν πίεσιν καὶ λειψαιμίαν ὑφισταμένων ὑπὸ τὴν ἐπιπόρην τῆς ἐκ τοῦ αἰθέρος καταψύξεως. Μηδεμίαν διαφορὰν ἠδυνήθην νὰ διακρίνω ἢ ἀμβλύτης τῆς αἰσθήσεως, ἢν παρατηροῦμεν εἰς τὸν τοπικὸν αἰθερισμὸν, ἀνευ τίνος πίεσεως τῶν προσαγόντων ἀγγείων, ἢ αὐτῇ παρατηρήθῃ καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει, καθ' ἣν ἡ κυκλοφορία ἐν τῇ χειρισμένη χώρᾳ ἦν πάντῃ διακεκομμένη. Οὐχ ἤττον ὁμοῦ θέλω ἐπαναλάβει πολλάκις τὸ πείραμα πρὸς θετικώτερον βεβαίωσιν.

Ὁ βαθμὸς τῆς αἰσθητικότητος τῶν νεύρων τῶν κἀτωθεν τῆς περισφιγῆσεως διακλαδιζομένων, οὐδόπως διαφέρει τοῦ κατὰ φύσιν. Ἐντεῦθεν δ' ἐξάγομεν τὸ φυσιολογικὸν πόρισμα, ὅτι τὰ περιφερικὰ αἰσθητικὰ νεῦρα καὶ ἐν καταστάσει ἀναμίας, οὐδεμίαν ἀλλοίωσιν τῆς μεταδοτικότητος τῶν ἐντυπώσεών των ὑφίστανται ἀντιθέτως πρὸς τὰ κέντρα τοῦ νευρικοῦ συστήματος, ὧν ἡ ἀναμία ἐπιφέρει τὴν παῦσιν τῆς τε αἰσθήσεως καὶ κινήσεως.

Ἐπανέλωμεν αὖθις ἐπὶ τὸν χειρισθέντα· τὴν κοιλότητα τοῦ τραύματος ἐπλήρωσα μὲ μοτὸν δεδευμένον εἰς διάλυσιν φανικοῦ ἄξέος δρ. 4 εἰς λινελαίου οὔγγ. 4. Ἐπέθηκα εἶτα πολύπτυχον σπληνίον καὶ ἐστήριξα διὰ παλινδρομοῦντος ἐπίδεσμου.

Μετὰ τοῦτο ἐχαλάρωσα τὸν ἐλαστικὸν σωλῆνα καὶ κατὰ μίκρον ἀφήρσα αὐτόν.

Τὴν ἐπιούσαν κατὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ἐπίδεσμου παρατηρήθησαν ἐπ' αὐτοῦ δύο κηλίδες αἵματος καὶ ὁ μοτὸς δὲ ἦν ἐπίσης ἐν μέρει ἡμαγμένος, τὸ ὅλον δὲ τοῦ ἐκχυθέντος αἵματος δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπολογίσῃ τις ἀνώτερον τῆς ἡμισείας οὔγγας.

Τὴν δευτέραν ἀπὸ τῆς ἐγχειρήσεως ἡμέραν ἐπῆλθε μέτριος τραυματικὸς πυρετός, ὅστις δὲν διήρκεσε πλέον τῶν 36 ὥρων.

Ἡ σαρκοφυΐα τοῦ τραύματος προέβη κάλλιστα καὶ τὸ τραῦμα ἐντός 4 ἑβδομάδων ἐπούλωθη.

4. Παρατήρησις. Νέκρωσις τοῦ μηρικοῦ ὀστοῦ κεντρικῆ, ἐξαιρέσει τοῦ νεκρώματος ἀναίμακτος. Ἰ. Μαργαροῦδάς, ἐκ Χίου, ἐργάτης, ἐτῶν 58. Πρὸ 40 ἐτῶν ἔπαθε φλεγμονὴν τοῦ μηροῦ, ἐξ ἧς ἐναπελείφθησαν κατὰ τὴν ἔξω καὶ ἔσω ἐπιφάνειαι τοῦ μηροῦ, κατὰ τὸ κατώτερον αὐτοῦ τριτημόριον δύο συριγγώδεις πόροι, ἀλληλοδιαδόχως κατὰ καιροὺς ἐπούλουμένοι καὶ ἀνελοῦμενοι. Ἐκ τῶν πόρων τούτων διὰ μέσου τυλιωθῶν ἰσθῶν, εἰσδύει τις εἰς τὸν αὐλὸν τοῦ λίαν πεπαχυμένου μηρικοῦ ὀστοῦ, ἐνθα ἀπαντᾷ τραχὺ καὶ κινητὸν τεμάχιον ὀστέου.

Τὴν 3 Ὀκτωβρίου 1873 προέβην εἰς τὴν ἐγγεῖρησιν τῆς νεκρώσεως ταύτης κατὰ τὴν ἀναίμακτον τοῦ Ἐσμαρχ. μέθοδον περιέλαβον ἀλόκληρον τὸ σκέλος διὰ πιεστικῆς ἐπίδησιν μέχρι τοῦ ῥιζομηρίου, ἐνθα ἐφάρμοσα τὴν ἐλαστικὴν σωλῆνα εἰς τὸ ὕψος τῶν συριγγίων ἔσχατα τὴν πιεστικὴν ἐπίδησιν ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ συριγγώδους πόρου εἰσαγαγὼν μαχαίρην διήρσα τὰ ἐσκληρωμένα ἀπαλὰ μόρια πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω ἐπαρκῶς καὶ μέχρι τοῦ ὀστοῦ κατὰ βάθος τὸ στόμιον τῆς νεκροθῆκης ἦν λίαν μικρὸν, τὰ δὲ τοιχώματα τοῦ ὀστοῦ ἦσαν τόσοσιν πεπαχυμένα καὶ ἐσκληρωμένα, ὥστε μετὰ μεγίστης δυσκολίας καὶ μετὰ τὴν θραύσιν δύο καλισκωτῶν σημείων μόλις κατώρθωσα νὰ διανοίξω ἀρκούντως εὐρύσκον ὄπην, δι' ἧς εἰσδύσας ἐξήγαγον τεμάχιον τινα νεκρωμένου σπογγώδους ὀστέου. Ἡ ἐπίδησις ἐνεργήθη ὡς ἀνωτέρω. Ἡ ἔκσις ὅμως τῆς περιπτώσεως ταύτης ἐβράδυνε μεγάλως καὶ εἰσέτι δὲν ἐπέληθε, πιθανότατα διὰ τὴν μεγάλην τοῦ ὀστοῦ πυκνότητα, ἧτις συνήθως παρακωλύει τὴν ἐπακοῦσαν σαρκοφυΐαν ἐν ταῖς ὁστέαις· κατὰ τὸ χρονικὸν ταῦτο διάστημα ἀπεγορίσθησαν ἐκ τῶν τοιχωμάτων καὶ τῶν χειλέων τῆς νεκροθῆκης ἀποφολιωθέντα περιθωσιωμένα ψήγματα ὀστοῦ, πλὴν ἀπαντῶνται εἰσέτι ἐν τῇ καλωτάτῃ τραχύτητι, καθ' ὅν σκοπῶ προσεχῶς νὰ ἐνεργήσω τὰ δέοντα δι' ἀποξέσεως τοῦ ὀστοῦ.

Ἡ ἐγχείρησις αὕτη δὲν δύνανται νὰ εἴπω ὅτι ἐνεργήθη πάντῃ

ἀνακινάκτως, διότι ἦν ἡ πρώτη, ἦν κατὰ Ἐσμαρχ ἐνήργησα καὶ πείραν αὐτῆς ἐντελεῖ δὲν εἶχον εἰσέτι.

5. Παρατήρησις. Νέκρωσις τοῦ μηρικοῦ ὀστοῦ, ἐξαιρέσει ἀναίμακτος, ἰασις. Ἰ. Μπαναλάκης, ἐκ Χίου, ἐτῶν 21, ὀπηρέτης. Πρὸ 7 ἐτῶν ἔπαθε κάταγμα τοῦ μηροῦ ἐπιπεπλεγμένον μετὰ τραύματος· καὶ τὸ μὲν κάταγμα μετὰ χρόνον πολλὸν ἰάθη, ἐναπελείφθη ὅμως κατὰ τὴν μεσότητα τοῦ μηροῦ συριγγώδης πόρος πυορροῶν ἔτι καὶ νῦν. Διὰ τῆς μήλης φθάνει τις πρὸ τοῦ μηρικοῦ ὀστοῦ, ἐνθα ἀπαντᾷ σῶμα τραχὺ, κινητὸν.

Τὴν 4 Ὀκτωβρίου προέβην εἰς τὴν ἐξαιρέσειν τοῦ νεκρώματος παρασκευάσας τὸν ἄρρωστον πρὸς τὴν ἀναίμακτον ἐγχείρησιν ὡς καὶ τὸν προηγούμενον. Μετὰ τὴν ὄλως ἀναίμακτον διαίρεσιν τῶν ἀπαλῶν μορίων, ἐφθασα ἀμέσως ἐπὶ νεκρώματος ἐπιχειμένου τῷ μηρικοῦ ὀσφί, τοῦτο διὰ πολυπάγρας συλλαβῶν ἐξήρσα ἀνευ τινὸς δυσκολίας. Τὸ τραῦμα μετὰ δύο ἑβδομάδας ἦν τελῶς ἐπούλωμένον.

6 Παρατήρησις, Νέκρωσις κεντρικῆ τοῦ μηρικοῦ ὀστοῦ, ἀναίμακτος ἐξαιρέσει τοῦ νεκρώματος, ἰασις. Μ. Ῥήγα, κοράσιον 12καετῆς ἐξ Ἄνδρου, φέρον εἰς διάφορα τοῦ σώματος μέση ἔχνη χοιραδικῶν φλεγμονῶν τῶν ὀστέων, παρουσιάζει κατὰ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ δεξιοῦ μηροῦ πρὸς τὴν ἔξω πλευρὰν συριγγώδη πόρον, εἰσδύοντα εἰς εὐρύστομον θήκην, ἐν ἧ ἀπαντᾷ τις νέκρωμα κινητὸν.

Τὴν 24 Νοεμβρίου, παρασκευάσας τὸ κοράσιον ὡς καὶ τοὺς ἀνωτέρω, ἐνήργησα τὴν ἐξαιρέσειν τοῦ νεκρώματος χωρὶς μὲν νὰ εὐρύνω τὸ στόμιον τῆς θήκης, κερματίσας ὅμως δι' αὐτοῦ τὸ νέκρωμα, ἔπερ ἐν συνόλῳ εἶχεν ὅσον 6 ε. μ. μήκος καὶ ὅσον 3 ε. μ. πλάτος.

Καὶ ἐνταῦθα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐγχειρήσεως καὶ μετὰ τὴν ἐπίδησιν, ἧτις ἐγένετο οἷα καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, οὐδεμίαν ἐκχυσις αἵματος συνέβη. Ἡ μετὰ τὴν ἐγχείρησιν ἀντίδρασις ἦν ὄλως μετρία, ἡ σαρκοφυΐα ἔβαινε καλῶς καὶ μετὰ ἔξ ἑβδομάδας τὸ κοράσιον ἀπῆλθεν ὑγιές.

7. Παρατήρησις. Νέκρωσις κεντρικῆ τῆς περὶθῆκης, ἔκσις



ρσεις κατά <sup>9</sup> Εσμαρχ, Ιασις. Ἰ. Γεωργιάδης, ἐτῶν 10 ἐκ Κυ-  
σάνης, παῖς τ' ἄλλα ὑγιής καὶ εὐτραφής, ἔπαθε πρὸ 2 1/2 ἐτῶν  
φλεγμονὴν κατὰ τὴν δεξιάν κνήμην, ἡ φλεγμονὴ μετέπεσεν εἰς  
κύησιν, ἥτις ἔλαβε τὴν διέξοδον αὐτῆς διὰ δύο ὀπῶν κατὰ τὴν ἐ-  
πιφανείαν τῆς κνήμης. Νῦν ἡ κνήμη κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν πε-  
ρίμετρον τὴν πρὸς τὴν περόνην ἀντιστοιχοῦσαν εἶνε πεπαχυμέ-  
νη καὶ ἐσκληρωμένη, ἡ ἀλλοίωσις δ' οὕτη ἀποδοτέα εἰς τὴν  
περόνην. Κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῆς τελευταίας ὑ-  
πῆρχον δύο συριγγώδεις πόροι, φέροντες εἰς κοιλότητα ὀστέι-  
νην, νέκρωμα ἀπολελυμένον περιέχουσαν· ὁ ἕτερος τῶν πόρων  
ἦν περὶ τὴν μεσότητα τῆς περόνης, ὁ δ' ἕτερος ὑπεράνω τοῦ ἐ-  
ξωτερικοῦ σφυροῦ.

Τὸ ἐγκεκλισμένον νέκρωμα ἐξετείνετο μέχρι καὶ τῶν δύο  
συριγγωδῶν πόρων, καθότι ἂν εἰσῆγαγέ τις δύο πυρηνόμηλας,  
αἵτινες ἔψαυσεν τὸ νέκρωμα, καὶ ἐκίνει τὴν ἐτέραν τούτων πρὸς  
τὸ νέκρωμα, συνεκινεῖτο καὶ ἡ ἑτέρα.

Τὴν 18 Μαΐου ἐνήργησα τὴν ἐγχείρησιν, ἀφ' οὗ προηγου-  
μένως ἐξώθησα ἐκ τοῦ σκέλους τὸ αἷμα διὰ πιεστικοῦ ἐπιδέ-  
σμου, ἀπὸ τῶν ἄκρων δακτύλιον μέχρις ὑπεράνω τοῦ γόνατος  
διήκοντος καὶ περιέθηκα εἰς τὸ τέρμα αὐτοῦ τὸν μεσαίαν πα-  
χύτητος ἐλαστικὸν σωλήνα. Ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν μεσότητα τοῦ  
ὄστος συριγγίου ἀρχάμενος, διήρσα τὰ ἀπαλὰ μόρια, δέρμα καὶ  
περοναίους μῦς, εἰς μῆκος 10—12 ἐ. μ. καὶ μέχρι τοῦ ὄστος  
κατὰ βάθος· διὰ ζύστρων ἀπεκόλλησα ἐκατέρωθεν τὸ περιστέρον  
καὶ εἶτα ἀπεσμίλευσα μέγα μέρος τοῦ ἐξωτερικοῦ τοίχου τῆς  
νεκροθήκης· τὸ αὐτὸ ἔπραξα καὶ εἰς τὸ κατώτερον μέρος τῆς πε-  
ρόνης, μικροτέραν ἀνοίξις ὕπην· ἐπειδὴ ἦμως τὸ νέκρωμα διὰ  
τὸ μῆκος καὶ τὸ ἀνώμαλον τοῦ σχήματος αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο νὰ  
ἐξέλθῃ ἀκέραιον, διήρσα τούτο εἰς δύο ἄνισα μέρη, ὃν τὸ μὲν  
ἀφῆρσα διὰ τῆς ἀνω τὸ δὲ διὰ τῆς κάτω ὕπης. Τὸ ὅλον μῆ-  
κος τοῦ νεκρώματος ἦν ὅσον 12 ἐ. μ. Ὅλην τὴν ἐργασίαν ταύ-  
την, περὶ τὴν ἡμίσειαν ὥραν διαρκέσασαν, ἐνήργησα ἐν μέσῳ ἰ-  
στῶν πάντη στεγνῶν, στεγνοτέρων καὶ τῶν νεκρῶν ἰστῶν,  
οὐδὲ σταγῶν αἵματος ἀπωλέσθη· μόνον μετὰ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ

τραύματος καὶ τὴν χαλάρωσιν τοῦ ἐλαστικοῦ σωλήνος κατὰ τὴν  
συνάρτησιν τοῦ ἐπισχεθέντος αἵματος πρὸς τὴν αἰμόκενον κνήμην,  
ἐπῆλθε μικρὰ παραγχυματικὴ αἱμορραγία, ἐξ ἧς διεβράχυσαν τὰ  
ἐπιδέσματα μικρὸν ὁ χρόνος, καθ' ὃν ὁ πιεστικὸς σωλὴν ἐμπό-  
διζε τὴν προσέλευσιν πάσης θρεπτικῆς οὐσίας πρὸς τὴν κνήμην  
ἦν 40 ἐξηκοστῶν.

Περὶ τὰ μέσα τῆς δευτέρας ἡμέρας ἐπῆλθε τραυματικὸς πυ-  
ρετός μέτριος, ὅστις μετὰ τριήμερον διάρκειαν ἐξέλειπεν, ἡ καρ-  
κοφύα ἔβαινε καλῶς καὶ νῦν 7 ἑβδομάδες ἀπὸ τῆς ἐγχειρή-  
σεως τὸ τραῦμα εἶνε σχεδὸν ἐπουλωμένον καὶ ὁ πάσχων προσε-  
χῶς ἀναχωρεῖ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα.

#### Β'. ΤΕΡΗΑΘΝΕΣ.

8. Παρατήρησις. Ψευδάρθρωσις τοῦ βραχίονος κατὰ τὸ  
κατώτερον ἄκρον, διέκπρισις τῆς κατ' ἀγκῶνα ἀρθρώσεως  
ἀναίμακτος. Πᾶς τις βεβήτως ἀναγινώσκων τὴν ἐπιγεγραμμέ-  
νην διάγνωσιν θέλει ἀπορήσει διὰ τὸ ἐνεργηθῆν θεραπευτικὸν μέ-  
σον, ἀλλ' ἂς ἀναμείνῃ μικρὸν καὶ εὐρήσει τὸ μέσον δεδικαιολο-  
γημένον.

Κ. Σαραφείμ, ἐτῶν 27, μεταπράτης ἐκ τῶν πέριξ τῆς Κων-  
σταντινουπόλεως. Πρὸ 8 μηνῶν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ἔλαβε  
τραῦμα διὰ πυροβόλου ὄπλου κατὰ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ  
ἄριστερου βραχίονος, ἐπῆλθε φλεγμονὴ τότε σφοδρὰ καὶ πόσις.  
Μετὰ χρόνον πολλὸν ἡ φλεγμονὴ κατέπαυσε, τὰ τραύματα ἐπου-  
λώθησαν, πλὴν ὁ πάσχων ἀδυνατεῖ νὰ κινήσῃ τὸ ἀντιβράχιον·  
ἦλθε λοιπὸν ὅπως ζητήσῃ βοήθειον εἰς τὸ ἡμέτερον νοσοκομεῖον  
περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου.

Ὁ ἄρρώστος ἔφερε δυσκινήσιαν τῆς κατ' ὄμρον ἀρθρώσεως, ὡς  
ἐκ συσπάσεως τῶν πέριξ μυῶν, διὰ τὴν μέχρις αὐτῶν ἐπέκτα-  
σιν τῆς φλεγμονῆς· ἀγκύλωσιν γνησίαν τῆς κατ' ἀγκῶνα ἀρ-  
θρώσεως, εἰς ἕκτασιν εὐρισκομένου τοῦ ἄρθρου· τέλος ἑκατοσφά-  
τινα τοῦ μέτρου ὑπεράνω τοῦ ἄρθρου ἔφερε ψευδάρθρωσιν. Κυ-  
ρίως λοιπὸν ἐπρόκειτο ἐνταῦθα περὶ ἀγκυλώσεως τοῦ ἄρθρου ὑπὸ  
διεθύνσιν ὅπως κακὴν καὶ ἀνωθεν αὐτοῦ· περὶ ψευδάρθρωσεως,  
ὅθεν ἔπρεπε νὰ σκεφθῇ τις περὶ ἀμφοτέρων τῶν παθήσεων. Ὅτι

ποθέσας τὸ κατώτερον τεμάχιον τοῦ βραχίονος ὑγιᾶς, ἐγναίμα-  
τευσα ἐν τῇ κλινικῇ μου διδασκαλίᾳ νὰ ἐνεργηθῇ πρῶτον ἡ διὰ  
δευκπρίσεως θεραπεία τῆς ψευδάρθρωσεως καὶ μετὰ τὴν ἴασιν  
αὐτῆς νὰ ἐνεργηθῇ ἡ διέκπρισις τῆς κατ' ἀγκῶνα ἀρθρώσεως καὶ  
ἡ ἐπιδιώξις ἀγκυλώσεως ὑπὸ γωνίαν ὀρθήν, ἂν οἱ βραχιόνιοι  
μῦς εὐρεθῶσι παραλελυμένοι ἐκ τοῦ προηγηθέντος τραύματος,  
ἢ ἡ ὑποπερίστεως διέκπρισις κατὰ Ὀλιέρον, πρὸς παραγωγὴν  
νέου ἄρθρου, ἂν οἱ μῦς διετήρουν τὴν κίνησιν αὐτῶν.

Τὴν 27 Ἀπριλίου λοιπὸν ἐπειράθην νὰ ἐνεργήσω τὴν διέκ-  
πρισιν τῶν τῆν ψευδάρθρωσιν ἀποτελούντων ἄκρων τοῦ βρα-  
χιονίου ὀστού. Ἀπὸ τῶν δακτύλων, μέχρι τοῦ ἀνωτάτου μέρους  
τοῦ βραχίονος ἐφήρμισα πιεστικὸν ἐπίδεσμον καὶ εἰς τὸ τέρμα  
αὐτοῦ τὸν μεσαίαν παχύτητος ἐλαστικὸν σωλήνα· εἶτα ἀφῆρασα  
τὸν σπειροειδῆ ἐπίδεσμον καὶ τὸ μέλος ἐγένετο πᾶντῃ ὠχρὸν ὡς  
σῶμα νεκρῆν.

Μετὰ τοῦτο καὶ τὴν ἐντελῆ νάρκην τοῦ ἀρρώστου, ἐνήργησα  
κατὰ τὴν ἐξω πλευρὰν τοῦ βραχίονος, ὑπεράνω τοῦ ἐξωτερικοῦ  
κονδύλου ἀρξάμενος, τομὴν μέχρι τοῦ ὀστοῦ κατὰ βάθος δι'  
αὐτῆς ἀπεκάλυφα διὰ τῶν καταλλήλων ὄργάνων τὰ τὴν ψευ-  
δάρθρωσιν ἀποτελοῦντα ἄκρα τοῦ ὀστοῦ καὶ ἀπέπρισα τοῦ ἄνω  
τεμαχίου τὴν ἄκραν· κατὰ τὴν ἀποψιλῶσιν δὲ καὶ τοῦ κατωτέ-  
ρου τεμαχίου εἶρον αὐτὸ ψαθυρῶν, τὴν ὀστεοῖδην αὐτοῦ οὐσίαν ἡ-  
ραιωμένην καὶ ἐπομένως ἀκατάλληλον πρὸς συμπύρωσιν μετὰ  
τοῦ ἄνω τεμαχίου, ἣν δ' ἐνταυτῇ στερεῶς πρὸς τὸ ὠλέκρανον  
καὶ τὴν κερκίδα προσπερυκός. Ἴδει λοιπὸν ἵ' ἀποπρίσω καὶ  
τοῦτο μέχρι τοῦ ὑγιᾶς ὀστοῦ, ἥτοι νὰ ἐνεργήσω τὴν διέκπρι-  
σιν τοῦ ἄρθρου.

Πρὸς τοῦτο ἐπεξέτεινα τὴν πριώτην τομὴν πρὸς τὰ κάτω τοῦ  
κονδύλου, εἶτα κατὰ τὸν ἑσῶ κονδύλου ἐνήργησα καὶ ἑτέραν το-  
μὴν ὅσον 6 ἑ. μ. μακρὰν, καὶ εἰσθύσας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν το-  
μῶν ἀπεψίλωσα τὸ ὀστέον ἀπὸ τῶν ἀπαλῶν μυρῶν καὶ τοῦ πε-  
ριστέου, ἐφ' ὅσον τὸ ἀποψιλούμενον ὀστέον δὲν ἐφαίνετο φν-  
σιολογικόν. Οὕτω ἠναγκάσθην ν' ἀποπρίσω σχεδὸν εἰς τὸ ὕψος  
τῆς καρρυνοειδοῦς ἀποψύσεως καὶ τοῦ ἀγένης τῆς κεφαλῆς τῆς  
κερκίδας.

Μετὰ τὴν ἀπόπλυσιν τοῦ τραύματος ἤνωσα διὰ ραφῶν τὰ δύο  
πέρατα τῆς ἐξωτερικῆς τομῆς μέχρι σχεδὸν τῆς μεσότητος αὐ-  
τῆς· ἔπειτα διπλοῦν ἐλαστικὸν διάτρητον σωλήνα, ἐν πυκνῇ δια-  
λύσει φανικοῦ ὀξέος ἐν λιναλαίῳ δεύσας, διεξέβαλον διὰ τῆς ἑ-  
σω τομῆς, ἀφείλ τὰ πέρατα αὐτοῦ ἐξέχοντα πρὸς διοχέτευσιν τῶν  
τραυματικῶν ὑγρῶν, τὰς δύο ὀπὰς ἐκάλυψα μὲ μοτὸν εἰς τὴν αὐ-  
τὴν διάλυσιν φανικοῦ ὀξέος ἐμβεβρεγμένον, ἐστῆριξα δὲ διὰ κυ-  
κλωτερῶν ἐπινημήσεων ἐπιμήκους σπληνίου, διαβρόχου ἐν ὕδατι  
φέροντι φανικὸν ὀξύ διαλυμένον ὡς 1:100. Εἶτα, πλυσιάσας  
τὰ ἀμυστάμενα ἄκρα τῶν ὀστῶν καὶ κάμφας αὐτὰ ὑπὸ γωνίαν  
ὀρθήν, ἐστῆριξα διὰ τοῦ διὰ γύψου κηγγλιδοτοῦ ἐπίδεσμου ὡς  
ἐξῆς. Ἀπὸ τῆς ἄκρας χειρὸς μέχρις ὑπὸ τὴν τραυματισθεῖσαν χῶ-  
ρην καὶ ἀπὸ ἄνωθεν αὐτῆς μέχρι τοῦ ἄνω μέρους τοῦ βραχί-  
ονος περιέθηκα σπειροειδῆ ἐπίδεσμον ἀπλαῦν· εἶτα λαβὼν δύο με-  
τάλλινα ἐλάσματα, ἔχοντα μήκος 30—35 ἑ. μ. πλάτος ὅσον  
12 καὶ πᾶχος ὅσον 2 χ. μ. ἐσμίψα τὴν μεσότητα αὐτῶν το-  
ξοειδῶς, τὰ δὲ ἄκρα πρὸς τὰ πέρατα τοῦ ἡμικυκλιοῦ τόξου ἐγ-  
καρσίως· τὸ ἄνοιγμα τοῦ ἡμικυκλιοῦ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰ κατὰ  
τὴν ἀγκῶνα πέρατα τῶν δύο σπειροειδῶν ἐπίδεσμων· τῶν τόξων  
τούτων τὸ μὲν ἔθηκα κατὰ τὴν ἐξω καμπὴν τοῦ ἀγκῶνος, τὸ δὲ  
κατὰ τὴν ἔσω, δούς εἰς τὰ πέρατα τοιαύτην διεύθυνσιν, ὥστε ταῦτα  
νὰ ἐφάπτονται ἀκριβῶς τοῦ μέλους, καὶ ἄνευ θίξας τινός, ἀνω-  
θεν καὶ κάτωθεν τοῦ τραύματος· εἶτα μὲ ἐγγύψους διαβρόχους  
καινίας περιέβαλον τὰς μοίρας τὰς ὑπὸ τοῦ σπειροειδοῦς ἐπίδε-  
σμου περιβεβλημένας, συμπαραλαβὼν καὶ στήριξας διὰ τοῦ γύ-  
ψου ἐνταυτῇ καὶ τὰ 4 πέρατα τῶν δύο τόξων, ἅτινα οὕτω συν-  
εἶχον σταθερῶς τὰς δύο μοίρας τοῦ ἐπίδεσμου καὶ ἀπετέλουν οἰο-  
νεῖ ἓνα συνεχῆ ἐπίδεσμον, ἅπαν τὸ μέλος συγκρατοῦντα. Ὁ ἐ-  
πίδεσμος οὗτος, ὡς βλέπει τις, ἀφίνει τὴν πάσχουσαν μοῖραν τοῦ  
μέλους κύλιον ἐλευθέραν, ἢ δὲ κυρτότης τῶν τόξων ἐπιτρέπει  
νὰ ἐραρμόζωμεν ὑπ' αὐτὴν πᾶν ἐπίδεσμα ἀκριβῶς καὶ ἀκόπως.

Μετὰ τὸ πέραν καὶ τοῦ ἐπίδεσμου τούτου, ἦτοι μίαν περίπτου-  
σιν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐγγειρῆσεως, ἀφῆρασα τὸν ἐλαστι-  
κὸν σωλήνα καὶ μετρία μὲν συνόρμησις αἵματος πρὸς τὸ μέλος

ἐγένετο, ἐλαχίστη δὲ ἐκ τοῦ τραύματος παρεγγυματική ἀιμορραγία. Ὁ ἄρρωστος μετεκομίσθη εἰς τὴν ἐαυτοῦ κλίνην καὶ ἐκτέθηθεν τοῦ τραύματος ἐτέθησαν ἀνὰ μία κύστις πλήρης χιόνος.

Τὴν μετεπιῶσαν τῆς ἐγχειρήσεως ἐπῆλθε μέτριος τραυματικός πυρετός, διαρκέσας ἐπὶ τινος ἡμέρας· κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ἡ θερμοκρασία δὲν ὑπερέβη τοὺς 38°. Μετὰ 15 ἡμέρας, τῆς πυέσεως μεγάλως ἐλαττωθείσης, ὁ ἐν τῷ τραύματι σωλὴν ἀφῆρθη· ἡ σαροφυΐα ἔβαινε καλῶς καὶ τὸ τραῦμα κατὰ τὰ μέσα Ἰουνίου ἐπουλώθη ἐντελῶς· ἤθελε δὲ εἶσθαι πολλῶ πρότερον ἐπουλωμένον, ἂν μὴ τὸ πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν κόνδυλον τραῦμα ὑψίστατο γαγγραινώδη φλεγμονὴν, ἐξ ἧς ἐμεγεθυῖθη ἐκ νέου. Μέχρι τέλους Ἰουνίου πύρρσις δὲν εἶχεν ἐπέλθει εἰσέτι, διότι μικρὰν τινα κίνησιν ἠδύνατο νὰ ἐνεργήσῃ τις κατὰ τὸν ἀγκῶνα εἰσέτι· διὸ, προστρέψας βιαίως πρὸς ἄλληλα τὰ ἄκρα τοῦ ὀστοῦ, ἐρήρησα συνεχῆ διὰ γύψου ἐπίδεσμον.

Ἡ Παρατήρησις. Τερηθῶν τῶν ὀστέων τοῦ ταρσοῦ, ἀπεξάρθρωσις τοῦ ποδὸς κατὰ Πιρογώφ, γαγγραινώδες εἶδημα μετὰ σηψαιμίας θάνατος. — Κ. Πενταφρόνιμος, ἐξ Ἀστροῦ, ἐτῶν 16, ὑπερέτης, ἔπαθε πρὸς τριῶν ἐτῶν φλεγμονὴν τοῦ ἄκρου ποδός, κατὰ συνέπειαν δὲ ταύτης ἐσχηματίσθησαν διάφοροι συριγγώδεις πόροι, οἵτινες ἄχρι τοῦδε διατρῶνται, ἐκκρίνοντες ἰχωρῶδες πύον. Ὁ πύς εἶνε μετρίως ἐξογκωμένος, φέρων διαφόρους συριγγώδεις πόρους, δι' ὧν ἀφικνεῖται τις μὲ τὴν πυρηνωμήλην εἰς τὰ ὀστά τοῦ ταρσοῦ, ἅτινα πολυαχρῶ διατρῶνται μετ' εὐκολίας. Ὁ ἄρρωστος εἶνε ἰσχνός, συχνάκις πυρέσει. Καίτοι δὲν εἶχον πλήρη βεβαιότητα, ὅτι ἡ ὀπισθία ἀπόφυσις τοῦ ὀστοῦ τῆς πτέρνης ἦν ὑγιής, διότι ἡ μήλη εἰσέδουε καὶ εἰς τὴν προσθίαν μοῖραν τοῦ ὀστοῦ τούτου, ὅμως ἀπεφάσιμα νὰ ἐνεργήσω τὴν κατὰ Πιρογώφ ἀπεξάρθρωσιν τοῦ ποδός καὶ, ἂν χειρίζων εὕρισσον τὴν ὄλην πτέρνην τερηδονισμένην, νὰ ἐνεργήσω τὴν τοῦ Σύμη ἀπεξάρθρωσιν.

Τὴν 3 Νοεμβρίου λοιπὸν ἔβην πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐγχειρήσεως, ἀφ' οὗ προηγουμένως παρεσκεύασα τὰ τῆς ἰσχυμίου ἀγωγῆς τοῦ Ἐσμαρχ, ὡς καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς χειρισθέντας, μετ' ἰ-

νήν τὴν διαφορὰν, ὅτι τὴν πίεσιν ἤρχισα οὐχὶ ἐκ τῶν ἄκρων δακτύλων, ἀλλ' ἀπὸ τῶν σφυρῶν, ὑπεράνω δηλ. τῆς πασχούσης χώρας, διὰ τίνα δὲ λόγον τοῦτο ἐπραξα ὀλομέν ἰδεῖ ἐν τέλει. Βπομένος ἡ μόνη διαφορά κατὰ τὴν ἐγχειρήσιν ταύτην εἶνε, ὅτι κατὰ τὰς τομὰς τοῦ δέρματος ἐπῆλθε μικρὰ ἀιμορραγία ἐκ τῆς κενώσεως τοῦ φλεβώδους αἵματος, ὅπερ περιείχετο εἰς τὸν ἄκρον πόδα καὶ τὸ ὅπολον δὲν ἐξεπίεσθη διὰ τοῦ πιστικῆ ἐπίδεσμου. Μετὰ τὴν ἐκχυσιν αὐτοῦ ὅμως πᾶσα ἡ ἐγχειρήσις ἐνηργήθη πάντῃ ἀναμείκτως. Ἐπειδὴ τὴν ὀπισθίαν ἀπόφυσιν τῆς πτέρνης εὕρον ὑγιᾶ, ἐνήρησα τὴν τοῦ Πιρογώφ ἐγχειρήσιν πρὸς ἀπόλαυσιν κολοβώματος ὅσον οἶόν τε μακροτέρου. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐγχειρήσεως ἠδυνήθη ν' ἀνεύρω ἐν τῷ ξηρῷ τραύματι τὴν προσθίαν καὶ ὀπισθίαν κνημικὴν ἀρτηρίαν καὶ ν' ἀπολινώσω αὐτάς· πρὶν ἐπιδέσω ὅμως τὸ τραῦμα ἐγαλάρωσα τὸν ἐλαστικὸν σωλῆνα, ὅπως μὴ ἀόρατός τις ἀρτηρία μείνη ἀπερίδετος καὶ χορηγήσῃ ἀκολούθως αἷμα ἀφθονον, καὶ τοιαύτη μὲν δὲν ὑπῆρχεν, ἀλλ' ἐξ ὅλης τῆς τραυματικῆς ἐπιφανείας ἀνέβλυσεν ἐπὶ τινος στιγμᾶς ἀφθονον αἷμα, ὅπερ κατέπαυσε διὰ ψυχρῶν καταιονήσεων· μετὰ τοῦτο ἐπεδέθη τὸ τραῦμα διὰ ραφῶν, ὁ πάσχων μετηνέχθη εἰς τὴν ἐαυτοῦ κλίνην καὶ ἐτέθησαν περὶ τὸ κολόβωμα κύστις πλήρης χιόνος.

Τὴν ἐπιῶσαν πρώτῃν ἡδὴ τὰ μεταξὺ τῶν ραφῶν χεῖλη τοῦ τραύματος ἐφαίνοντο κακόχροα, ἡ κνήμη τεταμένη, σφυγμοὶ συχνοί. Τὴν τρίτην ἡμέραν πᾶσα ἡ κνήμη ἐξωδηκνύα καὶ κατὰ θέσεως εὐπίεστος καὶ κρίζουσα ὑπὸ τὸ δέσμα, ἐκ γενέσεως ἀερίων, ἡ χροικὰ μαρμαροειδῆς ὀλίγον, σφυγμοὶ μικροί, συχνότατοι, παραληρήματα ἥσυχια, ὁ ἄρρωστος πύχαιστικῆς ἐκ τῆς καταστάσεώς του, ἐνὶ λόγῳ πᾶσα ἡ τῆς σηψαιμίας εἰκὼν. Ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἡ κατάστασις ἐχειροτέρευε, καὶ ἐπὶ τινος στιγμᾶς ἐσκέφθη, ἂν ἠδύνατο ὁ ἀκρωτηριασμός τοῦ μηροῦ νὰ σώσῃ τὸν πάσχοντα, ἡ γενικὴ ὅμως κατάστασις, ἧτις ἐδείκνυε τὸν μολυσμὸν τοῦ ὅλου ὁργανισμοῦ τετελεσμένον, μὲ ἔπεισεν ὅτι εἰς μάτην ἤθελον καταφύγει καὶ εἰς τὸ ἔσχατον τοῦτο μέσον.

Τὴν τετάρτην ἡμέραν ἠλόκληρον τὸ στέλος εἶχε καταλαβῆ

ὕπὸ τῆς γαγγραινώδους φλεγμονῆς, τὴν δὲ ἐπιούσαν ἐπέλυσε θε καὶ ὁ θάνατος.

Ἐν τῇ νεκροψίᾳ οὐδεμίαν ἄλλην ψυχραπτητὴ ἀλλοίωσιν εὗρεθη πλὴν τῆς γαγγραινώδους φλεγμονῆς τοῦ σκέλους ὑλοζήφου.

**10 Παρατήρησις.** Τερηθῶν τοῦ κνημικοῦ ὀστέου, ἀπέξεσις αὐτοῦ ἀναίμακτος, ἑλισσ. Δ. Κουτσουδόντις, ἐτῶν 24, ἐκ ψά- ρων, μηχανικός. Ἡρὸ πέντε ἐτῶν ἐπαθε φλεγμονὴν κατὰ τὸ κατώτερον μέρος τῆς ἀριστερᾶς κνήμης, μεταπεσοῦσαν εἰς πύη- σιν. Ἡ ὕπὸ τοῦ ἀποστήματος ἔμεινεν ἔκτοτε ἠνεωγμένη, ἀ- ποδιδούσα κατὰ καιροὺς ὀστεώδη ψήγματα. Ὅτε ἐξήντισε τὴν ἐμὴν συνδρομὴν περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου, εὔρον τὸ κατώτερον τριτημῆριον τοῦ κνημικοῦ ὀστέου μετρίως πεπαχυμένον, ἀνωθεν δὲ τοῦ ἐσωτερικοῦ σφυροῦ σφριγγώδη πόρον, δι' οὗ ἡ μήκη εἰ- σέδυσεν εἰς τὸ βῆθος τοῦ ὀστέου, ἐνθα ἀπῆντα κοιλότητα, ἧς τὰ τοιχώματα κατὰ μέγιστον μέρος κατείχοντο ὑπὸ τερηθονισμέ- νης σφριγγώδους οὐσίας. Ὁ ἀρρώστως ἐθεωροῦντο ἀπὸ τῶν κυλι- χρόνιων τῆς νόσου ἀπῆται τὴν τρυφίαν αὐτοῦ ἀπαλλαγὴν, διὸ τῷ συνεβούλευσα τὴν ἀνάωξιν τῆς ὀστεώδους κοιλότητος καὶ τὴν καθάρσιν τῶν τερηθονισμένων χωρίων μέχρι τοῦ ὑγιᾶς ὀστέου.

Τὴν 17 τοῦ ἰδίου μηνὸς ἐνήργησα τὴν ἐγγείρησιν, ἀρ' οὗ προη- γουμένως παρεσκεύασα τὰ πρὸς ἀναίμακτον αὐτῆς ἐκτέλειαν χρειαῖα. Ἐπειδὴ ἡ ἐγγείρησις αὐτὴ ἦν ἐν τῶν πρώτων, ἧς κα- τὰ Ἑσμαρχ ἐνήργησα, νομίζω ὅτι δὲν εἶχον συσφιγγεῖ ἐπαρκῶς τὸν ἐλαστικὸν σωλῆνα, καὶ διὰ τοῦτο ἐν καιρῷ τῆς ἐγγειφίσεως, καὶ ὁδῶς τῆς ἀποξέσεως τοῦ ὀστέου, ἐξῆλθεν ὀλίγον αἷμα, τὸ ἑ- πταῖν ἕως ἐν ἄλλῳ δὲν ὑπερέβη τὴν μίαν οὐγγίαν. Ἡ ἐγγεί- ρησις συνίστατο εἰς τὴν ἐπιδικίρσιν τῶν ἀπκαλῶν μορίων μέχρι ὀστέου καὶ τὴν ἀποχώρσιν τοῦ περιστεύου, τὴν εὐρείαν ἀνάωξιν τῆς ὀπῆς τοῦ ὀστέου, ὥστε πᾶσα ἡ κοιλότης αὐτοῦ νῆ ἡ ἀ- ποκακαλυμμένη, καὶ τὴν ἀποσμίλευσιν καὶ ἀπόξισιν τῶν τοι- χωμάτων τῆς κοιλότητος μέχρι τοῦ ὑγιᾶς. Ἡ ἐπίθεσις ἐγένετο διὰ μιστοῦ ἐμβεβρεγμένου εἰς διύλυσιν φανικῶ ὀξέος ἐν λιπελαίῳ καὶ σπειρηειδοῦς ἐπίθεσμον. Ὅσοτε καὶ τοι ἀτελοῦς ἐφρημόθη ἡ ἰσχυρὸς μέλλουσα, ἕως ἡ ἀνεμῶσιν ἦν ἀσάμαντος καὶ οὐδὲ-

λως παραβλητέα πρὸς τὴν συνήθως ἐπερχομένην ἐν ταιαύταις ἐγ- χειρήσεσιν, ἀνευ τῆς ἀναίμακτου μεθόδου ἐνεργουμένης.

Καὶ ἐνταῦθα ὁ τραυματικὸς πυρετὸς ἦν μέτριος καὶ θραχεῖας διαρκείας ἢ σαρκοφυκτὰ καὶ ἐπούλωσις κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐπέλυσε ταχέως, περὶ τὰ τέλη ἡμῶς ἐβράδυνε μεγάλως σχημα- τισθέντος βραχέος συριγγώδους πόρου.

**11 Παρατήρησις.** Τερηθῶν μετὰ νεκρώσεως τῆς πτέρνης, διέκπρισις αὐτῆς ὀλικῆ διὰ τῆς ἰσχυροῦ μεθόδου τοῦ Ἑσμαρχ Ἰασί. Δ. Ματθίου, ἐτῶν 17, γεωργός, ἐκ Λεβαδείας. Πρὸ πέντε μηνῶν θαδίξων ἐπάτησεν ἐπὶ ὀρθίου ἡλου, ὅστις κατε- πάρη εἰς τὴν πτέρνην αὐτοῦ, καὶ ὁ μὲν ἡλος ἐξεβλήθη, ἀλλ' ἐ- γεννήθη φλεγμονὴ ἰσχυρὰ περὶ τὴν τραυματισθεῖσαν χώραν καὶ ἐξοιδίους μεγάλη τῆς ὀπισθίας καὶ κατωτέρης μοίρας τοῦ ποδός, μετὰ συριγγώδους πόρου ἢ πάθησις ἐξηκολούθει καθ' ἣν ἐποχὴν προσῆλθεν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου.

Ἡ κατάσταση τοῦ ἀρρώστου ἦν ὡς ἐξῆς ἡ θρόψις καθύλου ἡ- λκτωμένη, ἡ χροὰ ὠχρὰ, μικρὰ πυρετικὴ κίνησις, ἡ ἔσω, ἔξω, κάτω καὶ ὀπισθία ἐπιφάνεια τῆς πτέρνης ὑπὸ τὰ σφυρὰ λίαν ἐ- ξηθηκτικὰ, ὑπόθεριος καὶ παρεμφερὲς σφαίρα περίπου, πρὸς τὸ ὀπίσθιον καὶ κατώτερον μέρος ὑπῆρχε συριγγώδης ἰσχυροῦν πόρος, δι' οὗ εἰσῆρχετο τι εἰς κοιλότητά τινα σφλαιώδη, ἐν τῇ ὀπισθίᾳ ἀποφύσει τοῦ ὀστέου τῆς πτέρνης κειμένην, καὶ τινα τε- μάχια ἀπολελυμένων νεκρωμάτων περιέχουσαν, τὰ τοιχώματα τῆς κοιλότητος ἐκαλύπτοντο ὑπὸ μυκητωδῶν σαρκῶν εὐαιμορ- ραχῶν τὸ λοιπὸν τοῦ ὄγκου ἀπετελεῖτο ὡσαύτως ἐκ μυκητω- δῶν ἀναπλαστικῶν τῶν πέριξ ἀπαλῶν μορίων. Ἡ κάμψις καὶ ἔκτασις τοῦ ποδός ἦν ἐλευθέρη ὡσαύτως ἐν μέρει καὶ ἡ ἐπὶ τὰ ἔσω καὶ ἔξω στροφῆ, ἡ δὲ διὰ τῆς μεταξὺ πτέρνης καὶ ἀστραγά- λου ἀρθρώσεως ἐκτελουμένη.

Διαγνώσκας λοιπὸν τερηθῶνα μετὰ νεκρώσεως, ἕως μόνον τῆς ὀπισθίας ἀποφύσεως τῆς πτέρνης (caries necrotica), μετὰ μυ- κητώδους φλεγμονῆς τοῦ ὀστέου καὶ τῶν πέριξ, ἐθεώρησα ἐνδε- δειγμένην τὴν διέκπρισιν τῆς ἀποφύσεως ταύτης μόνον, ἐκτὸς ἀν ἐν καιρῷ τῆς ἐγγειφίσεως ἤθελεν ἀποθεγεῖν. ἦτι ἡ νόσος ἐξ-

ταίνετο πέραν τῆς ἀποφύσεως καὶ ἰδίως πρὸς τὴν ἀστραγαλο-  
πτερικὴν ἀρθρώσειν, ἐν ἣ περιπτώσει ἐνεδείκνυτο ἡ ἐξαιρέσις ὄ-  
λου τοῦ ὀστέου τῆς πτέρνης, ὅπερ καὶ συνέβη.

Τὴν 30 Ἀπριλίου ἐπεχείρησα τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐγχείρησις  
ταύτης, ὡσπύτως κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ "Εσμαρχ, ἦν ἐπιθυμῶν  
νὰ ἴδῃ καὶ ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Καρκαμήτσας, παρευρέθη  
καθ' ὅλην τὴν ἐγχείρησιν. Καὶ ἐνταῦθα ἤρξαμην μὲν τῆς περι-  
θέσεως τοῦ πιστικοῦ ἐπιδέσμου ἀπὸ τῶν ἀκρίων δακτύλων, φθῆς  
θμῶς πρὸ τῆς νοσηρᾶς ἐστίας, ὑπερεπέδησα αὐτὴν καὶ ἤρξα  
τὴν πίεσιν αὐτῆς ὑπεράνω ταύτης, ὡς ἔπραξα καὶ ἐν τῇ 3ῃ πε-  
ριπτώσει, δι' ἣν λόγον ἐν τέλει ὀλέομεν εἶπει.

Ἡ μέθοδος, ἣν ἠκολούθησα ἦν ἡ τοῦ "Ἰδ τροποποιημένη ὑπὸ  
τοῦ Δίγχαρτ, ἣτοι Ἰουεὶδῆς τομῆ, ἥς ἡ ἐγκαρσία μοῖρα παρετει-  
νομένη, ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσῃ καὶ πρὸς ἐξαιρέσιν τῆς ὅλης πτέρ-  
νης. Τὴν ἐγκαρσίαν τομὴν ἔφερον εἰς τὸ ὕψος τῆς καταφύσεως  
τοῦ ἀχιλλείου τένοντος, τὰ πέρατα δὲ αὐτῆς διήκον πρὸς τὴν  
ἔσω καὶ ἔξω πλευρὰν τοῦ ποδός· διὰ τῆς τομῆς ταύτης ἀπο-  
τελεῖται εἰς κρημνὸς ἐκ τῶν ἀπαλῶν μορίων τῆς πτέρνης μὲ  
τὴν βᾶσιν πρὸ τὰ πρόσω· τὴν δευτέραν τομὴν ἔφερον κάθετον  
ἐπὶ τῆς πρώτης κατὰ τὴν ὀπισθίαν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἀχιλλείου  
τένοντος. Οὕτως ἀπετελέσθησαν τρεῖς κρημνοὶ, δύο πλάγιοι καὶ  
εἰς πελματικός. Τούτους ἀπέδειρον ἀπὸ τοῦ ὀστέου τῆς πτέρνης,  
καὶ ἀπέκοψα πρὸ τῆς καταφύσεώς του τὸν Ἀχιλλεῖον τένοντα·  
τὸ στάμιον τοῦ σπλαιίου ἦν ἀρκούντως εὐρὺ ὥστε νὰ εἰσδύσῃ  
ὁ δάκτυλός μου καὶ νὰ ἐκμοχλεύσῃ θρήμματά τινα ἐκ τῆς σπογ-  
γώδους οὐσίας τοῦ ὀστέου, ἡ ἦν δὲ εὐκόλως εἰσέδυνεν εἰς τὴν  
μεμαλακωμένην οὐσίαν τοῦ ὀστέου κατὰ τὰ τοιχώματα τῆς κοι-  
λότητος ταύτης.

Τὰ ἀπάλᾳ μόρια ἀπεχώρισα πρὸς τὰ πρόσω καὶ κάτω τοῦ  
ὀστέου ὡς ἠδυνήθη ἐντελῶς· εἶτα θέσας τὸν ἀλυσιδωτὸν πρίονα  
πρὸς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν τῆς πτέρνης, διέπρισα πρὸς τὰ ὀπί-  
σω καὶ ἄνω τὴν ἀπόφυσιν αὐτῆς, διευθύνας τὴν τομὴν ἀμέσως  
ὀπίσθεν τῆς τασσοπτερικῆς ἀρθρώσεως, χωρὶς νὰ τρώσω ταύτην.  
Ἢ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς ἀποφύσεως ἐναπολειφθεῖσα ἐπιφάνεια

τοῦ ὀστέου δὲν ἦτο ἐντελῶς ὕγιής, ἀλλ' ἔφερε τμήμα τι τῆς  
σφαιρικῆς νοσηρᾶς κοιλότητος, ὅπερ καὶ εἶχον προσείδει, πλὴν  
διὰ τῆς ξέσεως ἐσκόπον νὰ καθαιρέσω εἶτα καὶ τοῦτο· δυσ-  
τυχῶς θμῶς ἐκ τῆς τεραδονισμένης ταύτης ἐπιφανείας διήκον  
δύο πόροι λοξῶς πρὸς τὰ πρόσω καὶ ἄνω ἐντὸς τῆς ἀστραγαλο-  
πτερικῆς ἀρθρώσεως. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην οὐδεμία  
ἀμφισβησία ὑπολείπετό μοι, ὅτι ἔδει πᾶσαν τὴν πτέρνην ν' ἀφαι-  
ρέσω, καὶ ἂν εὕρισκον καὶ τὴν ἀρθρικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἀστρα-  
γάλου τεραδονισμένην νὰ καθαιρέσω καὶ ταύτην.

Ἐξέτεινα λοιπὸν τῆς ἐγκαρσίας τομῆς τὸ μὲν ἔσω πέρας μι-  
κρὸν ἔτι, τὸ δὲ ἔξω μέχρι πέραν τῆς ἀρθρώσεως τῆς μεταξὺ προσ-  
θίας ἀποφύσεως τῆς πτέρνης καὶ τοῦ κυβοειδοῦς· φέρων ἔπειτα  
τὸ μαχαίριον παρὰ τὸ ὄσφον μετὰ προσοχῆς, ἀφῆρασα τὰς ἐπὶ τῆς  
ἔξω πλευρᾶς σάρκας, περιώσας ὅλως ἀβλαβῆ τὸν τένοντα τοῦ  
μακροῦ περοναίου μυός, τὸ αὐτὸ ἔπραξα καὶ κατὰ τὴν πελμα-  
τικὴν πλευρὰν τῆς πτέρνης, περιώσας καὶ ἐνταῦθα ἀβλαβεῖς τὸν  
τε τένοντα τοῦ μακροῦ καμπτήρος τοῦ μεγάλου δακτύλου, τὴν  
ὀπισθίαν κνημικὴν ἀρτηρίαν καὶ τὸ νεῦρον. Μετὰ τοῦτο διή-  
ρασα τὴν πρὸς τὸ κυβοειδὲς ἀρθρῶσιν, εἶτα τὴν πρὸς τὸν ἀ-  
στράγαλον καὶ τέλος τοὺς συνδέσμους τοὺς συγκρατοῦντας τὴν  
πτέρνην πρὸς τὰ λοιπὰ ὀστά, καὶ οὕτω ἀφῆρασα ταύτην. Ἡ ἀρ-  
θρικὴ ἐπιφάνεια τοῦ ἀστραγάλου ἦν κατὰ φύσιν, ὥστε ἀφέθη  
ὡς εἶχε.

Μόνον κατὰ τὴν πρώτην τομὴν τῶν ἀπαλῶν μορίων ἔρρευ-  
σαν ἐλάχιστον αἷμα, τὸ ἐνυπάρχον ἐν αὐτοῖς μόνον, διότι δὲν  
ἐξεπιέσθη πᾶσα ἄνω ἢ λοιπὴ ἐγχείρησις, πλὴν τῆς ἡμισείας  
ἄρας διαρκέσασα, ἐξετελέσθη ἄνευ ἀπωλείας οὐδὲ σταγόνος αἵ-  
ματος, τὸ δὲ τραυματικὸν ὄντως χάος, ὅπερ μετὰ τὴν ἀφαίρε-  
σιν τῆς πτέρνης ἐναπελείφη εἶχε τὴν ὄψιν νεκρικῶς ὠχρὰν καὶ  
ξηρὰν, ὅλως ἀσυνήθη διὰ ζῶντας ἰστούς. Τὰ περίξ ἀπαλά μόρια,  
τὸ μὲν ἐκ πλαστικῆς διηθήσεως, τὸ δὲ ἐκ μυκητωδῶν ἐκβλα-  
στήσεων ἦσαν λίαν πεπαχυμένα καὶ δυσεφάρμοστα πρὸς τὴν κοι-  
λότητα. Οἱ κρημνοὶ ἠνώθησαν ἀλλήλοις διὰ ῥαφῶν πλὴν μιμρᾶς  
θέσεως πρὸς τὰ ὀπίσω, ὅποθεν εἰσῆγαγον ἐλαστικὸν σωλῆνα πρὸς

ἐξυγέτουσιν τῶν τραυματικῶν ὑγρῶν. Ἐἴτα ἐτέθη καὶ ὁ λοιπὸς ἀντικαταρκτικὸς ἐπίδεσμος, ὡς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς περιπτώσεις, ὁ ἀρρώστος μακρὴν χρόνον εἰς τὴν κλίνην του καὶ ἐκατέρωθεν τῆς πτέρνης ἐτέθη ἀνὰ μίαν κύστιν γλῆνος. Ἡ ἐξέτασις τῆς ἀφαιρέσεως πτέρνης ἀπέδειξεν ὅτι αἱ δύο πόροι, αἱ εἰς τὴν σπυλαϊώδη τὴν ὀστέου κοιλότητα ἐκπορευόμεναι ἔφερον πρὸς τὴν ἀφρικκὴν ἐπιφάνειαν τὴν πρὸς τὸν ἀστράγαλον, ἥτις εἶχον διαβρώσει καὶ τὸν γόνυθρον εἰς δύο θέσεις· ἐκ τῶν πόρων τούτων ἀνεβλάστησαν μυκητώδεις ἀράξεις, αἷτινες ἤρχισαν ν' ἀλλοιωσῶσι καὶ τὴν ἀφρικκὴν ἐπιφάνειαν ὥστε δικαίως ἀφαιρέθη ἅπαν τὸ ὀστέον, ἐν ᾧ ἂν ἦτολιν περιορισθῆ εἰς μόνον τῆς ἀπορρύσεως τὴν καθήρεσιν, ἡ μυκητώδης φλεγμονὴ ἤθελε μεταδοθῆ εἰς πᾶσαν τὴν ποδοκνημικὴν ἀρθρῶσιν καὶ τότε οὐδὲν ἕτερον μίσην ὑπέλειπετο, εἰμὴ ὁ ἀκρωτηριασμὸς τῆς κνήμης.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς σπουδαίας πύσης ἐγγειρήσεως ἦν ὅ,τι εὐχάριστον. Ὁ τραυματικὸς πυρετὸς ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἦν ὀλίγον σφοδρὸς, ἡ θερμοκρασία ἐτήρετο εἰς τοὺς 40°, δὲν ὑπερῶον ἄλλως μακρῶς διαρκεῖς. Οἱ σφίγγοντες κρημνοὶ ἠκούσθησαν κατὰ πρῶτον σκοπόν, ἡ ἐκ τοῦ τραύματος βῆθ' διὰ τοῦ ἐλαστικοῦ σωλήνος ἦν ὑπὸ πύσης ἀφθονὸς καὶ μὴ γρηγορῆ τὰς δύο πρῶτας ἐβδομάδας, καθ' ἃς ἐγένοντο τακτικαὶ ἐνέσεις εἰς τὴν κοιλότητα αὐτοῦ δι' ἀφρικκῆς διαλύσεως φανικῆς ὀξέως. Ἀκαλούμενος τὸ ἐκκρινόμενον πῶον ἐγένετο γρηγορύτερον καὶ ὀλιγώτερον, ἐνταυτῷ δὲ ὁ ὄγκος τῆς ὑπὸ πύσης μύτης τοῦ ποδῶς κατέπιπτε. Περὶ τὴν ἕκτην ἐβδομάδα ἡ πύσις ἦν τοσούτον σμικρὰ, ὥστε ὁ ἐλαστικὸς σωλὴν ἀφαιρέθη καὶ μετὰ μίαν εἰς ἐβδομάδα τὸ τραῦμα ἐπούλωθη ὁλοσχερῶς.

Νῦν ὅ,τι ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐγγειρήσεως ὁ ὄγκος πῶος καθ' ἕνας τὰς διαστάσεις πλὴν τῆς κατὰ μῆκος εἶνε μικρότερος τοῦ ἐτέρου καὶ παρέχει τὴν ὄψιν ὡς ἂν ἦν ἐξικεθρωμένος πρὸς τὰ πρῶτα τὸ πρὸς τὰ ὑπίσω κύριωμα τῆς πτέρνης ἐλλείπει, τὰ σφυρὰ εἰσι πλησιέστερα πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ πέδικτου ἢ κατὰ τὸν ὄγκον πῶος· τὸ ὄλον σκέλος εἶνε κατὰ 3 ἑ. μ. περίπου μικρότερον· αἱ κινήσεις τῶν ἄκρων διακρίλων, κνήμης καὶ ἑτασιῶς,

ὡς καὶ αἱ αὐταὶ κινήσεις τοῦ ποδῶς πρὸς τὴν κνήμην ἐνεργοῦνται τῆ ἐκουλῆσει τοῦ ἀρρώστου, αἱ τελευταῖαι ὁμοίως εἰσι μᾶλλον περιορισμέναι ἢ εἰς τὸ κατὰ φύσιν· στροφή ὁμοίως τοῦ ποδῶς ἐπὶ τὰ ἔσω ἢ ἐξῶ δὲν ὑπάρχει. Ὁ πῶος εἶνε εἰσέτι εὐαίσθητος, διὸ ὁ ἀρρώστος βραδίξει πρὸς τὸ παρὸν, στηριζόμενος μόνον ἐπὶ βακτηριῶν. Μετὰ τινος ἡμέρας σκοπεῖ ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα.

Γ'. ΕΤΕΡΑΙ ΝΟΣΟΙ.

12 Παρατήρησις. Συντριβὴ τοῦ ποδῶς, διαστροφή αὐτοῦ κατὰ τὴν ἑσπέρην, ἀκρωτηριασμὸς τῆς κνήμης διὰ τῆς ἰσχυρῆς μεθόδου τοῦ Ἐσμαρχ, Γασίς. Ἰ. Αἰθιοπίας, ἐτῶν 39, ἐκ Χιλιανδρίου, ἐργάτης, συνέτριψε πρὸ 1 1/2 ἔτους τὸν πόδα αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἄκρου τῆς κνήμης ὑπὸ τροχοῦ φορητοῦ ἀμάξης, διελθόντος ὑπεράνω τῆς ποδοκνημικῆς ἀρθρώσεως.

Δύο μῆνας μετὰ τὸ γεγονός, εἰσῆλθεν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον, ἐνθα διέμεινεν ἐπὶ πολλοὺς μῆνας. Ἐν τῇ δικαστικῇ τούτῳ ἀφαιρέθησαν πολλὰ τεμάχια ἐκ τῶν συντριβέντων ὀστέων τοῦ ποδῶς καὶ τῆς κνήμης, ἐπλήθον ἐπανειλημμένοι φλογιστικαὶ πυρετοὶ, ἀπολήγοντες εἰς πύσιν περὶ τὴν πύσιν γλῆνος· τέλος ἐβλατιώθη ἡ γενικὴ καὶ τοπικὴ κατάσταση οὐσιωδῶς, τὸ ἀποτέλεσμα ὁμοίως ἦν, ὅτι ὁ πῶος ἐλάμβανε τοιαύτην διαστροφήν, ἥτις καθίστα τὴν χροῖον αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ μέλλον σχεδὸν ἀδύνατον. Ἐν τούτοις ὁ πύσις, καὶ ἐν ἀρχῇ καὶ νῦν παροτρυνθεὶς πρὸς τὸν ἀκρωτηριασμὸν, οὐδὲν ἄλλως πικρῶς ἐχέτο αὐτὸν, ἀλλ' ἐζήτησε ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸ χωρίον του.

Μετὰ τινος μῆνας ὁμοίως, ἐπέπυν τὴν διαστροφήν ἐπιτενωμένην καὶ τινος συριγγώδεις πόρους μὴ ἐπούλουμένους καὶ ἀπελιπθεὶς, ἐπανήλθεν αὐθις εἰς τὸ νοσοκομεῖον κατὰ Ἰανουάριον 1874 ἐξαιτούμενος ἐπιμόνως τὸν ἀκρωτηριασμὸν, ὃν καὶ ἐξετέλεσα τὴν 14 Ἰανουαρίου.

Τὸν πιστικὸν ἐπίδεσμον ἐφήρμοσα ἀπὸ τοῦ ἄκρου ποδῶς μέχρις ὑπεράνω τοῦ γόνατος, ὅπου περιέθηκα καὶ τὸν ἐλαστικὸν σωλὴνα. Ἐν τῷ τῶμα ἐνήργησα εἰς τὴν κατ' ἐκλογὴν θέσιν, ἥτοι κατὰ τὸ ἀνώτερον τριτημέριον τῆς κνήμης, ἔχον ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ

ἀρρώστος οὗτος μόνον μὲ καλόβαθρον ἢ ἠδύνατο νὰ θαλάσῃ καὶ οὐχὶ μὲ τεχνητὸν μέλος. Μετεχειρίσθη δὲ τὴν μέθοδον τοῦ Λόγγεμπεκ, δι' ἑνὸς κρημνοῦ ἐκ τῆς γαστροκνημίας ἐκ τῶν ἐξω πρὸς τὰ ἔνδον τεμνομένου. Μέχρι τῆς ἀπολινώσεως τῆς προσθίας καὶ ὀπισθίας κνημικῆς ἀρτηρίας καὶ τῆς περωναίας οὐδὲ σταγῶν αἵματος ἀπωλέσθη. Ὅταν ἤμεις ἐγαλάρωσα τὸν ἐλαστικὸν σωλήνα, ὅπως ἀνακαλύψω μὴ τυχὸν μυϊκὰς τις κλάδος ἐξηκόντιζεν αἷμα, ἵνα καὶ τοῦτον ἀπολινώσω, πάραυτα ἤρχισε πᾶσα ἡ τραυματικὴ ἐπιφάνεια ν' ἀναβλύζῃ αἷμα, ὅπερ μετὰ ἐπανελημμένας ψυχρὰς καταιονήσεις μάλιστα ἐπαυσε. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ἡ τοιαύτη παρεγγυματικὴ αἱμορραγία κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς τῆς συνορμηθείας τοῦ αἵματος εἶνε ἀφθονος καὶ ὄχι οἷα συνήθως παρατηρεῖται ἐπὶ ἀκρωτηριασμῶν ἐνεργουμένων τῇ πίεσει τῆς πρῶτης ἀρτηρίας δι' ἰσχυροῦ πιέστρου ἢ τοῦ δακτύλου μετὰ τὴν ἀπολίνωσιν τῶν ἀρτηριῶν καὶ τὴν ἄρσιν τῆς πίεσεως.

Τὸ τοιοῦτον βεβαίως χρειασιεῖται, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἶπομεν, εἰς τὴν παράλυσιν τῶν ἀγγείων, ἧτις διατηρεῖται στιγμὰς τινὰς εἰσέτι καὶ μετὰ τὴν ἄρσιν τοῦ ἐλαστικοῦ σωλήνος καὶ προκαλεῖ πολλὰ μείζονα συνόρησιν αἵματος, ὅπερ ἐκ τῶν εὐρέως χαινόντων τριχοειδῶν ἀγγείων ἐκχεῖται ἀφθονώτερον.

Μετὰ τὴν ἐπίσχεσιν τῆς αἱμορραγίας ὁ κρημνὸς προσαρμοσθεὶς ἐπὶ τοῦ κολοβώματος ἐστηρίχθη διὰ βαφῶν καὶ ταινιῶν κολλητικῶν ἐμπλάστρου ἐναλλάξ.

Καὶ ἐνταῦθα, μολοντί ὁ πάσχων πρὸς τῆς ἐγχειρήσεως ἐπύρεσεν, ὁ τραυματικὸς πυρετὸς ἦν ἀσήμαντος καὶ βραχείας διαρκείας. Δυστυχῶς τὴν τρίτην ἡμέραν ἐπέληθεν ὑστερογενὲς αἱμορραγία, ἐνεκα τῆς ὁποίας ἐδέχθη νὰ διαρρήξῃ τὰς βαφὰς καὶ νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν διὰ ἀρκοφύας ἐπούλωσιν, ὅπερ ἐβράδυνεν οὐσιωδῶς τὴν ἴασιν.

13 Παρατήρησις. Ἀπόπτωσις τῶν ποδῶν ἀμφοτέρων ἐκ κρουσπαγήματος, κολοβώμα τῆς δεξιᾶς κνήμης ἀνεπούλωτον καὶ ἐπώδυνον, ἀκρωτηριασμὸς, ἐρυσίπελις, θάνατος. Υ. Ἄνδρως, ἐτῶν 22, ποιμὴν, πρὸς 2 1/2 ἐτῶν διανυκτερεύσας ἐν-

τὸς χιόνος, ἠναγκάσθη τὴν ἐπισύσαν, καὶ τοὶ ἔχον τοὺς πόδας ἀναισθητοῦς, νὰ ὑδροπορήσῃ ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ὅπως φθάσῃ εἰς τὴν κατοικίαν του, ἐνθα παρέθεσαν αὐτῷ πυρᾶν, ὅπως θερμάνῃ τοὺς πεπηγόντας αὐτοῦ πόδας (!) Ἐννοεῖται ὅτι ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης θεραπείας ἦν ἡ παντελής νέκρωσις αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ μικρὸν αὐτόματος ἀπόπτωσις, δι' ἄλλειψιν πάσης ἐπιστημονικῆς βοήθειας.

Ἐκτοτε μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ παρόντος ἔτους ἐντελής ἐπούλωσις καὶ μάλιστα τοῦ δεξιῦ κολοβώματος δὲν ἐπέληθε· πλὴν τούτου ὅμως ὁ πάσχων εἶχε καὶ πόνους κατ' ἀμφοτέρας τὰς κνήμας, ἰδίως μάλιστα κατὰ τὴν δεξιάν, οἵτινες καὶ αὐτομάτως καὶ τῇ ἐπιθλίψει προκαλοῦντο.

Ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον ἦν κάτισχνος, ὠχρὸς, ἀμφοτέροι οἱ πόδες καὶ μικρὰ μοῖρα τῶν κνημῶν ἐλείπειν ἢ συγκεντρικὴ οὐλὴ λίαν σκληρὰ καὶ τεταμένη· εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ἀριστεροῦ κολοβώματος ὑπῆρχεν ἐπιπολαία ἐξέλκωσις ὅσον μονολέπτου, εἰς δὲ τὸ δεξιὸν 3—4 τοιαῦται, οὐδεμίαν τάσιν πρὸς ἐπούλωσιν δεικνύουσαι· κατὰ τὸ πρόσθιον χεῖλος τοῦ κολοβώματος τούτου καὶ θίγων τις ἀπλῶς τῷ δακτύλῳ παρήγαγε πόνον σφοδρὸν· ἀμφοτέραι ἡμῶς αἱ κνήμαι ἤλγουν καὶ αὐτομάτως.

Ἐπὶ τρεῖς καὶ ἐπέκεινα μῆνας, οὔτε τονικὴ διαίτα, οὔτε διάφορα τοπικὰ μέσα ἠδυνήθησαν νὰ φέρωσιν εἰς ἐπούλωσιν τὰ ἔλκη ταῦτα καὶ μάλιστα κατὰ τὴν δεξιάν κνήμην. Ὄντε τὸ ἀνεπούλωτον αὐτῆς ἀφ' ἑνός, αἱ ὀδύνη, αἱ πιθανῶς εἰς νεύρωμα τοῦ προσθίου κνημικοῦ νεύρου χρεωστούμεναι, ἀφ' ἑτέρου καὶ τέλος ἡ ἐπίμονος ἀπαίτησις τοῦ ἀρρώστου ν' ἀπαλλαγῇ κυρίως τῶν πόνων δι' οἰουδήποτε μέσου, μὲ ἐπεισαν νὰ ἐνεργήσω τὸν ἀκρωτηριασμὸν τῆς δεξιᾶς κνήμης κατὰ τὸ ἀνώτερον τριτημόριον τὴν 15 Ἀπριλίου.

Ἡ ἐγχείρησις ἐνηργήθη ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ ἐν τῇ προηγουμένῃ περιπτώσει, καὶ ἦν πάντῃ ἀναίμακτος μέχρι τῆς στιγμῆς καὶ ἦν ἐγαλάρωσα τὸν ἐλαστικὸν σωλήνα· τὸ αἷμα ἐπλημύρει τότε τὴν τραυματικὴν ἐπιφάνειαν, αἱ ψυχρὰι διαβρογαὶ, ἢ προσπίεσις ἐκπιεσιμένων σπόγγων πρὸς στιγμὴν μόνον ἐ-

πυρον τήν αιμορραγίαν. Τούτου έννεκα απέσχον να ένώσω τὸ τραῦμα, ἀλλ' ἐκπέσας ἐν παγετώδει ὕδατι ἐμβραχέντα σπήγγον, ἔθηκα αὐτὸν μεταξὺ κρημοῦ καὶ κολοβιόματος καὶ προσέπιεσα διὰ ταινιῶν κολλητικῶν ἐμπλάστρου, πεποισῶς ὅτι μετὰ τινος ὥρας, ἢ τὸ πολὺ τὴν ἐπισύσχυ, ἡ αιμορραγία ἤθελε πύσει ὀριστικῶς καὶ τότε θὰ ἐδυνάμην νὰ ένώσω τὸ τραῦμα. Αυστηγῶς ἦμεις δὲν συνέβη τὸ τοιοῦτον, διότι ἅμα ἀποσπασμένου τοῦ σπήγγου αὐθις ἡ ἐκ τῆς τραυματικῆς ἐπιφανείας αιμορραγία ἐπανήρχεται καὶ ταῦτο διήρξατο ἐν ἰκανῶς ἡμέρας, ἕως ὅς ἤρχισεν ἡ πύσις, ὥστε ἀπ' ἀρχῆς ἐδέησε νὰ ἐπιδιώξω τὴν διὰ πύσεως Θεραπείαν. Τὴν ἔκτακτον ταύτην πρὸς αιμορραγίας τάσιν δὲν δυνάμεθα βεβαίως ν' ἀποδώσωμεν εἰς ἄλλα τι εἴδη εἰς ἰδιόζουσαν προδιάθεσιν. Ἔννοεῖται ὅτι ἡ τοιαύτη αιμορραγία, ἣτις καὶ κατόπιν ἐπανελήφθη, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ᾖ, ἐπὶ ἀτόμῳ ἐξητηλημένῳ, ὡς ὁ προκαίμενος ἀρρώστος, οὐδὲν εὐάρεστον ἀποτελέσσει ἢ θάλασσαν ἔχει. Ἐξετασθέντων τῶν ἐν τῷ κολοβιόματι νεύρων εὐρέθη τὸ πρόσθιον κνημικὸν εἰς τὸ πέρασ αὐτοῦ ἀτρακτοειδῶς ἐξηγχομένον.

Τὸν τραυματικὸν πυρετὸν, ὅστις δὲν ἦτο θετικῶς σφοδρὸς, διεδέχθη ὁ τῆς πύσεως, τὸ τραῦμα συνετέλλετο βραδέως, ἡ γροιά αὐτοῦ ᾖ μάλλον ὠχρὰ. Περὶ τὴν τετάρτην ἐβδομάδα ἐπέληθε καὶ ἐρυσίπελας, ὑπερ ἀπὸ τοῦ τραύματος ἐπλατήθη πρὸς τοὺς γλουτοὺς, τὸν θώρακα, τὴν κοιλίαν, τοὺς ὤμους. Ὁ πυρετὸς κατέστη ἐκτικὸς, ἐπέληθεν ἐκ κατακλίσεως γάγγραινα, ὥστε αἱ περὶ σπηκίας τοῦ ἀρρώστου ἐλπιδες ἠλαττοῦντο· τέλος ἐν ἡμέραις πρὸ ἡμερῶν τὸ ἐρυσίπελας ἐφαινότο κατασβεσμένον, αἴφνης παρυσιάζεται εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπὶ ἤνεγκε τὸν θάνατον, δύο μῆνας μετὰ τὴν ἐγγείρησιν.

14 Παρατήρησις. Ἐλκος χρόνιον κατὰ τὸ ἄνω τριημέριον τῆς κνήμης, παρασχίς ἐκ τοῦ κνημικοῦ ὀστοῦ ἐν τῷ πυθμένι αὐτοῦ, διέκτριαις αὐτῆς. Ἔτερον ἔλκος τυλώδεις κατωτέρω, περιγύρις αὐτοῦ κατὰ Νοσοβίαιμ ἀναιμάτως ἐνεργηθεῖσα. Α. ἄ. ἐτῶν 20, γεωργός, πρὸ τριῶν ἐτῶν κόπτων ἔσχα ἐτραυματίσθη διὰ τοῦ πελέκειος κατὰ τὸ πρόσθιον καὶ ἀ-

νώτερον μέρος τῆς κνήμης καὶ λοξῶς εἰς τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω. Ἔννοεῖται ἐγεννήθη σφοδρὰ φλεγμονή, ἐξ ἧς ἀπωλέσθη μέρος μέρος τοῦ δέρματος κατὰ τὴν προσθίαν ἐπιφανείαν τῆς κνήμης μέχρι καὶ τῆς ῥάχως τοῦ ποδός. Ἡ ἐπούλωσις προσέβη βραδύτατα καὶ ὅτε ἐζήτησε τὴν ἐμὴν συνδρομὴν κατὰ Μάιον τοῦ παρήντος ἔτους, εἶρον ἐν ἐπίμηνες ἔλκος κατὰ τὸ ἀνώτερον τριημέριον τῆς κνήμης, μετὰ τὸ πέραξ δέρμα ἦμιστα ἔκτακτον· τὸ κατώτερον μέρος τοῦ ἔλκος πιέζων τις διὰ τοῦ δακτύλου ἀσθίναται σῶμα σκληρὸν, ἐνδίδον μικρὸν τῆ πίεσει καὶ πάλιν ὑπεξέχον, τῆς πίεσεως ἀρθείσης· διακρήξας μικρὸν τὰς καλυπτούσας αὐτὸ σάρκας εὐρον ἀκανοικὴν ὀστείνην ὑπεξέχουσαν καὶ πρὸς τὰ ἄνω μετὰ τοῦ ὀστοῦ συνεχομένην.

Ἀπὸ τοῦ κατωτέρου τριημερίου μέχρι τῆς ῥάχως τοῦ ποδός καὶ πρὸ τοῦ σφυροῦ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἕτερον ἐπίμηνες ἔλκος ὅσον 40 ἐ. μ. μακρὸν καὶ ἀπὸ 2 - 5 ἐ. μ. πλατὺ πρὸ τοῦ σφυροῦ ὑπέρχεν ἰσομῆς τις χωρίζων τὸ ὅλον ἔλκος εἰς δύο, ὧν τὸ μὲν ἀνώτερον στενόμακρον περιεβάλλετο, ὡς τὸ πρῶτον, ὑπὸ δέρματος ὀλίγον μὲν ἔκτακτον ἀλλ' οὐχὶ τυλώδους καὶ λίαν σκληροῦ, τὸ δὲ κατώτερον, τὴν ῥάχιν τοῦ ποδός κατέχον, εἶχεν ὅσον ταλῆρου περίμετρον, τὰ χεῖλη καὶ τὰ πέραξ εἰς μεγάλην ἔκτασιν σκληρὰ καὶ τυλώδη· ὁ πυθμὴν τῶν ἔλκων ὠχρὸς, πολλαχῶς σκληρὸς καὶ ἦμιστα σαρκουῶν.

Ἐπρόκειτο λοιπὸν ἐνταῦθα, πρῶτον περὶ καθαρσίσεως τῆς παρασχίδος τοῦ ὀστοῦ τῆς κνήμης καὶ δεύτερον περὶ ἐπούλωσεως τῶν πεπαλαιωμένων ἔλκων. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔλκος καὶ τὴν ἀνωτέραν μοῖραν τοῦ κατωτέρου ἠλπιζον δι' ἡσυχίας, πίεσεως, ὑγρασίας κτπ. νὰ δυναθῶ νὰ φέρω εἰς ἐπούλωσιν τὴν κατωτέραν ὅμως μοῖραν αὐτοῦ, τὴν ὑπὸ τυλωδῶν καὶ συνεσπασμένων ἰστῶν περιβαλλομένην, ἐθεώρησα ὡς μὴ δυναμένην διὰ τῶν ἐπιθέντων μέσων νὰ ἐλθῇ.

Ἐνόμισα δὲ διὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔλκος δύο μέσα δυνάμενα νὰ φέρωσιν εὐκταῖον ἀποτέλεσμα, τὴν μεταμύσχευσιν δηλ. ἐμβολαδῶν δέρματος ἐπὶ τοῦ ἔλκος κατὰ ἑσπερῶν, ᾗν πρὸ μικροῦ εἶχον ἐγκυρόσαι ἐπιτυχῶς εἰς ἔλκος ἐξ ὀγκύματος, γρή-



νιον και δυσεπούλωτον καταστάν, λαβών από τῆς ἀφαιρέσεως κνήμης τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13 ἀρρώστου, μίαν ὥραν μετὰ τὴν ἐγχείρησιν, τεμάχιον δέρματος, ἀφ' οὗ εἶχον ἀφαιρέσει πᾶν τὸ λιπώδες στρώμα, καὶ ἐκ τοῦ ὑπολοίπου ἔκοψα ἑπτὰ τεμάχια μεγέθους ἀπὸ 2—5 τετραγ. ἐ. μ.

Τὰ τεμάχια ταῦτα προσκρμόσας ἐπὶ τῆς ἐλκώδους ἐπιφανείας ἐκάλυψα αὐτὴν πᾶσαν. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ἄπασι αἱ ἐμβολαδες συνέφυσαν πρὸς τε τὴν σαρκοφυοῦσαν ἐπιφάνειαν τοῦ ἔλκους καὶ πρὸς ἀλλήλας.

Διὰ τὴν μεγάλην ἀδράνειαν ἤμεις, ἦν τὸ ἔλκος ἐδείκνυε, μοὶ ἐφάνη ὅτι τὸ μέσον ταῦτο δὲν ἤθελεν ἐπιτύχει, διὸ ἐνόμισα σκοπιμώτερον νὰ προσφύγω εἰς τὸ ἕτερον μέσον, τὴν κατὰ Νουσβάουμ δηλ. περιχάραξιν τοῦ ἔλκους, ἣν συνιστᾷ ὁ χειρουργὸς οὗτος δι' ἰδίας πραγματείας (Aerztliches Intelligenzblatt 1873 N<sup>o</sup> 14) καὶ προφορικῶς κατὰ τὸν παρελθόντα Δύγουστον ἐν Μονάχῳ μοὶ ἐσύστησεν, ἐπιδείξας μοὶ καὶ τινὰς ἀσθενεῖς ἐπιτυχῶς χειρισθέντας. Ἡ ἀπλουστάτη αὕτη μέθοδος συνίσταται εἰς τὸν σχηματισμὸν τομῆς μέχρι τῆς ἀπνευρώσεως κατὰ βάθος βαινούσης, πᾶσαν τὴν περίμετρον τοῦ ἔλκους διατρεχούσης καὶ ὅσον 1 1/2 ἢ 2 ἐ. μ. ἀπὸ τοῦ χεῖλους τοῦ ἔλκους ἀπεχούσης. Ἀποτέλεσμα τῆς τομῆς ταύτης εἶνε, ὅτι τὰ περιπλαθῆ ἄγγεια τὰ ὁποῖα ἀφθονοῦν μὲν ὕλην προσάγουσιν, ὀλίγην δὲ ἀπέχουσιν, ὡς ἐκ τῆς σκληρίας τῶν ἰστίων, ἀποκόπτονται, καὶ τὸ ἔλκος τροφοδοτεῖται ὑπὸ μόνου τοῦ πυθμένου· κατὰ συνέπειαν ἔλκη ἀφθονοῦν ὕλην ἐκκρίνοντα, καὶ ὡς ἐκ τούτου εἰς σαρκοφύην καὶ ἐπούλωσιν οὐδεμίαν τάσιν δεικνύοντα, σχεδὸν ξηραίνονται, ἢ κυκλοφοροῦν ἐν αὐτοῖς οὐδὲν παρακαλύεται, παράγουσι πῦρον ὀλίγον καὶ χρηστὸν, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ σαρκοφύην, ἣτις ταχέως πληροῦ πᾶσαν τὴν καλότητα καὶ βαίνει εἰς ἐπούλωσιν. Ἐτερον πλεονέκτημα τῆς τομῆς καὶ τῆς δι' αὐτῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας εἶνε ἡ ταχίστη μαλάκυνσις τῶν πέριξ ἰστίων τῶν ἄχρι τοῦδε λίαν ἐσκληρωσμένων καὶ ὑπὸ τὸ μαχαίριον κριζόντων, ἐνταῦθα πᾶσα ἀπάταις τῶν χιλιῶν τοῦ τραύματος, ἣτις εἶνε τὸ μέγιστον κώλυμα τῆς συστολῆς τῶν κερραροειδῶν σαρκῶν καὶ τῆς συνου-

λώσεως αὐτῶν, αἴρεται τάχιστα, ὁ πυθμὴν καὶ τὰ πέριξ τοῦ ἔλκους μαλακύνονται καὶ γίνονται εὐέκτατα, ἡ δὲ σαρκοφύη καὶ ἐπούλωσις βαίνει ταχέως. Ἐν μόνον ἐκώλυε τὸν Νουσβάουμ εἰς τὴν καθολίκευσιν τῆς μεθόδου ταύτης ἐπὶ παντὸς χρονίου ἔλκους· τὸ μέγεθος τῆς αιμορραγίας, ἣτις ὄντως ἦν καταπληκτικὴ δὲν ἐγίνωσκεν ἕμεις τότε εἰσέτι τὴν ἰσχυρίαν τοῦ Βομαρχ μεθόδου. Εἰς τὴν περιχάραξιν λοιπὸν ταύτην ἀπεφάσισα νὰ προσφύγω ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει. Ὄθεν τὴν 12 Μαρτίου ἐνήργησα συγχρόνως τὴν τε διέκκρισιν τῆς ἀκάνθης καὶ τὴν περιχάραξιν τοῦ ἔλκους.

Περιέθηκα τὸν πειστικὸν ἐπίδεσμον ἀπὸ τῆς βάσεως τῶν δακτύλων μέχρις ἀνωθεν τοῦ γόνατος, ὅπου ἐφήρμισα τὸν ἐλαστικὸν σωλήνα, μεθ' ὃ ὁ πειστικὸς ἐπίδεσμος ἀφῆρέθη. Ἐμπρόσωτος σχάσας τὸν πυθμένα τοῦ ἀνωτέρου ἔλκους κατ' ἐπικόπου τῆς ὑπεξεχούσης ἀκάνθης, ἀπεκάλυψα αὐτὴν μέχρι τῆς βάσεως πρὸς τὰ ἄνω, ὅπου ἀπέκοψα δι' ἀστεοτόμου ψαλίδος. Τὸ μήκος τῆς ἀκάνθης ταύτης, πυραμιδοειδὲς τρίπλευρον σχῆμα ἐχούσης, ἦν ὅσον 4 ἐ. μ. ἀπετελεῖτο δὲ ἐκ τῆς προσθίας γωνίας τοῦ κνημικοῦ, ἀφ' οὗ διὰ τοῦ πελέκειος εἶχεν ἀποχωρισθῆ καὶ πρὸς ὄψους διὰ τὴν λεπτότητα, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀνασυμφύση.

Μετὰ τοῦτο ἐνήργησα τὴν περιχάραξιν τῆς προμνησθεῖσης μοίρας τοῦ ἔλκους, περὶ τὰ τρία τεταρτημόρια τῆς περιφερείας αὐτοῦ, πλὴν τοῦ πρὸς τὰ ἄνω ἰσθμοῦ, δι' οὗ μετέβαινε πρὸς τὸ λοιπὸν ἔλκος τῆς κνήμης· ἡ τομὴ ἀπεῖχεν ὅσον 1 1/2 ἐ. μ. ἀπὸ τοῦ χεῖλους τοῦ ἔλκους, τὸ δὲ βάθος αὐτῆς ἦν ἀπὸ 1—1 1/2 ἐ. μ. Οἱ τεμνόμενοι ἰστοὶ ἦσαν τοσοῦτον σκληροὶ, ὥστε ἐκρίζον ὑπὸ τὸ μαχαίριον, τὰ δὲ χεῖλη τοῦ τραύματος οὐδὲν ἐμακρύνθησαν ἀλλήλων, ὡς ἐγγένοι συμβαίνει εἰς ἰστοὺς, τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἐλαστικότητα τηροῦντας. Ἄντι δὲ τῆς μεγάλης αἱμορραγίας, ἣν ὁ Νουσβάουμ ἐφοβεῖτο, (ἀνευ τῆς ἰσχυρίου μεθόδου) οὐδὲ σταγῶν αἵματος ἀπωλέσθη κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἐγχειρήσεις. Εἰς τὴν τομὴν εἰσῆγαγον ὀλίγον ἐπιμήκη μοτὸν, ὑπεράνω ἐπέθηκα πολύπτυχον σπληνὸν καὶ ἀνωθεν τούτου σπειροειδῆ ἐπίδεσμον.

Μετά δύο ημέρας λύσας τὸν ἐπίδεσμον εὔρον τὰ μὲν χεῖλη τῆς τομῆς ὅσον 2 ἑ. μ. ἀπ' ἀλλήλων γαίνοντα, τὸν πυθμένα καὶ τὸ χεῖλος τοῦ ἔλκουσ μαλθακώτατον καὶ διὰ τοῦ δακτύλου κινούμενον εὐκόλως ἐνθεν καὶ ἐνθεν, ἢ περὶ τὴν τομὴν σκληρία τοῦ πυθῆος εἶχεν ἐπίσης ἐκλείπει ἠλοσχερῶς. Μετὰ τινος ἡμέρας ἤρχισεν ἡ σαρκοφυΐα ζωνηροτάτη καὶ ταχέως ἐπλήρωσε τὴν κοιλότητα, νῦν δὲ ἐξ ἐβδομημέδης ἔκτοτε ἡ ἐπούλωσις βραίνει κἀλλιστα.

15 Παρατήρησις. "Στοιον τυλιῶδες ἔλκος τῆς κνήμης, περιγράφηκε κατὰ Νουσοδίονη. Ν. Α. Ἰταλῆς, ἀπὸ 15 ἐτῶν πλάσσει ἐλκώσει κατὰ τὴν δεξιάν κνήμην, αἵτινες σπανίως ἐπουλοῦνται, ἵνα ταχέως πάλιν ἀνεγκλωθῶσιν. Εἰσῆλθεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον περὶ τὰ μέσα Μαΐου φέρων τὴν δεξιάν κνήμην ἐξοδουκίαν, ἐρυθροπέλιθον τὴν χροιάν, σκληρότατην τὴν δέρμα ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου τριτημορίου αὐτῆς πρὸς τὰ κάτω, τὰς φλέβας, καὶ ἰδίως τὰς μικροτέρας, κισσοῶδες ἀνευρυσμένας, κατὰ τὴν προσθίαν δὲ καὶ ἔσω πλευρὰν τῆς κνήμης ἐξέλεκται, ἔχουσαν μῆκος μὲν ὅσον 15, πλάτος δὲ ἀπὸ 2—6 ἑ. μ., τὸ μεγαλύτερον πλάτος εἶχε πρὸς τὰ ἄνω, τὸ μικρότερον πρὸς τὰ κάτω ἡ πυθμὴν αὐτοῦ ἐπηρμένος κατὰ τὸ μέσον, λίαν σκληρὸς, καὶ ὑπὸ ἀδρῶν κεγχρίων κεκαλυμμένος μὲ χροιάν βυσσίνην· τὰ χεῖλη τοῦ ἔλκουσ ἰδίως πρὸς τὴν κατωτέραν περιμέτρον εἰς μεγάλην ἔκτασιν τυλιώδη καὶ ἐπηρμένα. Διὰ τῆς ἡσυχίας, ὀρίζοντικῆς θέσεως τοῦ μέλους, ὑγρῶν ἐπιθεμάτων, ἐσχάτως δὲ καὶ πιεστικῶ ἐπιθέσμου ἢ κατὰστασις τοῦ ἀρρώστου ἐβελτιώθη ἐπικυθητῶς, τὰ ἐπηρμένα τυλιώδη χεῖλη κατέπεσαν, ἡ μεγάλη παθητικὴ ὑπεραιμία ἠλαττώθη, καὶ ἡ ἐπούλωσις τοῦ ἔλκουσ προουχώρησεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ μῆκος αὐτοῦ μετὰ 6 ἐβδομημέδης ἦν ὅσον 10—12 ἑ. μ. ἰδίως κλειότερον προουχώρησεν ἡ ἐπούλωσις ἐκ τοῦ κατωτέρου στενοτέρου πέρκτος, ὑπερ μετεβλήθη εἰς ὀξείαν γωνίαν ἐνταῦθα ὅμως ἐσταμάτησε πλέον, καὶ ἀπὸ 15 ἡμερῶν οὐδόλως προχωρεῖ, τὰ πέραξ οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον δύνανται νὰ συνελκυσθῶσιν, ὁ δὲ πυθμὴν, ἐκ τῆς δυσκολίας τῆς κυκλοφορίας κατέστη πλέον βυσσινόχρους ἢ ἄλλοτε. Διὰ τοῦτο ἐθεώρησα ἐπιπνεύσαι νὰ καταρῶγω εἰς τὴν κατὰ Νουσοδίονη περιγράφειν, ἢ

ἐξετέλεσα τὴν 13 Ἰουλίου κατὰ τὴν ἀναίμακτον ἀγωγὴν τοῦ "Βομαρχ" ἡ τομὴ ἐγένετο εἰς ἀπόστασιν 1 1/2—2 ἑ. μ. ἀπὸ τοῦ χεῖλους τοῦ ἔλκουσ καὶ μέχρι τῆς ἀπνευρώσεως κατὰ βάθος, τὸ ὅλον μῆκος αὐτῆς κατὰ περίμετρον ἦν 25 παρίπου ἑ. μ. τὰ χεῖλη οὐδόλως ἐμακρύνθησαν ἀλλήλων καὶ ἡ τομὴ ὠμοίαιζε τὰ μέγιστα πρὸς τὴν ἐπὶ προσφάτου τυροῦ γενομένην τομὴν διὰ σπάθης εἰσάγαγον νήματὰ τινὰ μοτοῦ εἰς τὸ βάθος τῆς τομῆς, ἐκάλυψε πᾶσαν τὴν χώραν μὲ μοτόν καὶ ἐστήριξα διὰ σπειροειδοῦς ἐπίδεσμου. Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης μόλις 20—30 σταγόνας αἵματος ἐξεχύθησαν. Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ὅμως τοῦ σωλῆνος ἠμύχθησαν μικρὸν τὰ ἐπίδεσματα.

Τραυματικὸς πυρετὸς οὐδόλως παρουσιάσθη, καὶ ἐντὶς 8 ἡμερῶν τῆ ἡσυχίας καὶ τῆ γρήσει ὑγρῶν δι' ὕδατος ἐπιθεμάτων τὸ μὲν ἔλκος προουχώρησεν εἰς τὴν ἐπούλωσιν οὐσιωδῶς, τὸ δὲ τραῦμα ἀνεπτύξεν ἀφθονον σαρκοφυΐαν· τὸ τυλιῶδες τῶν πέραξ ἠλαττώθη οὐσιωδῶς, καὶ τοὶ αἱ τομαὶ δὲν ἀπέβησαν ἐπαρκῶς βραθεῖν καὶ ὅλην τὴν περιμέτρον τοῦ ἔλκουσ.

16 Παρατήρησις. Ἐπιθηλιώδης καρκίνοσ τοῦ πέους, ἀκρωτηριασμός διὰ τῆς ἀναίμακτου μεθόδου τοῦ "Βομαρχ" Χαρ. Μαρκάκης, ἐτῶν 60 ἐκ Κρήτης, ἐργάτης, εἰσῆλθεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου ὡχρὸς καὶ ἐξησθενημένος ἐκ τῶν πόνων, οἷς ὑποφέρει κατὰ τὸ πέος αὐτοῦ, κατεχόμενον μέχρι σχεδὸν τῆς ἥρας ὑπὸ ὄγκου ὕδατος, τὰ πολλὰ ἐξηλωκιωμένου καὶ μέγεθος ὅσον πυγμῆς ἔχοντος· οἱ βουβωνικαὶ ἀδένες ἐκατέρωθεν ἐξωγκωμένοι ἀλλὰ μόνηρις καὶ ἀνώδυνοι. Ὁ ὄγκος ἤρξαστο πρὸ τριῶν ἐτῶν δίκην φώματος ἀπὸ τῆς βαλάνου, ὁ πόνων ὑπέστη ἄχρι τοῦδε διαφόρους θεραπειὰς συνισταμένης εἰς τὴν χροίαν παντοίων ἐρεθιστικῶν οὐσιῶν, ἀπ' ὧν βλάβη ἀλλ' οὐχὶ ὠφέλεια τῇ ὑπελείπετο. Νῦν ἔχει πόνους ἀφορήτους καὶ ἀπαιτεῖ ἐπιμόνας τὴν ἀποκοπὴν τοῦ πέους, ὅπως ἀπαλλαγῇ τῶν πόνων τοῦλάχιστον. Καίτοι λοιπὸν ἡ ἐξώγκωσις τῶν βουβωνικῶν ἀδένων ἐμακρύνει τὴν ἀρξομένην καθολικέυσιν τοῦ καρκίνου, ὅμως ὡς παρεγορεύει μὲσον ἡ ἀκρωτηριασμοῦ ἐπιθελῆναι, διὸ καὶ ἐξετέλεσα αὐτὸν τὴν 26 Ἰουλίου.

Αιὰ τοῦ λεπτοτέρου τῶν ἐν ἀρχῇ περιγραφέντων σωληνῶν περιέβαλον ὁμοῦ διὰ τριῶν περιελίξεων τὴν ῥίζαν τοῦ τε καυλοῦ καὶ τοῦ ὄσχευ, ἀφεί; τὰ πέρατα τοῦ σωληνῶς πρὸς τὰ περιναίον ἀπυθνημένα, μικρὸν δὲ πρὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου ἀπέκλιψα τὸ πέος. Ἐλάχιστον μόνον ποσὸν φλεβιόδου αἵματος ἐξέβρευσσε, τὸ δὲ κολύβωμα ἦν πάντῃ ξηρὸν. Νῦν προσέθη εἰς ἀναζήτησιν τῶν ἀρτηριῶν καὶ ἀπολίνωσιν αὐτῶν μετὰ προσόχης, μὴ ὀλισθήσῃ ὁ πίεζων σωλὴν πρὸς τὰ πρόσω καὶ χαλαρωθῆ, διὰ τὴν χλιστοτά μόνον τιγὰ τοῦ μέτρου ἐκείτω ὑπισθὲν τῆς τῶμας ἐν ᾧ ὅμως συνελάμβανον τὴν βαχίτιδα ἀρτηρίαν, ὁ ἀβρωστος ἐταράχθη καὶ ἀπεσύρθη μικρὸν πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐκ τούτου ἡ σωλὴν ὀλισθήσασεν ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ ἀμέσως ἤρχισεν αἷμα νὰ ἐκκοντίζηται ἀπὸ πάσας τὰς ἀρτηρίας. Ὡστε δὲν ἐπέτυχε μὲν ἐνταῦθα ἐντελῶς ἡ ἰσχυρὸς ἀγωγή τοῦ Ἰσομαρχ, τὸ σφάλμα ὅμως δὲν χρεωσιτεῖται εἰς τὴν μέθοδον, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος εἰς τὸ ὅποιον ἐδέσσε νὰ γείνη ἡ τιμὴ ἂν ὁ ἀκρωτηριασμός ἠδύνατο νὰ γείνη πρὸ τῆς θέσεως ταύτης, ἢ ἂν ἐπρίκειτο περὶ ἐκτομῆς τοῦ ὄσχευ, ἢ ἐγγείρισις βεβαίως ἤθελε γείνη πάντῃ ἀναμείκτος.

Νῦν, δύο ἐβδομάδας περίπου ἀπὸ τῆς ἐγγείρισως, τὸ κολύβωμα σκροφουεῖ, αἱ πόνοι ἐπαυσαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐγγείρισως ὀλοσχερώς, ἢ ὡχρότης τοῦ προσώπου ἠλαττώθη, ἢ ὀρεψίς ἐβεβητώθη, ἢ δὲ ἐξόγκωσις τῶν λεμφατικῶν ἀδένων κατέπεσεν οὐσιωδῶς.

Ἴδου λοιπὸν ἐξαιδιόσασ περιπτώσεις, ἐν αἷς ἐφωρῶσθη ἡ ἰσχυρὸς μέθοδος τοῦ Ἰσομαρχ καὶ ἐξ ἂν δύναιται τις κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀκριβῶς νὰ κρίνη περὶ τῆς μεθόδου, χωρὶς οὗτε νὰ ὑπερβηλαίωσῃ οὗτε νὰ ὑποτιμῆσῃ αὐτήν.

Καὶ δὴ πρῶτον ἴδωμεν, ἐκπληρῶ ἡ μέθοδος αὕτη δι' ὅ τίτος αὐτῆς ἐπαγγέλλεται σκοπὸν; πᾶσα ἐγγείρισως δηλ. κατὰ τὰ ἄκρα δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ δι' αὐτῆς ἀναμείκτως; Πᾶσι σχεδὸν αἱ περιπτώσεις, ἃς προεξέθεσκαμεν, ἀπαντῶσι καταστικῶς, καὶ αὐταὶ ἐπι αἱ πρῶται, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ μέθοδος δὲν εἶχεν ἐφαρμοσθῆ μετ' ἀκριβείας διὰ τὴν ἀπειρίαν ἡμῶν ἐν ἀρχῇ. Σημειωμένα δὲ πρὸς τὴν κρίσιν τῶν ἰσχυρῶν πείστροψ

καὶ τῆς δακτυλοπίεσεως εἶνε πολλῶν τούτων ὑπερφόρα, διότι δι' αὐτῆς πρῶτον μὲν ἀφυγαδύεσθαι ἀπὸ τοῦ χειρισθισμένου μέλους ἅπαν τὸ πρὸν αὐτῷ περιεχόμενον αἷμα, εἶτα δὲ παρακωλύεται ἡ προσέλευσις τοιοῦτου διὰ πάσης, καὶ τῆς ἐλαχίστης ἀρτηρίας τοῦ μέλους, ἐν ᾧ δι' ἐκείνων τὸ μέλος τηρεῖ τὸ ἑαυτοῦ αἷμα, ὅπως κατὰ τὴν ἐγγείρισιν ἐκχύσῃ αὐτὸ κατὰ μέγα τοῦλάχιστον μέρος καὶ τὴν προσέλευσιν δὲ νέου αἵματος εἰς τὸ χειριζόμενον μέλος δὲν παρακωλύουσαι, αὐταὶ ἐντελῶς, καθόσον ὅσον ἀκριβῶς καὶ ἂν ἐφαρμοσθῶσιν, ἐπίσχυσι μόνον τὸν διὰ τῆς στελεχιαίας τοῦ μέλους ἀρτηρίας ροὴν τοῦ αἵματος, παρὰ πλεονον ὅμως κλάδοι, οἷοι λ.χ. ἡ ἡμικρὴ καὶ ἰσχυρὴ ἀρτηρία, αἱ περισπόμεναι τοῦ βραχίονος, καὶ ἡ ἀκρωτίς, αὐταὶ αἱ κατὰ βάθος μηρικὴ καὶ βραχιόνια, ὁσάκις ἡ πίεσις ἐξασκηθῆται ὑπὸ ταύτης, ἀκολουθοῦσι προσάχασσι κατὰ τὰς περιστάσεις ὀλιγώτερον ἢ πλείονον αἷμα καὶ ἐπιτείνουσαι οὕτω τὴν ἐκχυσιν τοῦ αἵματος. Ἴδιως μάλιστα τοῦτα ἰσχύει διὰ τὰ κάτω ἄκρα, ἔνθα σχεδὸν μία καὶ μὴ νη φλέψ, ἡ μηρικὴ, χρησιμεύει πρὸς ἐπύκνωση τοῦ αἵματος ἐξ ὅτ λακλήρου τοῦ σκέλους, καὶ αὕτη κατὰ τὴν πίεσιν τῆς ἀρτηρίας εἶνε σχεδὸν ἀδύνατον νὰ μὴ συμπίεσθῇ, τὸ δὲ αὕτω παρακωλύμενον εἰς τὴν κεντρήμονον διεύθυνσιν τοῦ αἵμα βιάζεται νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τῶν διακρομμένων, ἐν τῷ σπράγματι φλεβῶν, καὶ μάλιστα τόσῳ ἀφθονώτερον, ὅσον μᾶλλον χαίναντα εἰς τὰ διακρομμένα τῶν φλεβῶν στόμια, ὡς συμβαίνει ἰδίως εἰς τὰς διακρομτικὰς τῶν ὀστέων, ὧν αἱ διακρομμένα καὶ χαινουσαι φλέβες ἀναβλύζουσιν αἰετ αἷμα. Ὡστε οὕτω διὰ τοῦ δακτύλου, οὕτω διὰ τοῦ ἰσχυρῶν πείστροψ δύναμεθα νὰ ἐνεργήσωμεν ἐντελῶς ἀναμείκτον τὴν ἐγγείρισιν, ἥπερ διὰ τῆς τοῦ Ἰσομαρχ μεθόδου σχεδὸν πάντοτε ἐπιτυγχάνομεν.

Δύο δ' ἀναμρήριστα ἀγαθὰ παρέχει ἡμῖν ὁ μηχανισμός τῆς μεθόδου ταύτης. Πρῶτον καὶ κύριον οἰκονομεῖ σχεδὸν ἅπαν τὸ αἷμα τοῦ χειριζομένου, ὥστε οὗτος καὶ μετὰ τὴν ἐγγείρισιν, καὶ ἂν αὐτῇ συνίσταται καὶ εἰς τὴν ἀποχέρισιν τοῦ ἵλου σκέλους, φέρει ἐν τῷ σώματι τὸ αὐτὸ αἷμα, ὑπερ καὶ πρότερον, μὲ τὴν ἀπόλειπιν ἐνίοτε 1. ἢ 2 τὸ πολὺ σφύγγων πὶ σημεῖον δι' ἡμῶν

κῶτι οικονομία καὶ μάλιστα εἰς ἀναμικά καὶ ἐξηνητημένα ἀ-  
 τομια, ὅπως περιττὸν νὰ ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα. Δεύτερον δὲ,  
 οὐ μικρὸν ἀγαθὸν εἶπε, ὅτι κατὰ τὰ ἄλλα δυνάμει νὰ ἐνεργή-  
 μιν πᾶσαν ἐγχείρησιν ἐπὶ ἰστών ὅπως στεγνῶν καὶ ὄχρῶν, τοῦ-  
 το δὲ τὸ πλεονέκτημα μέγα ἐστὶ, διότι ἔχοντες ἐπ' ὄψιν ἡ-  
 μῶν ἐλευθέρην πᾶσιν τὴν νοσηρὰν γῶραν, ἣν δυνάμει νὰ δια-  
 κρίνωμεν σαφῶς τῆς ὑγιοῦς, καὶ νὰ φέρωμεν τὸ μαχαίριον ὅπου  
 δεῖ, χωρὶς νὰ θυσιάζωμεν ἐκ τοῦ ὑγιοῦς ἀνωφελῶς ἢ νὰ ἐγκα-  
 τλείπωμεν ἐκ τοῦ νοσηροῦ, πρὸς βλάβην τοῦ πάσχοντος· ἐν ᾧ  
 ἐπὶ αἵμα ἀναβλύζοντες ἐπιφανείας τὸ τοιοῦτον δὲν εἶνε εὐκόλον  
 πάντοτε καὶ ἀσφαλές· τί δὲ τὸ τοιοῦτον ἐπὶ ἐξαιρέσεως νο-  
 πλασματικῶν ἰθίως σημαίνει, οὐδεὶς θεδαιῶς ἀγνοεῖ. Καὶ τὴν διάρ-  
 κειαν δὲ τῆς ἐγχειρήσεως ἢ τοιαύτη καθαριότης τοῦ τραύματος  
 βραχύνει, διότι οἰκονομαίεται ὁ χρόνος ὁ ἀναγκαῖος εἰς τὴν συ-  
 γχὴν ἀπομάζην αὐτοῦ διὰ σπύγγων, οὗς καλὸν ν' ἀποφεύγωμεν,  
 διότι ἡ καθαριότης αὐτῶν δὴν τυχῶς δὲν εἶνε πάντοτε ἀμεμπτος.  
 Τέλος καὶ ὁ ἀπειρότερος καὶ δειλότερος τῶν χειρουργῶν δύνα-  
 ται ἐπὶ ἀνέμων ἰστών νὰ χειρῶσιν ἀταράχως, χωρὶς νὰ θηρυ-  
 θῆται ὑπὸ τῆς ἀφιόρηχίας.

Ἐτερον μέγα πλεονέκτημα, ὅπερ ἀπιδέδει ὁ Ἐσμάρχ εἰς τὴν  
 ἐκτουτῶν μέθοδον εἶνε ἡ μεγάλη ἐλαφρότης ἢ σχεδὸν ἑλλειψίς  
 τραυματικοῦ πυρετοῦ, ἡ μεγάλη ταχύτης τῆς ἰάσεως τῶν τραυ-  
 μάτων καὶ τὸ κυριότερον, ἡ κατ' ἐξαιρέσιν μόνον παρουσία ἐ-  
 παγετῶν τραυματικῶν νόσων, ὅπως ἐρυσιπέλατος, πυκταίης, σκ-  
 φαμίας· αὐτοὶς ἀνέφεραν εἰς τὴν τελευταίαν ἐν Βερολίῳ σύνουδον  
 τῶν χειρουργῶν τὴν 8 Ἀπριλίου, ὅτι ἐν 200 περίπου περι-  
 πτώσεσιν, κατ' εἰς ἐπιπέλατο γρήσιν τῆς ἰσχυαίμου μεθόδου, αἱ  
 28 ἀπέθανον εἰς ἀκρωτηριασμούς τῶν ἀνω καὶ κάτω ἄκρων·  
 ἐκ τούτων λοιπὸν 2 μόνον ἀπέθανον ἐκ δύο ἀπεξυθηρήσεων, ὅν  
 ἡ μίξ τοῦ μικροῦ, ἡ τελευταία ἀπέληξεν εἰς θάνατον· ἐξ 8 δικα-  
 πρίσεων τῶν ἡθίων, μίξ τοῦ μικροῦ ἀπέληξεν εἰς θάνατον. Ἀ-  
 ποδείξει δὲ τὸ λίαν εὐχέρηστον τοῦτο ἐπιτέλεσμα εἰς τὴν ἰσχυαι-  
 μου μεθόδον, δι' ἣν οὐχὶ μόνον ἀπέλασα μεγάλου ποσοῦ αἰμα-  
 τος δὲν ἐπέρχεται, ἀλλ' ἐλλείπει καὶ ἡ ἐπιανελευμένη γῶρα

τῶν σπύγγων, δι' ὅν ὡς γνωστὸν οὐχὶ σπανίως μολυσματικαὶ  
 εὐαίαι μεταδίδονται εἰς τὸ τραῦμα.

Τὰ περιστατικά ὅμως ταῦτα τοῦ Κ. Ἐσμάρχ δὲν εἶνε ἐπαρ-  
 κῆ, ὅπως ἀποφανθῆ τις ὀριστικῶς ὑπὲρ τῆς τοιαύτης δυνάμεως  
 τῆς μεθόδου, ἀπαιτοῦνται πρὸς τοῦτο πολλαὶ παρὰ πολλῶν γε-  
 νόμεναι παρατηρήσεις ἐπὶ ἀντικειμένου τοσοῦτον σπουδαίου καὶ  
 ἐκβάσεως τῶν ἐγχειρήσεων τοσοῦτον περιποθήτου.

Ἡ ἡμετέρα στατιστικὴ, ἐκ 16 περιπτώσεων ἀπαρτιζομένη,  
 δὲν προσθέτει δυστυχῶς εἰς τὰς διαθεβαιώσεως τοῦ ἀξιοτίμου κα-  
 θηγητοῦ τοῦ Κιέλου, τούτων αἱ πλεῖστα θεδαιῶς ἀνήκουσιν εἰς  
 τὰς σπουδαιοτέρας τῶν τρώσεων· τρεῖς δ' ἐξ αὐτῶν ἀπέληξαν κα-  
 κῶς, καὶ εἰς τὴν μίαν μὲν τούτων, τὸν κατὰ Πιρογόφ χειρισθέντα,  
 ἡ κακὴ ἐκβάσις ἦν ἄμεσον τοῦ τραυματισμοῦ ἀποτέλεσμα, διότι  
 ἡ σφαιμαία ἀνεφάνη ἤδη ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν ἐγχείρησιν, εἰς  
 τὰς δύο δὲ ἄλλας ἡ ἐγχείρησις συνετέλεσε λίαν ἐμμέσως πρὸς τὴν  
 κακὴν ἐκβάσιν, διὰ τοῦ τραυματικοῦ ἐρυσιπέλατος· καὶ ἀληθῶς  
 μὲν πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐμάστιζε τὴν ἐμὴν κλινικὴν τραυματι-  
 κὴν ἐρυσιπέλας, ὅπερ ὀλίγοι μόνον τῶν χειρισθέντων διέφυγον, ὅ-  
 μως οὐδένα πλὴν τῶν δύο τούτων ἀπέλασα ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τοι  
 πέποιθα ὅτι τὸ τοιοῦτον χρεωστεῖται εἰς ἀπλὴν μόνον σύμπτω-  
 σιν καὶ οὐχὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς ἐγχειρήσεως, τοσοῦτῳ μάλλον,  
 καθόσον τὸ ἐρυσιπέλας ἐνεφανίσθη χρόνον ἱκανὸν μετὰ τὴν ἐγ-  
 χείρησιν καὶ οὐχὶ ἐν ἀρχῇ, ὅτε ἠδύνατό τις νὰ παραδεχθῆ, ὅτι  
 ἐνδεχόμενον ἢ περὶ τὴν κυκλοφορίαν ἀνωμαλία, ἣν ἡ ἰσχυαίμου  
 μέθοδος ἐπιφέρει, ἠδύνατο νὰ συνετέλεσε εἰς τὴν παραγωγὴν  
 αὐτοῦ. Οὔτε ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς ἰάσεως τῶν τραυμάτων  
 παρατηρήθη ἐν ταῖς ἐμαῖς περιπτώσεσι ταχύτης τις ἰδιάζουσα,  
 ἥτις δὲν παρατηρεῖται πολλάκις καὶ εἰς τὰ ἄνευ τῆς ἰσχυαίμου  
 μεθόδου γενόμενα τραύματα, ἐν ᾧ ὁ Ἐσμάρχ θεδαιῶς ὅτι πλεῖ-  
 στα τῶν τραυμάτων ἐπὶ ἀκρωτηριασμῶν ἰάθησαν κατὰ πρῶτον  
 σκοπὸν. Εἰς ὅ,τι ὅμως ἀφορᾷ τὴν ἰσχύιν καὶ διάρκειαν τοῦ τραυ-  
 ματικοῦ πυρετοῦ, ὁμολογουμένως εἰς ὅσας περιπτώσεις οὗτος  
 ἐδηλώθη, ἦν καὶ ἰσχύος ἀσθενεστέρως καὶ διάρκειας βραχυτέρας,

ὅψ' ὅτι ἠδύνατό τις νὰ προσδοκᾷ εἰς τὰς αὐτὰς ἐγχειρήσεις, ἀνευ τῆς μεθόδου ταύτης ἐνεργουμένης.

Καὶ ἕτερα δὲ πολλὰ τῆς ἐμῆς εὐαριθμοτέρα στατιστικῆ, τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ Οὐμφρου, μαρτυρεῖ τὸ λίαν ἐνδεχόμενον πῆς κακῆς ἐκδόσεως· οὗτος ἐκ τριῶν οὖς ἐγείρεισεν κατὰ Ἑσμάρκ, ἀπέλωλε δύο, τὸν ἕνα ἐκ πναιμίας τὴν ἑξῆς ἡμέραν ἀναφανείσας, τὸν ἕτερον, παρ' ὃ εἶχεν ἐνεργήσει ἐνταυτῷ τὴν κατὰ Πίρογγοφ ἀπεξάρθρῳσιν καὶ τὸν ἀκρωτηριασμὸν τοῦ μηροῦ, ἐκ γαγγραινώδους ἐμρυσήματος, τὴν τρίτην ἡμέραν ἐμφανισθέντος.

Ἐτερον πλεονέκτημα, ὅπερ κατὰ τὴν προμηθεύσαν ἐκθεσὶν αὐτοῦ εἰς τὴν ἐν Βερολίῳ σύνοδον τῶν χειρουργῶν ἀνέφερεν ὁ Ἑσμάρκ, εἶνε ἡ ἀνασθησία τοῦ μέλους, καὶ τοῖ ἀτελής, εἰς τὴν κάτωθεν τοῦ πιαστικῷ σωλήνος μοίρᾳ, πλεονέκτημα σπουδαῖον διὰ τὰς κατὰ τοὺς δακτύλους ἐγχειρήσεις, τὰς ὅπλις οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐνεργῶμεν ἀνευ γλοιοφορμίου. Δυστυχῶς εἰς τὰς ἐμὰς περιπτώσεις δὲν ἠδυνάθηεν νὰ πεισθῶ περὶ διαφορᾶς τινας περὶ τὴν αἰσθησίν τοῦ περιδεδεμένου μέλους, ὡς καὶ ἐν τινι περιπτώσει ἀνέφερον. Ἡ διαφορὰ αὕτη ὅμως ἴσως προέγχεται ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς περισφιγξείας τοῦ ἐλαστικῷ σωλήνος· πιθανὸν δὲ ἡ ὀ μέγρις ἰσχυμίας μόνον βαθμῶς τῆς περισφιγξείας νὰ ἦνε ἀνεπαρκὴς πρὸς ἐλάττωσιν τῆς αἰσθητικότητος τῶν ἀναίμων καθισταμένων νεύρων καὶ πρὸς τοῦτο ν' ἀπαιτῆται περισφιγξίς τοῦ μέλους ἰσχυροτέρα, ὥστε νὰ συμπιέζωνται καὶ τὰ νεῦρα τοῦ μέλους, ἵτε ἐννοσῶμεν βεβίαιως τὴν παραγωγὴν τῆς ἀνασθησίας. Νομίζομεν ὅμως, ὅτι πρέπει νὰ ἦνε τις λίαν προσεκτικὸς μετ' ἀποτελέσματα τῆς τριαύτης πίεσεως, καὶ μάλιστα ἵπου νεῦρα αἰσθητικὰ ἢ κινητικὰ δύνανται νὰ πεισθῶσιν ὑπὲρ τὸ δέον πρὸς τὰ ὕστα. Οὕτω συνέβη εἰς τὸν Ἀγγελοβικ διὰ τῆς περισφιγξείας τοῦ βραχίονος νὰ ἐπέλθῃ δις παράλλους κλάδων τινῶν τοῦ μεσικίου νεύρου, ἧτις μετὰ δύο ἐβδομάδας παρήλθε καὶ ἀπατέλεικ παράλλους αὐτοῦ, ἧτις μετὰ τρεῖς ἐβδομάδας, ὅτε ὁ ἄρρωστος ἐξῆλθε τοῦ νοσοκομείου, ἤρξαστο εἰσεῖν. Ἡ περαιτέρω πείρα, πρὸς ἣν θέλομεν προσπαθεῖσαι νὰ οἰκειωθῶμεν καὶ ἡμεῖς, θέλει νομίζομεν ὁρίσει καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο, ἀν δὲ ἦνε συμ-

φωρύτερον ἢ σύσφιγξίς νὰ ἐπιτείνηται μέχρι παρέσεως τῆς αἰσθητικῆς καὶ κινητικῆς, ἢ νὰ περιορίζηται μόνον εἰς τὸν βαθμὸν, ὅστις ἀπαιτεῖται ἀναγκαιῶς πρὸς παραγωγὴν ἀναίμιας κατὰ τὸ χειριζόμενον μέλος.

Ἐλθόμεν τέλος καὶ ἐπὶ τὰς ἐνδείξεις τῆς ἰσχυμίας μεθόδου τοῦ Ἑσμάρκ. Καθόλου λοιπὸν αὕτη ἐνδείκνυται εἰς πᾶσαν σχεδὸν ἐγχειρήσιν κατὰ τὰ ἄκρα καὶ τὰ γεννητικὰ μέρη τοῦ ἀνδρός. Ἐν ἀρχῇ ὁ Βερνέλ καὶ ἄλλοι ἐχαρακτήρισαν τὴν μεθόδον ὡς ἀνεφάρμοστον εἰς τοὺς ἀκρωτηριασμοὺς κατὰ τὰ ἀνώτερα μέρη τοῦ μηροῦ καὶ τοῦ βραχίονος καὶ ἐτι μᾶλλον κατὰ τὰς ἀπεξάρθρῳσεις αὐτῶν. Εἰς τὴν ἐν Βερολίῳ ὁμοῦ χειρουργικῆν σύνοδον ἐξέθηκεν ὁ Ἑσμάρκ καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν κατώρθωσε νὰ ἐνεργῇ, καὶ τὴν πίεσιν τῆς μασχαλιαίας ἀρτηρίας, τῆς ἐξωτερικῆς εἰλειτίδος καὶ αὐτῆς τῆς ἀσπῆς· διὰ τοῦ τρόπου τούτου εἶχεν ἐνεργήσει μίαν ἀπεξάρθρῳσιν τοῦ βραχίονος, ἕτερον τοῦ μηροῦ καὶ τρεῖς διεκπρίσεις τῆς μηροειλεακῆς ἀρθρώσεως ἀνευ ἀπωλείας αἵματος. Καὶ ἄλλοι δὲ χειρουργοὶ ἐμιμήθησαν αὐτὸν, ἐν οἷς καὶ ὁ Φίλιπμαν, ὅστις κατὰ τὴν μεθόδον ταύτην ἐνήργησε τρεῖς τὴν ἀπεξάρθρῳσιν τοῦ μηροῦ, ἀνευ ἢ μετ' ἐλαχίστης ἀπωλείας αἵματος, μὴ ὑπερβαίνοντος τῆ ποσὸν τῶν τριῶν οὐγγιῶν.

Εἰδικώτερον δὲ πλεῖστοι ἐγχειρήσεις ἐνεργήθησαν κατὰ τὰ ἄκρα ἀναίμιατος, αἱ κυριώτεροι δὲ εἰσὶν.

α.) Διεκπρίσεις ὀστέων καὶ ἄρθρων, ἐπὶ νεκρώσεων, τμηθῶν, ἀποθραύσεων, νεοπλασμάτων, ψευδορθρώσεων. Εἰς πᾶσας τὰς ἐνδείξεις ταύτας ἡ ἰσχυμία τῶν χειριζόμενων ἰσθῶν, πλὴν τῆς οικονομίας τοῦ αἵματος, εἶνε καὶ μέσον πολύτιμον διὰ τὸν χειρουργὸν, δυνάμενον νὰ χειρίζῃ ἀθροῦσως καὶ ἀκριβῶς.

β.) Ἀκρωτηριασμοί. Ἐὰν δέδωται καὶ ἡμῖν νὰ κρίνομεν ἐκ τῶν δύο ἀκρωτηριασμῶν τῆς κνήμης, οὖς ἐνήργησαμεν κατὰ τὴν μεθόδον ταύτην, νομίζομεν ὅτι δὲν ἔσχομεν ἀφορμὴν νὰ τάξωμεν ἀπολύτως τὴν τοῦ Ἑσμάρκ μεθόδον ὑπεράνω τῆς δακτυλοπίεσεως, καθότι, ὡς εἶδομεν, ἐκ τοῦ κολαβώματος μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ σωλήνος, ὅστις ἐνταῦθα ἀνάγκη ν' ἀφαιρεθῇ πρὸ τῆς ἐπιδέσεως τοῦ τραύματος, ὅπως ἐπιτραπῇ ἡμῖν ἡ ἀνεύρεσις

των μέσων απολινοθεϊτών αρτηριών, αναβλύζει άφθονον αίμα, άσθενώτερον ή κατά την άρσιν της δακτυλοπίεσεως, μετά την απολινοσει των αρτηριών. Θεωρώ μολιταύτα την του Έσμαρχ μέθοδον και έν ταίς περιπτώσεσι των άκρωτηριασμών αίρετώτερην, διότι πλέον του ότι δι' αύτης οικονομούμεν τό έν τῷ άποχωρισθασμένῳ μέλει αίμα, άπκλλασσόμεθα και τῆς ανάγκης βοηθού επιτηδείου ή τῆς δακτυλοπίεσιν, ή πρόχειρος εύρεσις του άκρίου δέν είνε πάντοτε εύκολος. Είθε δέ ή περαιτέρω πείρά μοι άποδείξη, ότι τό προμνησθῆν μικρόν ελάττωμα έχρωστέιτο εις ιδιάζουσιν προδιώθεσιν των άγγείων των χειρισθέντων ή ακατάλληλον χρῆσιν τῆς μεθόδου παρ' έμού.

γ.) Άπεξερθήσεις. Ό,τι περί άκρωτηριασμών ελέχθη δύναται ίσως νά εἰπῆ τις και περί των άπεξερθήσεων των μεγάλων τουλάχιστον πείρων ίδιαν εἰσέτι δέν έχομεν. Εἰς άπεξερθήσεις θίμως μικρών άρθρων ως και άκρωτηριασμούς μικρών όστων πεποιθόμεν ότι ή του Έσμαρχ μέθοδος είνε άριστον θεαθητικόν μέσον.

δ.) Νεοπλασματίων εξαίσεις διά τῆς άναμλίχτου άγωγῆς ενεργουμένη, κατά την ήμετέραν πεποίθσιν δύναται ν' άποβῆ λυσιτελής, καθόσον επιτρέπει την τελείαν καθάρσιν αυτού και την οικονομίαν μεγάλου ποσού αίματος πολλάκις, ιδίως επί πολυαίμων όγκων και επί υπερμεγέθων, οίτινες προκαλοῦσι μεγάλην άνεύρυσιν των πείρῶ φλεβών. Ίσως όμως ως και έν τέλει θέλομεν εἶπει, δέν είνε φρόνιμον νά εφαρμόζηται εις πάντας τούς όγκους άνεξαίρετως και μάλιστα τούς κακοηθετέρους.

ε.) Άνευρυσμάτιων ενχειρήσεις, και μάλιστα κατ' άντυλλον ενεργουμένη, καθίσταται διά τῆς ισχυίμου μεθόδου πολύ άπλουτέρα και άνεύρυστος, ως ή I. Στόμας έν μιᾷ περιπτώσει άπέδειξεν ή άναμλίχτις και άνεύρυσις των δύο άκρων τῆς άρτηρίας έγινεν άματά πύλλῆς αίμαθίαις και ταχύτητος.

Πλυτιμώτερον όμως μέσον θεωρούμεν την Έσμαρχιον μέθοδον εις την διά πίεσεως θεραπειάν των άνευρυσμάτιων πεποιθόμεν δηλ. ότι αύτη δύναται ν' άντικαταστήσῃ πληρέστατα τά διάφορα Ισχυίμα πίεστρα και την δακτυλοπίεσιν την περιοδικήν.

Ένταύθα υδύνατό τις ν' άντιτάξῃ ελλόγιως, ότι ή δακτυλοπίεσις και επί πολλές ώρας άν εφαρμολῆ διαρκώς, δέν διακόπτει παντελώς την θρέψιν του μέλους, οὔτε άποκαθιστᾷ αυτό πάντη αίμόκενον, έν ὃ ή του Έσμαρχ μέθοδος, επί πολύ παρατεινομένη, δύναται νά επιφέρῃ διαταράξεις περί την θρέψιν και την λειτουργίαν του μέλους' εις την λογικὴν ταύτην αντίρρῆσιν δύναται τις επί του παρόντος ν' άντιτάξῃ ότι πειράματα παρὰ του K. Κόνχαϊμ επί ζώων ενεργηθέντα, άπέδειξαν ότι ή παντελής ισχυαμία του μέλους οὔδεμίαν διατάραξιν επιφέρει, άν δέν παραταθῆ πλέον των 6—8 ώρων. Επί των έμῶν έγχειρήσεων εις τινας, ή ισχυαμία διετηρήθη περί τὰ 3/4 τῆς ώρας, εις τινας δέ του Έσμαρχ και πλέον τῆς ώρας, και θίμως οὔδεμίαν έντεῦθεν διατάραξιν παρετηρήθη' ὥστα επί τοσούτον τοῦλάχιστον χρόνον δύναται τις περιοδικῶς και άβλαβῶς νά δοκιμάσῃ τό μέσον. Η εφαρμογή δέ του μέσου τούτου επί άνευρυσμάτιων θέλει διδάξει, άν ἦνε αίρετώτερον νά μεταχειρισθῆ τις μόνον την διά του ελαστικοῦ σωλήνος σύσφιγγιν, ή ένταυτῶ και την διά του πιεστικοῦ επιδέσμου κένωσιν του μέλους. Έν τῇ τελευταίῃ δέ περιπτώσει άν ή κένωσις δέον νά ᾖ τελεία ή οὔ' άν ὁ ελαστικός σωλήν δέον νά έμποδίξῃ πᾶσαν προσέλευσιν αίματος πρὸς την περιφέρειαν ή νά επιτρέπῃ μικρὰν αὐτοῦ ποσότητα νά κυκλοφορῆ εις τό μέλος. Τὰ ζητήματα ταῦτα βεβαιώς ή εφαρμογή θέλει λύσει' έν των προτέρων όμως δύναται τις νά εἰπῆ, γινώσκων τὸν μηχανισμόν τῆς έκσεως των άνευρυσμάτων, ότι άνάγκη ὁ πιεστικός επιδέσμος νά μή καταστήσῃ αίμόκενον έντελῶς τὸν άνευρυσματικόν σάκκον, ή προσέλευσις δέ μικροῦ ποσού αίματος πρὸς αὐτὸν οὐδ'όλως παρακωλύει την έν αὐτῷ θρόμβωσιν. Έάν δέ και ή πείρα επιθεβαιώσῃ τοῦτο, τότε έννοεῖται ότι ή άτελής ισχυαμία κατά την μέθοδον του Έσμαρχ δύναται ίσως και πλειότερας ώρας άβλαβῶς νά διαρκέσῃ. Η μέθοδος δέ αύτη εἶσται πολύ πλέον εύφάρμοστος ή ή δακτυλοπίεσις, ήτις απαιτεῖ την επί πολλές ώρας παρουσίαν πολλῶν και επιτηδείων βοηθῶν.

στ.) Προκειμένου νά ενεργηθῶσι κατὰ τὰ κριριατικά, επί-

σχηματισμένην προκαλούσαι, ὡς ἐπὶ τῶν τυλοειδῶν ἐλκῶν, ἐπὶ φλεγμονῶν, εἰς οὓς ἐνδείκνυται ἡ χαλάρωσις τῶν ἰσθίων διὰ σφαιρῶν κτλ.

(2.) Ἐπὶ παντοῦ μικρῶν ἐγχειρήσεων κατὰ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, οἷον ἐξαιρέσειν ἀλλοτρίων σωματίων, ἀκανθῶν, παρασχίδων, διαφόρων, βελονῶν, ἄτινα ἐν τοῖς ἀναιμάκτοις ἰσθίοις ἀνευρίσκονται εὐκολώτερον ὡσαύτως κατὰ τὴν ἐγχείρησιν τοῦ πτερυγίου τοῦ ὄνυχος, ἐκρίζωσιν τῶν ὄνυχων κτλ.

Πλὴν τῶν ἄκρων καὶ τὰ γεννητικὰ μέρη τοῦ ἀνδρὸς δύναται γὰρ χειρισθῆσιν ἀναιμάκτως κατὰ Ἰσλαρχ. Εἶδομεν ἐν τοῖς ἀμπετέραις περιπτώσεσι τὸν ἀκρωτηριασμὸν τοῦ πέους κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον δύναται γὰρ γείνη καὶ ἡ ἐγχειρήσις τῆς φημύσεως καὶ περιφωμύσεως, τῶν συριγγίων τῆς κρεμαμένης μοίρας τοῦ πέους, ἡ ἐξωτερικὴ σφρηροτομία. Τέλος καὶ πᾶσα ἐγχείρησις δι' ἐξώθησιν ὀργάνων κατὰ τὸν ὄρχιν, ἰδίως ὅμως ἡ ἐκτομὴ αὐτοῦ, ὡσαύτως εἶνε ἐνδεδειγμένη.

Διάφοροι, καὶ ἰδίως ὁ ἐν Περτοβούργῃ Μύλλερ εὐύστησαν καὶ ἐτέραν, ἀλλοτρίαν τῇ χειριστικῇ ἐνδείξιν τῆς Ἰσλαρχίου μεθόδου, τὴν χρῆσιν αὐτῆς δηλ. κατὰ τὴν ἐσχάτην ἀναιμίαν, ἥτις ἐπέρχεται ἐνίοτε εἰς τραυματικές, εἰς τικτούσας καὶ λευκιδας, παρ' αἷς ἐνδείκνυται ὁ μεταγγισμὸς πρὸς ἀντικατάστασιν λοιπῆν αὐτοῦ ἢ, ἐπὶ ἐπειγούσας περιστάσεις, προσκαίως μέχρις οὐ τελεσθῆ αὐτὸς συνιστῶσι τὴν διὰ τῆς μεθόδου τοῦ Ἰσλαρχ. ἐξώθησιν τοῦ αἵματος ἐκ τῶν 4 ἄκρων πρὸς τὸν κορμὸν καὶ τὴν κεφαλὴν διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἡ καρδιά γίνεται πλερεστέρα καὶ ἡ ἐνέργεια αὐτῆς διεγείρεται, εἰς τὸν ἀναιμὸν ἐγκέφαλον ἀρρῖει αἷμα ἀφθονώτερον καὶ αἱ λειτουργίαι αὐτοῦ ζωογονοῦνται, δυστυχῶς ὅμως ἐπὶ ἀνθρώπου δὲν ἐφηρμόσθη εἰσέτι τὸ μέσον, ὡστε μόνον κατ' ἀπλὴν θεωρίαν συνιστᾶται ἐπιτρέψαι ὅμως καὶ ἡμῖν νὰ ἐρωτήσωμεν, τί γένισται μετὰ τὴν ἀρσιν τῆς πίεσεως καὶ τὴν ὀρμητικὴν ἐξόρμησιν τοῦ αἵματος πρὸς τὰ ἄκρα κατὰ τὴν ἀρσιν τῆς πίεσεως; δὲν θέλει αὕτη ἐπιφέρει μείζονα ἀναιμίαν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς καρδίας, καὶ τοῦτο μάλιστα ἀποτόμως; τὸ τοιοῦτον δὲ δὲν θέλει ἴσως ἐπιφέρει τὴν

παῦσιν σῆς ζωῆς ἀσφαλέστατον, ἢ ἂν τοῦ μέσου γὰρ εἰς δὲν ἐγένετο οὐδ' ἄλλως γὰρ καὶ τὸ τοιοῦτον δὲν θέλει ἐπιφέρει τὸν θάνατον.

Ἐν τέλει ἀναφέρομεν καὶ περιστάσεις τινάς, καθ' ἃς εἶνε φρόνιμον νὰ ἀπέχωμεν τῆς Ἰσλαρχίου μεθόδου, ἢ νὰ τροποποιήσωμεν αὐτὴν κατὰ τὴν ὀ. Βερνάλ. θεωρεῖ αὐτὴν ἀνεφάρμοστον ἐπὶ συγτετριμμένων ἄκρων εἰς μεγάλην ἔκτασιν, ὑπὸ μεγάλων προγῶν ἢ σφαιρῶν. Ὡσαύτως κινδυνώδες ἦθελον εἶθαι ἐπὶ ἐπιπεπλεγμένων καταγμάτων, ἰσχυρῶν φλεγμονῶν τῶν ἀπλῶν μορίων, τοῦ ὄστου ἢ τοῦ περιστείου, ἐνθα αἱ περίε φλέβες εἰσὶ τεδρομαίνονται, οἱ δὲ ὀστέοι πολλάκις ἐν μέρει διαπεπρημένοι, νὰ ἐξωθήσωμεν τὸ αἷμα τοῦ νοσηροῦ μέλους καὶ νοσηρόν τι οὐσίας εἰς τὸν περίε σφαιρῶν ἰσθίον, ὅτε ἡ γένεσις τῆς πνευματικῆς εἶνε πολὺ εὐκολώτερα, ἢ ἂν αἱ οὐσίαι αὐτῶν συναφαιρῶνται μετὰ τοῦ μέλους. Ὡσαύτως ἐπὶ φλεγμονῶν, μεταπεσοῦσιν εἰς γάγγραιναν καὶ λευκώρια καὶ ἐπὶ κινδυνῶν ἦθελον εἶθαι ἢ περιφερικὴ πίεσις τοῦ μέλους, ὡς διευκολύνουσα μετὰ τὴν ἀνάπαισιν ἰσχυρῶν ὑπὸ τῶν λυμφατικῶν ἀγγείων καὶ φλεβίων. Οὐχ ἥττον κινδυνώδες ἦθελον εἶθαι ὡσαύτως ἐπὶ κνησθῶν νεοπλασμάτων μεμυλακυσμένων νὰ μεταχειρισθῆσιν τὴν κεντρικὴν πίεσιν, δι' ἃς εὐκόλως μικρὰ ἔμβολα ἐκ τοῦ νεοπλασματος δύνανται νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὰ περίε ἢ τὰ ἀγγεῖα, καὶ δι' αὐτῶν εἰς τὴν μεγάλην κυκλοφορίαν, καὶ οὕτω νὰ καθολικευθῆ τὸ νεόπλασμα ἀσφαλέστατον.

Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις εἶνε φρόνιμον νὰ ἀποφεύγῃ τις τὴν θλιαίαν ἐξώθησιν τοῦ αἵματος πρὸς τὰ κέντρα διὰ τοῦ περιετρικῆς ἐπίδεσμου: ἵνα καρδίᾳ ὅμως ὡς οἷον πλεωρότερον αἷμα, καλὸν εἶνε πρὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐλαστικοῦ σπλήγος, νὰ κρατῆ τὸ χειρισθησόμενον μέλος ἀνάρραπον, ὡστε νὰ παλινδρομήσῃ διὰ τῶν φλεβῶν ὡς δυνατὸν πλεωρότερον αἷμα. Ἀλλ' ὅμως ἡ ἐστία τοῦ κακοῦ ἦνε περιγεγραμμένη, ὡς ἐπὶ παθήσεων τῶν ἄκρων, ἐπὶ νεοπλασμάτων, ἀνωθεν δὲ καὶ κάτωθεν τὸ μέλος κατὰ φύσιν, μὲγα μέρος τοῦ αἵματος δυνάμεθα νὰ οἰκονομήσωμεν, ἐφαρμοζάντες τὸν πνευματικὸν ἐπίδεσμον ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ μέλους μέχρις ὑπὸ τὴν πίεσιν ἰσθίον καὶ ἀπὸ ἀνωθεν αὐτοῦ πρὸς

τά άνω, ή εν ανάγκη και κατά την έτέραν μόνον των μοιρών τούτων ούτως ούτε τά άγγελα καθ' ην θέσιν διέρχονται την πάσχουσαν χώραν, ούτε ίχώρες, ούτε μεμολυσμένων νεοπλασματικών μόρια ή ιστοί νεοκρυσταλλωμένοι συμπίεζονται και διαχέονται εις τὰ περί ή μεταβαίνουσιν εις την κυκλοφορίαν. Κατά τόν τρόπον δέ τούτον έγκρίεται μόνον τό αίμα τό περιεχόμενον εις την μη πιασθείσαν χώραν, όπερ είνε ελάχιστον. Ίδού δέ ο λόγος δι' έν εις τας περιπτώσεις 9 και 11 μετεχειρίσθην την τοιαύτην τροποποίησιν της έκπίσεως του αίματος από του μέλους.

Τελευτώντες δέ τόν λόγον εύχόμεθα όπως τό μέγα τούτο πλεονέκτημα, όπερ ή έπιτήμη από μικρού κέκτηται, έπικταταθή και επί τας κατά τόν κορμόν και ιδίως τόν λαιμόν και την κεφαλήν έγχειρήσεις.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

Συνεδρίασις της 23 Μαρτίου 1874.

Προεδρεύοντας του Κ. Α. Αναγνωστάκη αναγνωσθέντα έπεκυρώθησαν τά πρακτικά της προλαβούσης συνεδριάσεως.

Ο Κ. Αιτωατιάδης ανέκοίνωσε παρατήρησιν ψυχρού άποστήματος εδράζοντος κατά την όσφυν γυναικής τινος, την παρακέντησιν και κένωσιν του όποιου ενήργησε διά της έκφυζητικής σύριγγος του Dieulafoy. Ακρωτών δ' άφορμήν έν τού περιστατικού τούτου είπεν, ότι λίαν καλήν νομίζει την χρήσιν του όργάνου τούτου εις όμοίαις περιπτώσεις, ότε έντελώς παρεμποδίζεται ή εις την κοιλότητα του άποστήματος εισρρησις του αίερος.

Ο Κ. Μαγγίνης ανέκοίνωσε περί του αύτου άντικειμένου τά εξής: Είς γυναίκα είκοσιπενταετή πάσχουσαν από πολλών μηνών έξίδρωμα πλευριτικών κατά τά άριστερά του θώρακος, άννεργήμενον μέχρι σχεδόν της κλειδός και άνωθήσκη την καρδίαν μέχρι πέρον του δεξιού χείλους του στήνου, άφού έδοκιμάσθησαν πολλά θεραπευτικά βοηθήματα παρά του Καθηγητού κ. Ηριστεντέρου, εις την Κλινικήν του όποιου εισήλθεν, εγένετο τέ-

λος ή παρακέντησις του θώρακος κατά την κατ' έκλογήν θέσιν διά της έκφυζητικής σύριγγος του Dieulafoy υπό του Καθηγητού Κ. Αρεταίου. Εγένετο χρῆσις κατά την παρακέντησιν ταύτην ακίδος μετρίου πάχους. Τό ύγρόν ήν πυώδες μέγα τό ποσόν όσον 7 λιτρών. Η κένωσις απέβη έργώδης διά τό μακροχρόνιον, ούδόλωσ ήμωσ άλλ εις τόν θώρακα εισήλθεν Κανονμένου βαθμίδον του ύγρού, ή πάσχουσα καταλήθη υπό δυσπνοίας και βηχός βραχείας και συχνής. Ο πνεύμων δέν έξεστάθη, ούτε ή καρδία προς την αρχικήν αύτης θέσιν έτροπή. Μετά 2 1/2 μηνας εγένετο αύθις παρακέντησις όμοίως μετά τών αύτων άποτελεσμάτων, ύγρού όμοίου και της αύτης ποσότητος έξελθόντος. Μετά 2 περίπου μηνας εγένετο και τρίτη παρακέντησις, μετά τινα καιρόν και έτέρα διά της ακίδος του Schue μετά της αύτης εκβάσεως. Τέλος ή γυνή απέβιασεν έν φαινομένοις μαρρασμού. Ο πνεύμων εύρέθη άποκρωθείς προς τά άνω και όπισθεν του άριστερου ήμισιου του θώρακος, και ή καρδία συμπιεστικώς κατά τά δεξιά του στήνου. Κατά την περίπτωσιν ταύτην ή παρακέντησις δ' άμφοτέρων των άνωγών απέβη καθ' έν αυτην άβλαβής, άνευ ήμωσ άγαθού άποτελέσματος καθόλου.

Είς νέον 22 έτών την ηλικίαν, φέροντα κατά τό άριστερόν γόνυ συλλογήν ύγρού ποσότητος μετρίου, συμπτώματα σπουδαία δέν ύπήρχον. Χρόνου δέ παρελθόντος τό άρθρον εγένετο άλγεινόν, θερμότερον και διωγκώθη μάλλον. Εξεργήθη τότε ή κένωσις του ύπάρχοντος ύγρού διά του αύτου όργάνου, της παρακέντησεως προς τά ένω γενομένης. Έκενώθη δέ διά ταύτης ύγρόν ύγραιών σχεδόν 2, ικανώς υπό αίματος κεχρωσμένον, σιωμάτιά τινα κροκιδώδη, λευκωπά ενέχον. Μετ' όλίγας ήμέρας οί πόνοι έπαυσαν. Τό μέλος περιεβλήθη υπό σπειροειδούς έπίδέσμου και τας άκαλούθους ήμέρας εγένετο χρῆσις έρεθιστικών χρισμάτων επί του γόνατος, έάμματος ιωδίου και άλοιφής διά γυμνασίου άργύρου. Νέας συλλογής γενομένης εκενώθη αύθις όμοιον ύγρόν, της παρακέντησεως προς τά έξω γενομένης, μεθ' ή άνω θεραπεία έξηκολούθη. Τας δύο ταύτας παρακέντησεις ενήργησεν ο κατ' άρχάς Κ. Αρεταίος, εις ού την Κλινικήν ο πάσχων είχεν εισ-



έλθει. Εκτά τὸ παρελθὸν ἔτος τοῦ Κ. Ἀρεταίου εἰς Γερμανίαν ἀποδημοῦντος, ἐνηργήσαμεν ἡμεῖς δύο παρακέντησεις ἕνεκα ὁμοίας παροξύνσεως τῶν συμπτωμάτων μετὰ τῆς αὐτῆς ἐκδήσεως καὶ κενώσεως ὁμοίου ὑγροῦ. Ἡ αὐτὴ πορεία ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τινι καιρῶν, ἔπειτα ὁμοίως τὰ τέσσαρα μέρη, ἅτινα εἶχον παρακέντηθῆ ἠλωθήσαν ἐκ τῶν ἔσω, τὰ στόμια, ἅτινα εἶχον ἀποφραχθῆ διοιμήθησαν αὐθις, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξέβρεον ὑγρὸν ἀραιὸν, κολλῶδες μικρὸν. Πρὸ τίνος δὲ καιροῦ σηψιμικῶν φαινομένων ἐν τῷ νοσοκομείῳ εἰς τινὰ ἔλλα φανέντων, καὶ τοῦ πάσχοντος τούτου τὰ συριγγώδη στόμια τὰ αὐτὰ ἔπαλλον, τὸ στέλος διωγκώθη λίαν περὶ τὸ γόνυ, αἱ ὠπαὶ ἐγένοντο λίαν μεγάλαι, καὶ γενικὰ σπυδαία φαινόμενα ἀνεπτύχθησαν. Διὰ τῆς ἀντισηπτικῆς ὁμοῦ μεθόδου τοπικῶς, φανικῶν ὀξυ εἰς ἐπιβρέγματα, τὰ ἔλλα ἐκαθαρίσθησαν καὶ ἤδη εἰσίνουσι ἐπὶ τὰ κρείσσω βραδείως. Καὶ ἐνταῦθα ἡ παρακέντησις τετρακίς γενομένη εἰς ἄρθρον μεγάλης σημασίας βλάβην τινὰ δὲν ἐπέφερεν.

Εἰς νέον 23ετῆ λεμφικὸν πικρὸν καὶ ἐκ γονίων φηματιῶντων ἀνεπτύχθη ὀξεῖα φλεγμονὴ τῆς κατὰ τὸ γόνυ ἀρθρώσεως. Ἡ γενικὰ καὶ τοπικὰ συμπτώματα ἦσαν σφοδρὰ καὶ πρὸς τὰ ἔξω καὶ ἄνω τῆς ἐπιγονατίδος ἤρξατο νὰ γίνεται μετὰ τινος ἡμέρας, 18 περίπου, σαφῆς κλυδασμὸς, ὅστις ἐγένετο ἐπίσης πλὴν ἀμυδρότερον αἰσθητὸς καὶ ἔσω τῆς ἐπιγονατίδος, δύο ἢ τριῶν ἑπιήμερῶν παρελθουσῶν. Μετὰ 20 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς νόσου τὰ γενικὰ συμπτώματα ἦσαν τοιαῦτα, ὅστε ἡ πρόγνωσις ἐδηλώθη εἰς τοὺς συγγενεῖς τοῦ πάσχοντος ἀπελπιηστικῆ. Ἀπεφασίσθη ἡ παρακέντησις τοῦ γόνυτος καὶ ἐγένετο διὰ τῆς σύριγγος τοῦ Dieulafoy μικρὸν ἄνω καὶ ἔξω τοῦ γόνατος, ὅπου εὗρισκετο ὁ σαφέστερος κλυδασμὸς. Ὁ πάσχων δὲν ἠσθάνετο τὸ νόημα γινόμενον δι' ἀκίδος μετρίου πάχους. Ἐκενώθη ὅσον 1 1/2 οὐγκίας ὑγρὸν αἰμόχρουν ἐλαφρῶς, ὀλίγας μικρὰς κροκίδας φέρον. Ἦν ἐπομένην ἡμέραν ὁ πάσχων ἦν ἐν βελτίῳ καταστάσει καὶ ἐξηκολούθησεν ἡ νόσος βραδύτατα νὰ ἐλαττωταί καὶ ἤδη τείνει πρὸς τὴν χρονιότητα. Ὑγρὸν μετὰ τὴν παρακέντησιν συνήχθη αὐθις, πλὴν βραδύτατα καὶ εἰς ἐλάχιστον ποσόν, ὅπερ

βραδείως πάλιν ἤρξατο ν' ἀπορροφᾶται, ἐπὶ χρόνον πολλὸν χρόσεως πυκνοῦ βάμματος ἰωδίου εἰς ἐπιγρίσεις γενομένης. Καὶ ἐνταῦθα ἡ παρακέντησις δὲν ἔσχε συνεπείας, καὶ ἴσως δύναται τις ν' ἀποδώσῃ εἰς ταύτην τὴν τάχιστα μετ' αὐτὴν ἀρξαμένην βελτίωσιν τὸ νόημα ἰάθη τάχιστα καὶ μόλις φαίνεται σημεῖόν τι καὶ ἦν θέσιν ἐγένετο.

Εἰς γυναῖκα ἡλικίης ἐτῶν 22, ἐξ ὕδρας ἐν Πειραιεὶ διακένουσαν ἐνεργήθη ἡ παρακέντησις ψυχροῦ ἀποστήματος ἐδράζοντος κατὰ τὸν δεξιὸν μαστόν. Τὸ ἀπόστημα τοῦτο εἶχε σχηματισθῆ βραδείως, καὶ εἰς διάστημα ἐνός, περίπου ἔτους εἶχε λάβει τὸ μέγεθος ὅσον δύο ἀνδρικών πυγμῶν ὁμοῦ. Ὁ ὅλος μαστὸς μετὰ τοῦ ἀποστήματος ἐκινεῖτο εὐκόλως πρὸς τὰ πλάγια, καὶ κατὰ τὴν μετακίνησιν ταύτην καθίστατο δυνατὴ ἡ ἐξέτασις τῶν μερῶν. Ἐνομίσαμεν δὲ τότε μετὰ τοῦ Κ. Σωνιέρου, ὅτι τῶν ὑποκειμένων πλευρῶν τις ἦτο πεπαχυμένη, καὶ κατὰ ταύτην διεγείρετο μικρὸν ἀλγῆμα διὰ τῆς πίεσεως. Τὸ κενωθὲν πῦον ἦν ὅσον μίση λίτρας τὸ ποσόν. Μετὰ τὴν κένωσιν ἡ πλευρὰ ἡ νομισθεῖσα πάσχουσα δὲν εὗρέθη τοιαύτη. Περιεβλήθη ὁ θώραξ διὰ σπειροειδοῦς ἐπιδέσμου, δι' οὗ ἐνεργεῖτο μετρία πίεσις κατὰ τὴν ἔδραν τῆς συλλογῆς τοῦ πύου. Ἡ κοιλότης ἐπληρώθη αὐθις μετὰ τινος χρόνον καὶ ἐκενώθη ὑπὸ τοῦ Κ. Σωνιέρου διὰ τῆς σύριγγος αὐθις τοῦ Dieulafoy. Μετὰ χρόνον ἰσαύτως νέας συλλογῆς γενομένης ἐνεργήθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἱατροῦ ἡ κένωσις διὰ τοῦ αὐτοῦ ὄργανου. Ἐκτοτε ἄλλη συλλογὴ δὲν ἔγινε, τὸ ἀπόστημα ἰάθη, τὸ δὲ δέσμα τῆς ἔδρας αὐτοῦ ἐσχημάτισε πτυγᾶς τινὰς καθέτους, ὧν αἱ χωρίζουσαι αὐλακας προσελκυσθησαν πρὸς τὴν πρὶν κοιλότητα, ὡς νομίζομεν ἐκ τῆς ἐπελούσης συρρικνώσεως.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται δεικνύουσιν ἀρκούντως τὴν καλὴν ἐνέργειαν τῆς ἐκμυζητικῆς σύριγγος τοῦ Dieulafoy πρὸς τοιαύτας ἐργασίας ἀνευ εἰσφύσεως τοῦ ἀτμ. ἀέρος. Καὶ καθ' ἑαυτὴν μὲν ἡ χειρουργία πλεονεκτεῖ ἄλλων ἀγωγῶν, εἰς τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα ὁμοῦ δὲν ἐφάνη δικαιοῦσα τῆς προσδοκίας.

Ὁ Κ. Νικ. Μακκίς ἀνέφερε περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ὅτι

ὑπὸ πολλῶν προετίθη καὶ ἐτελέσθη ἡ παρακέντησις σπληναίων τοῦ πνεύμονος ἐκ πνευμονικῆς φυματιώσεως καὶ ἡ εἰς αὐτὰ εἰσαγωγὴ διὰ τοῦ καλαμίσκου λαματικῶν οὐσιῶν. Ἡ τοιαύτη χειρουργία καὶ ἐαυτὴν ἀπέβη ἀκίνδυνος ἢ ἴσως ἕως τῶν σπληναίων δὲν ἐπῆλθεν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 27 Ἀπριλίου 1874.

Ὁ Πρόεδρος

Α. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ.

Ὁ Γραμματεὺς

Σ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

### ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΠΕΡΙ ΔΑΜΑΛΙΑΣΜΟΥ ἢ τοῦ κυρίου ἐμβολιασμοῦ. Διατριβὴ ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῷ συλλόγῳ τῶν ἐν Πάτραις ἰατρῶν ὑπὸ Χρ. Π. Κορύλλου.

(συνέχ. ἐκ τοῦ προηγ. τεύχους).

Μετὰ τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει εἰρηκμένα περὶ τοῦ ὀνόματος τῆς εὐλογίας καὶ ἐν γένει περὶ καινοτομιῶν περὶ τὴν ὀνοματοθεσίαν (ἔρα σ. 187), κρίνομεν περιττὸν νὰ μακρολογήσωμεν ἐπὶ πλέον καὶ περὶ δαμαλίδος καὶ δαμαλισμοῦ ἀρκουμένοι νὰ ὑπομνήσωμεν, ὅτι ἀφοῦ αἱ λέξεις αὗται εἶνε καλῶς ἐσχηματισμένοι, εὐήχοι καὶ εἰς πάγκοινων χρῆσιν, δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν δι' ἄλλιον ἀντικατάστασιν αὐτῶν.

Καὶ τοσαῦτα μὲν ἀρκούσι, νομίζομεν, ὡς πρὸς τὴν ὀνοματολογίαν. Ἡ σπουδαιότης τῆς διατριβῆς τοῦ Κ. Κορύλλου εἶνε σὺν φιλολογικῇ, ἀλλὰ κυρίως πρακτικῇ, σκοποῦσα ὡς αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς λέγει, εἶνα διὰ τῆς ὕσιν οἷόν τε ἀπαθεστέρας καὶ εὐρυτέρας ἀνεπίξεως τοῦ θεματος κατορθωθῆ νὰ πεισθῶσιν οἱ εἰσέτι ἐνδοιάζοντες νὰ δαμαλιεσθῶσιν, ὅτι ὁ δαμαλισμὸς οὐ μόνον δὲν βλάπτει, καὶ ἐν ἄρῃ ἀκόμη ἐπιδημίας ἐκτελούμενος, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα συμβάλλεται εἰς τὴν ὑγίαν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ εἰς τὴν ἀποσβῆσιν ἐνὸς τοῦλάχιστον τῶν ἀπειρῶν κινδύνων τῶν περιτοιγούντων καὶ ἐκάστοτε ἀποδυναστεύοντων αὐτῶν.

Καὶ ὕσιν τῶν συναδέλφων παλαιούσιν ἤδη κατὰ τῆς ἀποτροπικίου καὶ φρονικῆς νόσου θέλουσι συνημιλογῆσαι, ὅτι ὁ Κ. Κορύλλου

λος δὲν εἰσάγει γλαῦκα εἰς Ἀθήνας, ἀλλ' ὅτι ὑφοί φωνὴν περὶ μέσου, οὗ τὴν σωτηριώδη ἐπενέργειαν πολὺ ἀπέχουσι νὰ ἐκτιμήσωσι παρ' ἡμῖν οἱ πολλοί, γινόμενοι θύματα τῆς ἀγνοίας ἢ τῶν προλήψεων αὐτῶν. Ἐν μέσαις Ἀθήναις ἐσχάτως εἶδομεν γονεῖς διὰ τὴν ἐξ εὐλογίας ἀπώλειαν τῶν ἑαυτῶν τέκνων ὀσφυρομένους, οἵτινες ἐκ φόβου, ὡς ἔλεγον, δὲν εἶχον ἐμβολίσῃ αὐτά. Τίς καταβάλλεται φροντίς ὥστε νὰ καταπολεμηθῶσιν αἱ τοιαῦται ὀλέθριαι προλήψεις τοῦ λαοῦ;

Ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ πολλὰ ἐκδίδονται ἱατρικὰ συγγράμματα χάριν τῶν πολλῶν ἢ ἐκλαϊκῶσις οὕτως εἶπειν αὐτὴ τῆς ἐπιστήμης ἀποβαίνει πολλάκις βλαβερὰ ὑπάρχουσιν ὅμως θέματα τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς πρὸ πάντων καὶ τῆς προφυλάξεως ἀπὸ τῶν νόσων, ἅτινα ἐκ παντὸς τρόπου συμφέρει νὰ γίνωνται γνωστὰ εἰς τοὺς πολλοὺς. Τοιοῦτον εἶνε καὶ τὸ περὶ δαμαλισμοῦ, ὅστις ἔπρεπε ν' ἀποτελῆ μίαν τῶν πρώτων φροντίδων. Ὁρθότατα λέγει ὁ Κ. Lorain (Conférences historiques 1865): «Les peuples barbares portent imprimée sur leur corps l'estampille du fanatisme ou de l'ignorance, ils ont tatoués, mutilés ou circoncis, ce sont là les stigmates de la barbarie; la cicatrice du vaccin, au contraire, est comme l'empreinte de la civilisation.»

Κρίνοντες περιττὸν νὰ ἐπιχειρήσωμεν εἰδικωτέραν ἀνάλυσιν τῆς διατριβῆς τοῦ Κ. Κορύλλου, ἐπιστῶμεν ὅμως τὴν προσοχὴν τῶν συναδέλφων εἰς αὐτὴν καὶ εὐχόμεθα νὰ διαδοθῆ εὐρύτερον ὡς περιέχουσα εὐμεθόδως καὶ συνοπτικῶς πάντα τὰ σχετιζόμενα ζητήματα πρὸς τὸν δαμαλισμὸν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀποτελέσματα. Εὐχόμεθα δὲ καὶ ἄλλα ὅμοια ἔργα νὰ ἴδωμεν δημοσιευόμενα ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῶν ἐν Πάτραις ἰατρῶν. Τὴν κοινωνίαν ἐπισκοπεῖται ἐτι πολὺ πυκνὰ τὰ νέφη τῶν προλήψεων, ἐπιπροσθούντα εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἱατρικῆς καὶ παραλύοντα πολλαχῶς τὴν σωτήριον αὐτῆς ἐνέργειαν. Ὁ ἐπιχειρῶν τὴν διασκέδασιν τῶν νεφῶν τούτων εὐεργετεῖ μεγάλως τὴν κοινωνίαν καὶ καθιστᾷ τὸ ἔργον τῶν ἰατρῶν ἀλυπότερον.

Ὁ Σύλλογος τῶν ἐν Πάτραις ἰατρῶν ἀναλαβὼν τὴν ἐντολήν

νά καταγίνηται καὶ νά μεριμνᾷ πρὸ πάντων περὶ τὰ ἀφορώντα εἰς τὴν δημοσίαν ὑγιεινὴν, θέλει ἀποβῆ ὠφελιμώτατος οὐ μόνον εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Πικτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἅπαντα τὴν ἑλληνικὸν λαόν, ἂν περὶ ζητημάτων, οἷον εἶνε καὶ τὸ τοῦ δαμαλισμοῦ, δημοσιεύει κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἐκάστοτε ἀνάγκην καὶ διατριβὰς δημόδιαι καθοδηγούσας καὶ διαφωτισζούσας τοὺς πολλούς. Μόνον διὰ τῆς συγγῆς δημοσιεύσεως τοιούτων δημοδῶν συγγραμμάτων εἶνε ἐλπίς νά φωτισθῶσι ποτε τὰ πλῆθη ἐπὶ τοσούτον, ὥστε πρακτικῶς περὶ θεραπευτικῶν πραγμάτων νά μὴ ἀποδίδεται μείζον κῦρος εἰς τὴν γνώμην τυχαίου γυναιίου ἢ πεπειραμένου ἐπιστήμονος ἱατροῦ, ὅπως κατὰ κακὴν μοῖραν συμβαίνει τὰ νῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Γ. Κ.

### ΑΝΑΛΕΚΤΑ.

*Περὶ θεραπείας δῆγματος ὄφραως δι' ὑποδορείου ἐνέσεως ὑγρῆς καυστικῆς ἀρμονίας ὑπὸ Δ. D' Kleinschmidt.* — Τῆ 24 Ἰουλίου πρωΐαν προσεκλήθη νά ἐπισκεφθῶ τὸν ἑνεαετῆ παιδα W. διχθέντα τὴν προτεραιάν ὑπὸ ἐγίδνης. Εἶρον δὲ τὸν ἄρρωστον ἔχοντα τὸ ἐλέμικ ἀτενές, τὸ πρόσωπον ὑπὸ ψυχροῦ ἰθῶτος κεκαλυμμένον, καθήμενον ἐν τῇ κλίνῃ. Ὀλόκληρον τὸ δεξιὸν ἄνω ἄκρον ἦτο ἐξοιδηκός, τὸ δὲρμα εἰς ἄκρον περιτενές, καὶ ὑποκυανίζον· κατὰ δὲ τὴν ἐλαφρτάτην ἐπαφὴν ὁ πάσχων ἐκραύγαζεν. Ἡ ἐξοιδηκὸς ἐξετείνετο πέραν τοῦ βραχίονος ἐπὶ τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ στήθους καὶ τῆς πλευρᾶς, ὅπου καθ' ὄλοκληρον τὴν δεξιὰν πλευρὰν ὑπῆρχε κευχροειδές τι ἐξάνθημα· οἱ ἀδένες τῆς δεξιᾶς μασχάλης ἦσαν ἐξωγκωμένοι. Τὸ δῆγμα δὲν διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξόγκωσιν, ἀλλὰ κατὰ τὸ λέγειν τῶν οἰκείων ἦτο εἰς τὸν μέσον δάκτυλον, ἐφ' οὗ ὡς καὶ ἐπὶ τῆς βραχίονος ἐπιφανείας τῆς χειρὸς ἐπήρθησαν πλείονες φουαλίδες.

Ἰπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας κεντηρίσας ἢ ἐκτομὴ τοῦ τραύματος ἦτο πάντως περιττή· διέταξα τὴν ἐπίθεσιν βδέλλων ἐπὶ τοῦ πάσχοντος ἄκρου. Ἐσωτερικῶς κατὰ παλαιὰν συνήθειαν ἔδωκα διὰ λυγῆς Ammon. caust. sol. καὶ ἐπειδὴ ὑπῆρχε δυσκν-

λιότης Infus. Sen. comp. ἐκτὸς τούτου κατὰ τοῦ συνεχοῦς ἐμέτου ταμάχια πάγου εἰς τὸ στόμα. Τὴν ἐπιούσαν ἢ κατάστασιν τοῦ ἄρρώστου ἐχειροτέρευσε· διήλθε πολὺ παραχῶδη νύκτα, ἤμισσε πεντάκις, ἢ ἐξοιδηκὸς ἠδῆησεν. Ὀλόκληρον τὸ δεξιὸν πλευρὸν ἦτο ἐπίσης πλέον ἐξωγκωμένον, ὡς καὶ τὸ χθές ἐτι ἐλεύθερον ὄσχεον. Οἱ χαρακτῆρες τοῦ παιδὸς ἐξέφραζον ἀπερίγραπτον στενοχωρίαν, ὁ σφυγμὸς ἦτο πολὺ μικρὸς καὶ συχνός, 120 σφύξεις· ἡ θερμοσία 39, 9. Κατὰ τὴν ἐπίφασιν τῶν ἐξοιδηκῶν μερῶν ὁ πάσχων ἐκραύγαζεν ἰσχυρότερον ἢ χθές.

Ὁμολογῶ ὅτι τὴν στιγμήν ἐκείνην καὶ ἐγὼ δὲν ἔξευρον τί νά κάμω, παρενοχλούμενος μάλιστα καὶ ὑπὸ τῶν θρήνων τῶν συγγενῶν, οἵτινες ἐθεώρουν τὸν παιδα ὡς ἀπωλολότα· διέταξα καὶ πάλιν βδέλλας καὶ παρήγγειλα νά λαμβάνῃ ὁ ἄρρωστος ἐκ τῆς διαλύσεως τῆς καυστικῆς ἀρμονίας ἐν κοχλιάριον τοῦ καφῆ κατὰ πᾶσαν ὥραν καὶ οὐχὶ ὡς πρότερον κατὰ πᾶσαν δευτέραν, καὶ ἀπέηλθον περίφροντος περὶ τῆς τύχης τοῦ πάσχοντος.

Ἐλθὼν οἶκον εἶρον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου τὸν 28 ἀριθμ. τῆς Berl. Klin. Wochensach. 1873 καὶ διατρέξας τὸ περιεχόμενον εἶδον πρὸς μεγίστην χαρὰν τὴν διατριβὴν « περὶ θεραπείας τοῦ δῆγματος ὄφραως δι' ὑποδορείου ἐνέσεως ὑγρῆς καυστικῆς ἀρμονίας. » Παρεούθως ἔλαβον τὴν σύριγγα τοῦ Pfanzen, ἔδραμον πρὸς τὸν ἄρρωστον καὶ ἐνέχυσα κατὰ τὴν μασχάλην ὄλοκληρον πλήρη σύριγγα διαλύσεως Liq. ammon. caust. 1:4. Aq. dest.

Ὁ μικρὸς ἐκραύγαζε μὲν ὡς λογχισθεὶς, ἀλλὰ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐμετρίασαν οἱ πόνοι ὑπὸ τὰ διὰ πάγου ἐπιθέματα· κατὰ τὸ μέρος τῆς ἐνέσεως ἀνεφάνη παρεούθως χροιά ὑποκύανος. Τὸ ἐσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ ἔμετος εἶχε παύσῃ, ἢ στενοχωρία ἦτο ὀλιγοτέρα, ἢ ἐξόγκωσις δὲν ἐπροχώρησεν.

Ἐπειδὴ ὁ ἄρρωστος εἶχεν ἐτι φοβεροὺς πόνους κατὰ τὸν κυανοπρασίνως στίλβοντα, περιτενωῶς ἐξωγκωμένον βραχίονα, ἐνήργησα δι' ὀξέος μαχαίριου πολλοὺς νυγμοὺς ὄλοκληρον τοῦ δεξιῦ ἄνω ἄκρου, ἀπὸ τοῦ βραχίονος μέχρι τῆς χειρὸς, ἐξ ὧν ἐξέρόσε βραδείως πρασινοκίτρινον βυστόν. Ὅτε τὴν ἐπιούσαν ἐπανήλθον, ἢ πᾶσι μοι προσεμεῖδι· ἢ ἐξόγκωσις ἦτο ἠλαττωμένη.

Τὴν νύκτα ἐξέφρυσσε πολὺ ὑγρὸν, ὁ ἀρρώστος ἐκνημῆθη οὐχὶ μὲν πάντῃ ἥσυχος, ἀλλὰ ἡσυχότερος ἢ τὸ πρῖν. Κατὰ τὸ μέρος τῆς ἐνέσεως ἐσχηματίσθη μέλαινα ἐσχάρα ὅσον ἡμιδράχμου τὸ μέγεθος ἔχουσα, ἀλλ' οὐχὶ ἐπώδυνος. Οἱ κατὰ τὸν βραχίονα πόνοι ἐν γένει εἶχον πολὺ ἐλαττωθῆ, καὶ αὐτός ἦτο εὐαίσθητος μόνον ἐπὶ ἰσχυροτέρας πίεσεως.

Εἰς τὴν γενικὴν κατάστασιν τοῦ ἀρρώστου ἐπῆλθε μεγάλη μεταβολή, ἡ ὅλως ἐκλιποῦσα ἄρξις ἐπανῆλθεν ἰσχυρά, ἔμετος μετὰ τὴν ἐνεσιν δὲν ἐγένετο, πᾶν ἔχνος στενοχωρίας ἐξηλείφθη. Ἀντὶ τοῦ ἐπιθανατίου παιδὸς τῆς χθὲς εἶχον πρὸ ἐμοῦ προδήλως ἀρρώστον ἀναρρώνοντα.

Τὰς ἐπομένους 8 ἡμέρας ἡ ἐξόγκωσις ὁσημέραι ἡλαττοῦτο ἐπαισθητῶς ὁκτώ δὲ ἡμέρας μετὰ τὴν ἐνεσιν μόλις ὑπερβαίνει τὴν κατὰ φύσιν ἢ κυανοπράσινης χροιά τοῦ βραχίονος ἐγένετο πρασινοκίτρινος· κινεῖ δὲ ὁ παῖς τὸν βραχίονα καλῶς καὶ λαμβάνει δι' αὐτοῦ ῥόφημα. Τὸ μέρος τῆς ἐνέσεως ἐμπύσσεται ἤδη ἰσχυρότερον, χωρὶς νὰ προξενῇ καὶ πόρους, ἡ ἐξοίδησις τοῦ πλευροῦ καὶ τοῦ σπλάχνου ἐξέλιπον ὅλως, σὺν αὐτῇ δὲ καὶ τὸ κεγχροειδὲς ἐξάνθημα. Ἡ γενικὴ κατάστασις τοῦ παιδὸς εἶνε ἐξαιρετος, περιπατεῖ ἔχων τὸν βραχίονα ἐν ἐπιδέσμῳ γινόμενος ἀντικείμενον θαυμασμοῦ διὰ τὴν ἀνέλπιστον σωτηρίαν.

Ἄν καὶ κατὰ στατιστικούς καταλόγους ὁ ἀριθμὸς τῶν θανάτων μετὰ δῆγμα τῶν παρ' ἡμῖν δηλητηριωδῶν ὄφρων ἀνέρχεται μόνον εἰς 4 % περίπου, ἀλλ' ὅμως ἐπιβεβαιεῖ καὶ ἡ παρῶσα περίπτωσις, ὅτι ἐν τῷ I. Iq. anipion. causi, ὑπάρχει τὸ δραστικώτατον τῶν τέως γνωστῶν ἀντιδότων κατὰ τοῦ δηλητηρίου τῶν ὄφρων, δὲν ἐξετάζομεν δὲ ἂν ὁ ἀρρώστος καὶ δι' ἀπλῆς συμπτωματοκτικῆς προσδοκητικῆς θεραπείας ἐσώζεται.

(Berlin Klin. Wochenschr.)

I. K.

Περίπτωσης αἰμορραγίας ἀπὸ τῶν νεφρῶν ἐξαρτωμένη ἐκαστοτε ἐκ ψύξεως τοῦ δέρματος ὑπὸ Socoloff. — Τῇ 7 Μαρτίου 1873 ἐγένετο δεκτὸς ἐν τῇ Θεραπευτικῇ Κλινικῇ τοῦ καθηγ. Bolkin ἀρρώστος Ch. ἡλικίας 36 ἐτῶν, ἀξιωματικὸς, τὸ γέ-

νος Καυκάσιος· μεσαίου δὲ ἀναστήματος, ἰσχυρᾶς κατασκευῆς τοῦ σώματος μετὰ μυῶν καλῶς ἀνεπτυγμένων ἐν γένει· οἱ μύες ὅμως τοῦ ἀριστεροῦ πλευροῦ ἰδίως οἱ τῶν ἄκρων, εἶνε ἀσθενέστεροι, λεπτότεροι καὶ χαλαρότεροι ἢ οἱ τοῦ δεξιοῦ. Ἡ ἀριστερὰ χεὶρ ταχέως κινουμένη πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω ἀποκάμνει μετ' ὀλίγον καὶ δὲν ἀκολουθεῖ τὴν δεξιάν. Ἐπὶ τοῦ δεξιῦ ποδὸς ὁ ἀρρώστος δὲν δύναται νὰ ὀρθοστατῇ στερεῶς. Ἡ αἰσθησις γαργαλιζομένου τοῦ ἀριστεροῦ πέλματος εἶνε πολλῶ ἀσθενεστέρα ἢ ἡ τοῦ δεξιοῦ. Ἡ αἰσθησις τοῦ διπλοῦ διὰ τοῦ κύκλου τοῦ Weber ἐξεταζομένη εἶνε ἡλαττωμένη ἀριστερόθεν. Ὁ ἀριστερὸς ποὺς ψυχρότερος τοῦ δεξιοῦ. Θερμοκρασία τῆς μασχάλης πρῶτῃ μὲν 36, 5 ἑσπερινῇ δὲ 37, 2. Ἡ κινητικὴ ἐννεύρωσις εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ προσώπου ἡλαττωμένη, ἰδίᾳ τὸ ἀριστερὸν βλέφαρον κρέμαται μᾶλλον πρὸς τὰ κάτω, καὶ ἡ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ ὀφθαλμοῦ δρασις κακὴ. Ἡ αἰσθησις τῶν τόνων διὰ τῶν ὀστέων ἀριστερόθεν ἰσχυρῶς ἡλαττωμένη.

Τὰ περιφερικὰ ἀγγεῖα κατὰ φύσιν· σφυγμὸς 72· ἀναπνοὴ 18· τὸ εἶδος τῆς ἀναπνοῆς μικτόν· ὄργανα τοῦ στόματος ὑγιᾶ· ἥπαρ καὶ σπλῆν οὐχὶ ἐξωγχομένα· οὐδεὶς ὄγκος ἀνευρίσκειται ἐντὸς τῆς κοιλίας. Ἐπὶ βαθείας πίεσεως φαίνεται μικρὰ εὐαίσθησις κατὰ τὴν διαδρομὴν τοῦ ἀριστεροῦ οὐρητῆρος καὶ εἰς τὸ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸν ἀριστερὸν νεφρὸν μέρος· πιεζομένης τῆς χώρας, ἐνθα ἡ κύστις, οὐδεμία προκαλεῖται ἰδιαιτέρα αἰσθησις. Ὁ φαίνόμενος βλεννογόνος τῆς οὐρήθρας εἶνε ἐρυθρὸς καὶ τὴν πρῶταν συγκεκολλημένος, καὶ κατὰ πρῶτον δύναται τις νὰ ἐκπιέσῃ ἀπὸ τοῦ σωλήνος ὑπόλευκον σταγόνα. Πάντες οἱ λοιποὶ βλεννογόνοι κατὰ φύσιν. Οἱ βουβωνικοὶ ἀδένες ὀλίγον τι ὑπερτραφεῖς. Ὁρεξίς καὶ ὕπνος καλὰ· ἀποπάτησις κατὰ φύσιν. Οὖρα διαφανῆ, ἀχρῶχροα, ἀνευ ἰζήματος· καθημερινὰ ποσὰ αὐτῶν 3018 κυβ. ἐκ., ἀντίδρασις οξεῖα· εἰδικὸν βῆρος 1,018. Λεύκωμα καὶ σάκχαρον δὲν εὑρέθησαν, ποσότης τῆς οὐρείας 82,98 κυβ. ἐκ., χλωριῶχα 10,55 κυβ. ἐκ. Σταγῶν οὖρων, ληφθεῖσα ἐξ ἰζήματος ἐπὶ τοῦ διυλιστῆρος, περιέχει μικρὰ ποσὰ συνερρικνωμένων πλατῶν ἐπιθηλιακῶν κυττάρων. Κεῖμενον τὸ οὔρον τὴν ἡμέραν ἐν-

τῆς στενοῦ κυλινδρικοῦ σωλήνος σχηματίζει ἴζημα συνιστάμενον ἐξ εἰδους νεφέλης καὶ νηματοειδῶν κροκιδῶν, ὅπερ μικροσκοπικῶς ἐξετάζομενον ἀποδεικνύεται ἐκ βλεννοσφαιρίων, πυροσφαιρίων καὶ πλατέων ἐπιθηλιακῶν κυττάρων.

Ὁ ἄρρωστος κατὰ τὴ λέγειν αὐτοῦ εἶχεν ἐπὶ τοῦ πένους ἐν ἔτει 1858 ἔλκος, εἰς ὃ ἐπηκολούθησε πάθησις τοῦ λαίμαυ ἐν ἔτει 1864 κατέπεσον ἀπ' ἵππου, ὅτε ἐπλήγη τὸσον κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς κεφαλῆς, ὥστε ἐκεῖτο περὶ τὴν ἡμισίαν ὥραν ἀνάσθητος· μετὰ τὴν πτώσιν ταύτην ἔπαχε συχνάκις κεφαλαλγίας. Ἐν ἔτει 1865 ἀπεστάλη εἰς Σιβηρίαν καὶ πλεονάκις κατεβράχη τοὺς πόδας κατὰ τὴν ἐκεῖσε ὀδοποιίαν. Τὸν χειμῶνα 1865 ἄνευ τινὸς ὑφθαλμοφαινοῦς αἰτίας ἠσθάνθη γενικὴν κόπωσιν, σκοτοδίνην καὶ ἀσθῆμα ψύχους καθ' ὅλον τὸ σῶμα, πρὸ πάντων ὅμως κατὰ τοὺς πόδας· μετὰ τοῦτο ἐπῆλθε αιματηρὰ οὖρησις καὶ πόνοι κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἡμῖον τῆς κοιλίας (ὁ ἄρρωστος δεικνύει μετ' ἱκανῆς ἀκριβείας τὸ μέρος τοῦ ἀριστεροῦ νεφροῦ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ οὐρητήρος) κατὰ τὴν ὄσφυν καὶ τὸν ἀριστερὸν πόδα. Οἱ πόνοι οὗτοι ἔσχον ὅμως τὸσον ἀδύνατον, ὥστε ὁ ἄρρωστος ἐν τῇ παροξυσμῷ ἔτι ἐδύνατο νὰ πίνει τέλει. Ἡ αιματηρὰ οὖρησις ἐπανελήθη ἐν διαστήματι 2 ὡρῶν πλεονάκις· τὸ ὅλον δὲ πρὸς τοῦ οὔρου ἦτο ὀλίγον τι πλεονὴν ἢ συνήθους ποτηρίου ὕδατος. Ἐν ἀρχῇ ἦτο θερρὸν καὶ σχεδὸν σιτεινόν· εἴτα βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐγένετο ἀναικτότερον καὶ ἐπὶ τέλους ὄλιγος δικυγές. Σὺν τῇ πύσει τῆς αιματηρᾶς οὐρήσεως ἐγένοντο ἀσθενέστερα καὶ πάντα τὰ ἄλλα παρομαρτυνόμενα φαινόμενα. Ἡ σκοτοδίνη παρέμεινε τὸ πλεῖστον. Μετὰ τὴν πρώτην προσβολὴν παρετήρησεν ὁ ἄρρωστος, ὅτι ἡ αιματουρία μετ' ὅλιον τῶν ἀρτι περιγραφέντων συμπτωμάτων ὑποστρέφει, ἀμα οὗτος ἐκτεθῆ τὸν χειμῶνα ὅρας τινὰς εἰς τὸ ψύχος· τοῦτο δ' ἐπανελαιμβάνετο καθ' ἕκαστον χειμῶνα ἀπὸ τοῦ 1865—1873 ἐν διαστήματι 8 ἐτῶν· τὸ θέρος ὅμως δὲν προσβάλλετο. Ἦνεν δὲ τὸσον βέβαιος περὶ τῆς ἐξαρτήσεως τοῦ πάθους αὐτοῦ ἀπὸ τῆς περιβαλλούσης θερμοκρασίας, ὥστε προλέγει πότε θέλει προσβληθῆ. Σημειωτέον ἐν τούτοις ὅτι ἡ ἐπανάστασις τοῦ ψύχους μέ-

νει ἡ αὐτὴ εἴτε ὁ ἄρρωστος πεζὸς περιπατεῖ εἰς τὸ ὑπαιθρον, εἴτε ἵππευει· καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ἡ προσβολὴ ἐπέρχεται ἢ οὐ, καθόσον ἡ θερμοκρασία εἶνε ψυχροτέρα ἢ θερμοτέρα. Κατὰ τὰ ἐλεύθερα διαλείμματα ὁ ἄρρωστος σχετικῶς εἶνε ὑγιής, παραπονεῖται μόνον διὰ πόνους κατὰ τὸ ἀριστερὸν τῆς κεφαλῆς καὶ σκοτοδίνην· τὰ μέγιστα ὅμως ἀνησυχεῖ αὐτὸν τὸ ἐκ διαλειμμάτων πάντοτε ἐπανερχόμενον αιματηρὸν οὔρον, τοῦτο ὅπερ ἔφερον αὐτὸν καὶ εἰς τὴν κλινικὴν. Ὁ ἄρρωστος δὲν δύναται νὰ ἐνθυμηθῆ ἂν τις τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἔπαθεν ἢ κάσχει αιμορραγίαν ἐκ τινος ὄργάνου.

Ἐπειδὴ ἡ αιματηρὰ οὖρησις, καθ' ἃ ἐβεβαίω ὁ ἄρρωστος δὲν ἐδύνατο νὰ ἐπέλθῃ, ἐφόσον οὗτος διετέλει περιποιοῦμενος ἐν τῇ κλινικῇ, παρηγγελάμενος αὐτὸν νὰ περιπατήσῃ εἰς τὸ ὑπαιθρον. Τὴν 12 Μαρτίου περὶ τὴν 8 ὥραν τῆς πρωίας ἐπὶ θερμοκρασίας 9 βαθμῶν περιπάτησεν ἐπὶ μίαν ὥραν περίπου. Μετ' ὀλίγον ἠσθάνθη γενικὴν κόπωσιν, βίγος καθ' ὅλον τὸ σῶμα, πρὸ πάντων ὅμως κατὰ τοὺς πόδας, μεγάλην ἀδυναμίαν, σκοτοδίνην, πόνους κατὰ τὸ ἱερὸν ὄστρον καὶ τὴν κοιλίαν· εἰς ταῦτα ἐπεγένετο αιματηρὰ οὖρησις. Ἡ πρώτη αὐτῆς μερὶς, 50 κυβ. ἐκ., ἦτο σαφέστατα κεχρωσμένη δι' αἵματος, περιεῖχε πολὺ λεύκωμα ἀλλ' ἄνευ ἴζηματος καὶ ἦτο ἀσθενῶς ὀξείας ἀντιδράσεως. Κατὰ τὴν μικροσκοπικὴν ἐξέτασιν εὐρέθησαν αιμοσφαίρια, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρηλλαγμένα τὴν μορφήν· ἐκτὸς τούτων καὶ κύλινδροι ἐξ ἰνικῆς καὶ αἵματος καὶ καθ' ὁμάδας ἀναλλοίωτον νεφρικὸν ἐπιθηλίον· κρύσταλλα οἰαδῆποτε δὲν ἀνευρέθησαν, ἂν καὶ ἡ ἐξέτασις ἐγένετο ἀκριβεστάτη. Ἡ δευτέρα μερὶς, μίαν ὥραν μετὰ τὸν περίπατον κενωθείσα, ἦτο σχεδὸν ὄλιγος μέλαινα, ἄνευ πηγμάτων καὶ ἄνευ ἴζηματος, ἀσθενῶς ὀξείας ἀντιδράσεως· κατὰ τὴν μικροσκοπικὴν ἐξέτασιν αὐτῆς εὐρέθησαν τὰ αὐτὰ συστατικὰ ὡς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ. Καθ' ὅλον τὸν χρόνον τοῦτον ὁ ἄρρωστος ἔκειτο κλινῆρης, καλῶς σκεπασμένος, παρεπονεῖτο πολὺ διὰ βίγος, γενικὴν κόπωσιν καὶ σκοτοδίνην· ἡ θερμοκρασία καὶ κατ' ἀμφοτέρας τὰς μασχάλας ἦτο ἡ αὐτὴ 36, 9· οἱ πόδες κατὰ τὴν ἐπαφὴν ψυχροὶ καὶ ὁ ἀριστερὸς κατὰ τὸ φαινόμενον ψυχρότερος

ἢ ὁ δεξιός· τὸ δέριμα ὠχρόν καὶ ἐν καταστάσει τοῦ καλουμένου χηνείου δέριματος. Σφυγμὸς 80, ἀναπνοὴ 22. Ἐγένετο λουτρὸν ζεστόν 30° εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο ὁ ἄρρωστος ἐγένετο ἀγνώριστος· πάντα τὰ μνημονευθέντα φαινόμενα ἐξέλιπον, παρέμεινε μόνον μικρὰ σκοτοδίνη. Τὰ οὖρα μετὰ τὸ λουτρὸν μόλις ἦσαν δι' αἵματος κεχρυσωμένα καὶ ἐπὶ τέλους οὐδὲν ἀνώμαλον ἀπεδείκνυνον· αἵματος καὶ λευκώματος οὐδ' ἔχνος ὑπελείφθη.

Τὴν 26 Μαρτίου, τῆς θερμοκρασίας οὐσας εἰς τὸ 0, ἐπανελήθη πάλιν ὁ περίπικτος, ἀλλὰ τότε τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἀσθενέστερον, τοῦθ' ὅπερ προεῖδε καὶ ὁ ἄρρωστος.

Τὸ οὖρον περιεῖχε μικρὰν ποσότητα λευκώματος καὶ αἵματος· τὰ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν περιγραφέντα νοσηρὰ ἐξ ὑποκειμένου φαινόμενα δὲν ἐπανελήθησαν, ἐκτὺς μικρᾶς κοπώσεως καὶ πόνου κατὰ τὴν ἱερὰν χώραν.

Ἡ περαιτέρω παρατήρησις τοῦ ἄρρωστου οὐδὲν νέον ἀπέδειξε. Τὸ οὖρον εἶχε διηνεκῶς τὰς αὐτὰς ιδιότητας, ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐξέτασιν· διακρᾶνες, θξείας ἀντιδράσεως, εἰδ. β. 1, 020· ἡ καθημερινὴ ποσότης περὶ τὰ 2000 κυβ. εκ. ἢ τῆς οὐρείας 30 γραμμ. περίπου, ἢ τῶν χλωριούχων 10—13 γραμμ.

Πάνθ' ὅσα εἶπομεν ἔπεισαν ἡμᾶς, ὅτι ὁ ἄρρωστος πάσχει ἐκ περιοδικῆς αἱματηρᾶς ἐκκρίσεως τῶν οὐρῶν καὶ ὅτι αἱ προσβολαὶ ταύτης ἔχουσιν ὠρισμένην σχέσιν πρὸς τὴν ψῆξιν τοῦ σώματος.

Κατὰ τὴν ἀνάλυσιν τῆς προκειμένης περιπτώσεως ἀναφέρεται πρῶτον τὸ ζήτημα ποῦ ἀναμιγνύεται τὸ αἷμα μετὰ τοῦ οὐροῦ; εἶπε γνωστόν ὅτι αἱμορραγία δύναται νὰ γεννηθῇ κατὰ πάντα τὰ μέρη τοῦ οὐροποιητικοῦ συστήματος. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἡμέτερος ἄρρωστος α'.) οὐδὲν εἶχε φαινόμενον οὔτε ἐξ ὑποκειμένου οὔτε ἐξ ἀντικειμένου ἐκ τῆς οὐρήθρας, οὐδ' ἐκ τῆς κύστεως καὶ τῶν οὐρητήρων, δυνάμενον νὰ ὑποδείξῃ αἱμορραγίαν τῶν ὀργάνων τούτων, β'.) ὅπερ καὶ σπουδαιότατον, ἐπειδὴ ἐν τῇ αἱματηρῇ οὐρῇ εὐρέθησαν κύλινδροι ἰνικῆς καὶ αἵματος καὶ νεφρικὸν ἐπιθήλιον, δύναται τις μετὰ βεβαιότητος νὰ εἴπῃ, ὅτι ἡ αἱμορραγία γεννᾶται ἐν τοῖς νεφροῖς. Ἰκτὸς τούτων ἐπειδὴ διὰ τῆς κίσεως γίνονται αἰσθητοὶ πόνοι μόνον κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος τῆς

κοιλίας, καὶ πάντα δὲ τὰ ἐξ ἀντανεκλάσεως φαινόμενα ἐν καιρῷ τῆς προσβολῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συγκεντρῶνται κατὰ τὸ ἀριστερὸν ἡμῖσι τοῦ σώματος, δύναται τις νὰ προὑποθέσῃ, ὅτι ἡ αἱμορραγία γεννᾶται ἐν τῷ ἀριστερῷ νεφρῷ. Ἀλλὰ ποῦ πρέπει νὰ ζητηθῇ ἡ αἰτία τῆς ῥήξεως τῶν ἀγγείων ἐν τῷ ἀριστερῷ νεφρῷ; Ὡς πρὸς τοῦτο ἡ προκειμένη περίπτωση εἶνε ἐπίσης ἐνδιαφέρουσα ἄμα καὶ δυσεξήγητος. Τὸ οὖρον δὲν ἐμφαίνει τι ἀνώμαλον κατὰ τὰ ἐλεύθερα διαλείμματα, ὡς εἶδομεν, οὔτε κατὰ ποσὸν οὔτε κατὰ ποιόν. Οὔτε λεύκωμα περιέχει, οὔτε μορφολογικὰ στοιχεῖα. Ἡ ἰδέα ἄρα περὶ αἱμορραγίας νεφρικῆς διὰ φλεγμονῆς τῆς οὐσίας τοῦ νεφροῦ δύναται μετὰ τινος βεβαιότητος ν' ἀποκλεισθῇ. Πάντων φυσικώτερον θὰ ἦτο νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι πρόκειται περὶ νεφρικοῦ λίθου, ἐφ' οὗ ἡ αἱματηρὰ οὐρήσις, ὡς γνωστόν, δὲν εἶνε ποσῶς σπανία. Ἡ ἐξήγησις αὕτη εἶνε ἐκ πρώτης ὄψεως τόσῃ πιθανώτερα, ἐπειδὴ αἱ προσβολαὶ διὰ τὴν περιοδικότητα αὐτῶν καὶ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν πόνων ὁμοιάζουσι πολὺ πρὸς τὰς προσβολὰς κωλικῶν τῶν νεφρῶν. Οἱ πόνοι ὅμως ἐπὶ τοῦ κωλικῶν εἶνε πολλῶν ἰσχυρότεροι, καθιστῶσι τὸν πάσχοντα σχεδὸν μανιώδη καὶ ἀνάσθητον. Ἐν δὲ τῇ προκειμένη περιπτώσει τούναντιον οἱ πόνοι εἶνε τόσον ἀδύνατοι, ὥστε ὁ ἄρρωστος ἐν καιρῷ τῆς προσβολῆς δύναται νὰ ἐξακολουθῇ πίνων τέτοιον, ἐνίοτε δὲ καὶ νὰ ἱππεύῃ μάλιστα. Ὅτι ὅμως τὰ μέγιστα μαρτυρεῖ κατὰ τοῦ κωλικῶν τῶν νεφρῶν εἶνε ἡ ἀνάλυσις τῶν οὐρῶν ἐν κύτοις οὐδὲν εὐρέθη χαρακτηρίζον τὸ πάθος τοῦτο· ἦσαν πάντοτε ὀξεία τὴν ἀντίδρασιν καὶ οὔτε ἄμμον περιεῖχον, οὔτε κρυστάλλα σημαίνοντα λίθου τῶν νεφρῶν. Ἰὰν ὅμως τὰ οὖρα δὲν εἶχον τοιαῦτα ἰζήματα ἕνεκα ἐνθουλακώσεως τοῦ λίθου, καὶ μόνον ἐκ διαλειμμάτων ὑπὸ τὴν ἐπενέργειαν ἀγνώστων περιστάσεων ῥίγνυνται τὰ ἀγγεῖα τῶν περιβαλλόντων ἰστών, ἔπρεπε κατ' ἀνάγκην νὰ εὐρίσκωνται ἐν τοῖς οὐροῖς τὰ ἐπακολουθήματα τοῦ ἰσχυροτάτου ἐρεθισμοῦ τῶν ἰστών τούτων· μόλις εἶνε νοητόν, ὅτι ὁ λίθος ἐν διαστήματι πολλῶν ἐτῶν δὲν ἤθελε προκαλέσῃ φλεγμονὴν τινά. Καὶ ἂν τὸ εἰς τὸ τέλος τῆς ἡμέρας ἀποτελούμενον ἰζήμα περιέχει μικρὰν ποσότητα ἐλέγχης καὶ πυοδῶν

κροκώδων, τούτο δύναται τις ν' αποδώσῃ άνευ τινός υπερβολῆς εἰς τὴν υπέρχουσαν χρονίαν ούρηθρίτιν. Καὶ ἐπὶ τέλους τὸ αἰματηρὸν οὔρον καὶ πάντα τὰ φαινόμενα τοῦ κωλικῆς τῶν νεφρῶν ἤθελον άναφανῆ ἤδη μάλλον ἐπὶ τῆς ἰσχυροτέρας κινήσεως, τοῦθ' ὅπερ δὲν παρατηρεῖται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ περιπτώσει.

Ἄρα κατὰ ταῦτα αποκλείονται ἡ νεφρίτις καὶ οἱ λίθοι τῶν νεφρῶν, αἱ συνήθεις αἰτίαι τῆς αἱμορραγίας τῶν νεφρῶν (περὶ σαρκώδους καὶ πορφυρίδος δὲν λαλοῦμεν, διότι ἡ εξέταση τοῦ ἀρρώστου οὐδὲν τοιοῦτον δεικνύει). Ὁ καθηγητὴς Volklin ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν ἀκρατῶν του ἐπὶ τῶν κατὰ τὸ νεφρικὸν σύστημα διαταραχῶν, ἃς ἀνωτέρω εἶδομεν, καὶ ἔθεσε τὸ ζήτημα, ἂν αὗται δὲν εἶχον σχέσιν μετὰ τῆς αἱμορραγίας τῶν νεφρῶν. Ἀγγεῖα τῶν νεφρῶν, ὡς ἐν γένει πάντα τὰ ἀγγεῖα τοῦ σώματος, ὑπόκεινται εἰς τὴν διηνεκῆ ἐπενέργειαν τοικοῦ ἐρεθισμοῦ. Εὐρίσκομεν μάλιστα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ πειραματικῆς ἐρεῦνας πρὸς ἐκκρίσιν τῶν περιφερικῶν, ὡς καὶ τῶν κεντρικῶν ἀγγειοκινητικῶν συστημάτων κατὰ τοὺς νεφρούς. Ὁ καθηγητὴς Tetschenoff λέγει «Ἐὰν διατηρῆ τὸ νεφρικὸν πλέγμα, ἐπέρχεται ἐνίοτε αἱματοουρία, ἣτις φυσικώτατα ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ ἀρτηρίαι μετὰ τὴν διατομὴν τῶν νεύρων εὐρύνονται, τοῦθ' ὅπερ συνεπάγεται αὐξήσιν τῆς πίεσεως τοῦ αἵματος ἐντὸς τῶν τριχοειδῶν. Τούτο δὲ εἶνε τόσῳ πιθανώτερον, καθότι κατὰ τὴν ἐμὴν πείραν ἠλεκτριζομένου τοῦ ρηθέντος πλέγματος τὰ ἀγγεῖα τῶν νεφρῶν στενοῦνται πάντῃ σαφῶς».

Ὁ Claude Bernard νόσων εἰς τὴν τετάρτην κοιλίαν προεκάλει ἐνίοτε αὐξήσιν τῆς ἐκκρίσεως τῶν οὔρων άνευ σακχάρου. Τὸ φαινόμενον τοῦτο αὐθις ἐξηγεῖται φυσικώτατα ὡς ἀγγειοκινητικόν, τουτέστιν οὕτως ὥστε ἡ τραυματικὴ διαταραχὴ τοῦ κεντρικοῦ ἀγγειοκινητικοῦ συστήματος τῶν νεφρῶν συνεπάγεται ἐξασθένησιν τοῦ τοικοῦ ἐρεθισμοῦ τῶν νεφρικῶν ἀγγείων μετ' ἐπιγινομένης ὑπεραιμίας τοῦ νεφροῦ καὶ αὐξήσεως τῆς ἐκκρίσεως τῶν οὔρων. Τὸ πείραμα τοῦ Bernard ἐβεβαιώθη ὑπὸ πολλῶν ἄλλων παρατηρητῶν ἀποδεικνύει δὲ οὐ μόνον τὴν ὑπαρξίν κεντρικοῦ ἀγγειοκινητικοῦ συστήματος τῶν νεφρῶν, ἀλλὰ καὶ ἀ-

ναγγέλλει ἡμῖν τὸ ἀνατομικὸν μέρος αὐτοῦ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ. Δυνάμενοι ὁμως ἀπαξ νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὑπάρχει τοιοῦτον σύστημα, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν συνεπῶς καὶ τὸ δυνατόν παθίσεως χαρακτηριζομένης ὑπὸ ἐλαττώσεως τοῦ τόνου τῶν νεφρικῶν ἀγγείων τόσῳ μάλλον, καθόσον τοιαῦτα πάθη ἄλλων ὀργάνων ἀπεδείχθησαν ἀρκούντως. Ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἀρρώστου εὐρίσκομεν ἀναμφιβόλως διαταραχὰς κατὰ τὴν περικλῆν τοῦ νευρικοῦ συστήματος : ἐλάττωσιν τῆς θερμοσίας καὶ ἀτροφίαν τῶν μυῶν τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ τοῦ ὀμολόγου ποδὸς μετ' ἐλαττώσεως τῆς δυνάμεως αὐτῶν, ἐξ ὧν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν πάρεσιν τοῦ ἀριστεροῦ μέρους. Ἡ μονόπλευρος ἐξασθένησις τῆς ἐννευρώσεως τῶν ἐκεφαλικῶν νεύρων τοῦ ἀριστεροῦ μέρους δικαιοὶ ἡμᾶς νὰ παραδεχθῶμεν τοπικὴν τινα πάθιν τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας, ἣτις κατὰ τὸ ἀναμνηστικόν (κεφαλαλγία ἀπὸ πολλοῦ, σύφιλις ἐν ἔτει 1858, σύνθλασις τῆς κεφαλῆς ἐν ἔτει 1863) ἀνεπτύχθη βραδέως.

Εἶνε πολὺ πιθανόν ὅτι τῆς παθίσεως ταύτης τῆς ἐγκεφαλικῆς οὐσίας συμμετέχει καὶ τὸ κεντρικὸν ἀγγειοκινητικὸν σύστημα τῶν νεφρῶν, τοῦθ' ὅπερ ἤθελε καταδειχθῆ δι' ἀσθενεστέρως ἐννευρώσεως τῶν νεφρικῶν ἀγγείων καὶ ἐπιγινομένης ὑπεραιμίας. Κατὰ τὴν προϋπόθεσιν ταύτην εἶνε πολλῶν εὐκολώτερον νὰ ἐξηγήσῃ τις τὴν ῥῆξιν τῶν νεφρικῶν ἀγγείων, ὡς καὶ τὴν ἐξάρτησιν τοῦ φαινομένου τούτου ἐκ τῆς ψύξεως τῶν ποδῶν. Εἶνε προφανῶς ἀναμφισβήτητον, ὅπερ ἔχει καὶ τὴν φυσιολογικὴν αὐτοῦ ἐξήγησιν, ὅτι κατὰ τὴν ψύξιν τοῦ δέρματος τὸ αἷμα ἐπὶ πολὺν ἢ ὀλίγον χρόνον φέρεται ἀπὸ τῶν περιφερικῶν ἀγγείων εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ὄργανα. Ἐὰν ὁμως συνάμα τὰ ἀγγεῖα παρεγγυματώδους τινός ὄργανου, π. χ. ἐπὶ τοῦ προκειμένου τοῦ ἀριστεροῦ νεφροῦ, ἔνεκα ἐξασθενήσεως τοῦ τόνου ἢ καὶ ἄλλως εἶνε εὐρυσμένα, αἰτία τοιαύτη, ὅποια εἶνε ἡ ψύξις τῶν ποδῶν ἤθελον ἐξάρκηση ὅπως ὑπερπληρώσῃ αὐτὰ αἷματος καὶ διαρρήξῃ ἔνεκα τῆς αὐξηθείσης πίεσεως. Τοιαύτην ἐξήγησιν τῆς ἀπὸ τοῦ νεφροῦ αἱμορραγίας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ περιπτώσει φαίνεται ἡμῖν πολλὴ πιθανή, καὶ ἴσως ἰσχύει καὶ εἰς αἱμορραγίας ἄλλων ὀργάνων

(ρίνους, βρόγχων), ἐν αἷς διὰ τῆς ἀνατομικῆς ἐξετάσεως ἐπίσης οὐδερμία εὐρίσκειται ἀλλοιώσεις τῶν ἀγγείων, ἰκανὴ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν αἱμορραγίαν. Ἀποδεχθέντες τὴν ἐξάρτησιν τῆς προκειμένης νεφρικῆς αἱμορραγίας ἐκ τοῦ κεντρικοῦ νεφρικοῦ συστήματος, παρηγγείλαμεν καὶ ἀνάλογον θεραπείαν. Ὁ ἄρρώστος μετεχειρίζετο θρωμιούχον, ιωδοῦχον κάλι καὶ ψευδάργυρον. Αἱ κεφαλαλγίαι κατέπαυσαν. Ἄν ὅμως ἐαυρέθῃ καὶ ἐκ τῆς αἱμορραγίας τῶν νεφρῶν, δὲν ἠδυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, ἐπελθούσης τῆς θερμῆς ὥρας τοῦ ἔτους, καθ' ἣν καὶ ἄνευ θεραπείας ἐκλείπουσιν αἱ αἱμορραγίαι. Διὰ τὸ θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν ἐνδιαφέρον ἐπρωτεύσαμεν εἰς τὸν ἄρρώστον τὴν τεχνητὴν ψύξιν τῶν ποδῶν διὰ πάγου ἢ ψυχροῦ λουτροῦ, ἀλλ' αὐτὸς δὲν συνήνεσεν εἰς τὸ πείραμα.

Ἐν οὐδενὶ τῶν ἀρίστων ἐγχειριδίων τῆς Νοσολογίας μνημονεύεται τὸ δυνατόν νεφρικῆς αἱμορραγίας ἄνευ ὀργανικῆς παθώσεως τοῦ νεφρικοῦ ἴσου (νεφρίτις) ἢ ἄνευ ξένου σώματος (λίθος). Ἐν τοῖς περιοδικαῖς ὅμως συγγράμμασιν εὐρίσκονται περιπτώσεις τινές, καθ' ἃς ἐπῆρχετο αἱμορραγία ἀπὸ τῶν νεφρῶν κατὰ παροξυσμούς ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου ἀρρώστου, αἵτινες ἐξηρτῶντο ὡσαύτως ἐκ τῆς ψύξεως τοῦ δέρματος. Οὕτως ὁ Pavy περιγράφει 4 περιπτώσεις, καθ' ἃς μετὰ ψύξιν τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν ὅλως ὑγιαινόντων προσώπων ἐπῆρχετο τρόμος καθ' ὅλον τὸ σῶμα, καὶ μετ' αὐτὸ αἱματουρία. Τὸ οὔρον περιεῖχεν αἰμοσφαίρια, κυλίνδρους καὶ εἰς δύο ἀρρώστους κρύσταλλα ὀξαλικῆς ἀσθέστου. Αἱ προσβολαὶ τῆς αἱμορραγίας διήρκεσαν ἐπὶ τινὰς ὥρας μετὰ δὲ ταῦτα ὁ ἀρρώστος εἶχε πάλιν καλῶς. Κατὰ τὸ θέρος αἱ αἱμορραγίαι δὲν ἐπῆρχοντο. Πᾶσαι αἱ περιπτώσεις αὗται ἀμεινάζουσι πολὺ, καὶ ὁ Pavy ἐξηγεῖ αὐτάς ἐκ τῆς προσκαιροῦ συμφορῆσεως τοῦ αἵματος πρὸς τοὺς νεφροὺς, ἧτις πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ψύξεως τοῦ δέρματος. Ὁμοίως περιπτώσεις αἱμορραγίας ἀπὸ τῶν νεφρῶν, ἐμφαινομένας μόνον τὸν χειμῶνα περιγράφει ὁ Hassal, οὗ αἱ ἄρρώστοι κατὰ τὰ ἐλεύθερα τῆς αἱμορραγίας διαστήματα εἶχαν ὀγιῶς κατὰ πάντα, τὸ δὲ οὔρον κατὰ φύσιν. Ἄρα τῆ ψύξει τῶν ἄκρων ὅμως ἐπῆρχετο ἢ αἱματουρία, ὅτε τὸ οὔρον περιεῖχε κυλίνδρους. Κατὰ τὴν θεραπείαν, ἦν ὁ

Hassal παρηγγείλε (Tanninum, Acidum Gallicum, Oleum martis), θέλει ὑπολάβῃ ὅτι οὗτος ἐθεώρει τὰς ὑπ' αὐτοῦ περιγραφείσας αἱμορραγίας ὡς τοπικὸν πάθος τοῦ νεφρικοῦ ἴσου. Ὁ Urethow ἐν διαστήματι 10 ἐτῶν παρατήρησεν 11 περιπτώσεις περιοδικῆς αἱμορραγίας ἀπὸ τῶν νεφρῶν δὲν λέγει δὲ ἂν αἱ αἱμορραγίαι ἐξηρτῶντο ἐκ ψύξεως λαλεῖ μόνον περὶ τρόμου ὀλοκλήρου τοῦ σώματος, ὅστις προηγέτο αὐτῶν. Πᾶσαι δὲ περιεγράφησαν ὑπὸ τοῦ Urethow κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Ἐπειδὴ εἰς 4 περιπτώσεις (ὁ Pavy εἰς 2) εὔρε κρύσταλλα ὀξαλικῆς ἀσθέστου, ἐσκέφθη μήπως πρόκειται περὶ ὀξαλικῆς διαθέσεως. Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ λίθων τῶν νεφρῶν. Περὶ τῶν λοιπῶν 7 λέγει ὁ Urethow ὅτι τὴν αἰτίαν τῆς νόσου πρέπει νὰ ζητήσῃ τις εἰς τὴν νοσηρὰν κατάστασιν τοῦ αἵματος μᾶλλον ἢ εἰς τὰς τοπικὰς ἀλλοιώσεις.

Τινὲς τῶν ἐνταῦθα μνημονευθεισῶν περιπτώσεων αἱμορραγίας ἀπὸ τῶν νεφρῶν ὁμοιάζουσι πολὺ πρὸς τὴν ἡμετέραν. Ἄλλ' οἱ συγγραφεῖς δὲν μνημονεύουσιν ἂν εὔρον εἰς τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν ἀλλοιώσιν τινα κατὰ τὸ νευρικὸν σύστημα. Ὡς πρὸς τὰ αἰτία ὅμως τῆς περιοδικῆς αἱμορραγίας, ταῦτα εἶνε σκοτεινὰ μεθ' ὅλας τὰς ἐξηγήσεις τῶν συγγραφέων τούτων. Ἡ ὑπόθεσις ἄρα τοῦ Καθηγητοῦ Botkin περὶ τῆς σχέσεως τῆς νεφρικῆς αἱμορραγίας τοῦ ἡμετέρου ἀρρώστου πρὸς τὴν πάθησιν τοῦ κεντρικοῦ ἀγγειοκινητικοῦ συστήματος τῶν νεφρῶν ἔχει ἀναντιρρήτως τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῆς σπουδαιότητα ὡς στηριζομένη ἀσθηρῶς εἰς φυσιολογικὴν πείραν.

(Berl. Klin. Wochensh.).

Γ. Κ.

Υποδερμικὴ ἔνεσις τῆς Υδροχλωρικῆς Μορφίνης. — Πυλλῆκις μετεβλήθησαν αἱ συνταγαὶ τῶν ὑποδερμικῶν ἐνεσῶν τῆς μορφίνης. Ὁ Κ. Delieux de Savignac εἰς τὸν Courrier médical προτείνει νέαν συνταγὴν, ἣν καὶ συνοδεύει μετ' αὐσιωδῶν παρατηρήσεων. Γνωστὸν ὑπάρχει ὅτι αἱ διαλύσεις τῶν ἀλάτων τῆς μορφίνης εἰς καθαρὸν ὕδωρ ἀλλοιοῦνται ἕνεκα κρυσταγμοειδῆς βλαστήσεως, καταστρεφούσης τὸ ἀλάλι. Αἱ δια-



λύσεις των αλάτων της μορφίνης εις ύδωρ άπεσταγμένον δέον λοιπόν να γίνονται δι' άμεσον και ταχείαν χρήση' απαιτούνται δε άλλα μέσα διατηρήσεως δι' εκείνας τας διαλύσεις, ως τηρούσιν οι πρακτικοί ιατροί διά τας καθημερινάς αυτών εφαρμογάς.

Δύναται τις διαρκώς να μεταχειρισθῆ ὕδροχλωρικὴν ἢ θεικὴν μορφίνην ἀποθίδουσι πλείονα πλεονεκτήματα εἰς τὴν πρώτην ἢ ἑξῆς μορφίνην, ἅλας ἄστατον, δικαίως ἀπορρίπτεται σήμερον.

Ἴδου ἡ συνταγή.

Rep. Morph. murialis, gr. 2.

Aqu. Mentli. dr. 3.

Spirit. Mentli. scr. 1.

Solve et cola. Διατήρησον εἰς ἀγχοῦν καλῶς ἐπιπωμάτισμένον.

Ἐν γραμμαρίον τῆς διαλύσεως ταύτης περιέχει ἓν πέμπτον τοῦ κόκκου ἅλατος μορφίνης.

Τὸ οἰνόπνευμα καὶ τὸ ἀπεσταγμένον ὕδωρ τοῦ ἡδύσμου διατηροῦσι τὴν μορφίνην, προλαμβάνουσι τὴν ἀλλοίωσίν τῆς καὶ αὐξάνουσι τὰς κατασταλτικὰς αὐτῆς ιδιότητας· οὕτως ἦμισυ γραμμαρίον ἢ δέκα σταγόνες, ἐξ ἑνὸς κόκκου ἐκάστη, τῆς διαλύσεως ταύτης παράγαγον ἀποτέλεσμα ἑνὸς γραμμαρίου διαλύσεως μορφίνης εἰς τὴν αὐτὴν ἀνθολογίαν ἐντὸς καθαροῦ ὕδατος· ἄλλως δι' ἐνέσεως ἀπεσταγμένου ὕδατος ἡδύσμου ἐπὶ νευραλγικοῦ μέρους ἐπετεύχθη παλλάκις ἀξιοσημείωτον κατευναστικὸν ἀποτέλεσμα. Αἱ δι' ἀπλοῦ ἀπεσταγμένου ὕδατος ἐνέσεις παράγουσιν ἐνίοτε τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ τοῦ δυνάμου παράγει τοῦτο συχνότερον καὶ διαρκέστερον. Ἡ κατασταλτικὴ λοιπὸν ἐνέργεια τοῦ ἡδύσμου εἶνε ἀναμφισβήτητος. Τὸ ὕδωρ τῆς σαφνοκεράσου εἶνε ἐπιβοηθητικὸν καλὸν τῆς μορφίνης.

Ὁ Κ. Delionx du Saviouac ἀποκλίνει εἰς τὰς μικρὰς δόσεις καὶ συνιστᾷ ν' ἀρχίζωμεν ἐξ ἀσθενῶν δόσεων. Ἱατροὶ τινες, λέγει, παραγγέλουσι διὰ μιᾶς ἰσχυρᾶς δόσεως, αἵτινες ναρκῶσι τὸ ἄτομον ἢ καθιστῶσιν αὐτὸ κκεκοδιόχτητον λίαν. Πρῶτιστότερον νὰ

δοκιμάζωνται κατ' ἀρχὰς αἱ ἀσθενεῖς δόσεις καὶ ἔπειτα ν' αὐξάνωσιν ἐὰν ὧσιν ἀνεπαρκεῖς. Ἐν γένει ἐπὶ ἀτόμου, τοῦ ὁποίου τῆς ἀντιδραστικῆς ιδιότητος δὲν γνωρίζωμεν, δέον ν' ἀρχίζωμεν ἐκ πέντε πεντηκοστῶν (1/10) τοῦ κόκκου θεικῆς ἢ ὕδροχλωρικῆς μορφίνης. Πολλάκις ἐν πέμπτον τοῦ κόκκου δοθέν διὰ μιᾶς παράγαγεν, ἰδίως εἰς γυναῖκας, δυσχερῆ ναρκωτισμόν. Οὐχ ἦττον ὑπάρχουν περιστάσεις, καθ' ἃς ἐπόδυνος ἢ σπασμωδικὴ τις κατάστασις ἀπαιτεῖ τὴν ἄμεσον εἰσαγωγὴν τῆς τελευταίας ταύτης δόσεως· ἀλλὰ σπανίως εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ προσῶμεν περαιτέρω· ἐὰν ἦμισυ τοῦ κόκκου ἅλατος μορφίνης ἦνε ἐνδεδειγμένον, εἶνε φρόνιμον νὰ γίνωσιν αἱ ἐνέσεις κλασματικῶς εἰς τρεῖς ἢ τέσσαρας ἐνέσεις ἐντὸς τῆς ἡμέρας.

Διὰ τῶν συνήθων ἐν χρήσει συρίγγων, περιεχοσῶν ἓν γραμμαρίον ὕγρου, γίνεται ἐνέσεις ἑνὸς πέμπτου τοῦ κόκκου διὰ πληρωμένης σύριγγος.

Mu.

**Χλωράλη ἐπὶ τικτουσῶν.** — Ἐπὶ πολυετοῦς πείρας βασίζομενος ὁ Playfair προτιμᾷ τοῦ χλωροφορμείου ἐν καιρῷ τοῦ τοκετοῦ νὰ μεταχειρίζεται ὡς ἀναισθητικὸν τὴν χλωράλην. Καθ' ἃ αὐτὸς ἐξ ἰδίας πείρας παρετήρησε τὸ χλωροφόρμιον ἐλαττώνει ἐνίοτε τὴν ἔντασιν καὶ συχνότητα τῶν ὠδίνων, διαθέτει εἰς αἱμορραγίαν μετὰ τὸν τοκετὸν καὶ δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῆ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ δευτέρου σταδίου, πρὸ τοῦ τελείου ἀνοίγματος τοῦ στομίου τῆς μήτρας. Ἡ ἐνυδρὸς χλωράλη ἐλαττώνει μόνον τὴν ἀλγεινότητα, οὐδέποτε τὴν ἔντασιν τῶν ὠδίνων, καὶ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῆ καὶ πρὸ τῆς λήξεως τοῦ πρώτου σταδίου· ἐξαιρέτως δ' ἐνεργεῖ μάλιστα ἐπὶ λίαν ἀλγεινῶν ὠδίνων νευρικών γυναικῶν, ὅπου ἡ εὔρυνσις τοῦ στομίου τῆς μήτρας οὐδαμῶς ἢ πολὺ βραδέως ἐκτελεῖται, ἐπιφέρουσα ὕπνον ἀνακουφίζοντα, καθ' ὃν αἱ ὠδίνες δὲν παύουσιν, ὅπως ἐπὶ τῆς χρήσεως ὀπιούχων. Ὁ Pl. μεταχειρίζεται ἐκ διαλύσεως 6 γραμμαρίων ἐντὸς 180 γραμμ. ἐν περίπτῳ γραμμαρίον χλωράλης περὶ τὸ τέλος τοῦ πρώτου σταδίου καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν δόσιν μετὰ 20 λεπτά· ἄλλοι δὲ δόσεις δίδονται ἐν ἀνάγκῃ μόνον καὶ κατὰ πολ.

λῶ μείζονα διαστήματα πλείονα τῶν 4 γραμμαρίων οὐδέποτε  
ἀναγκάσθη νὰ δώσῃ ὁ Pl.

(The Lancet, 1874).

κ.

*Διαδόσεις τῆς σφιλιδος ὑπὸ μαίας.* — Ὁ Bardinet ἀνεκώ-  
νωσεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς ἰατρικῆς ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 14  
Ἀπριλίου τ. ἔ. περίπτωσιν διαδόσεως τῆς σφιλιδος ὑπὸ μαίας  
τινός ἐν Brivo οὐχὶ μακρὰν τοῦ Limoge. Ἡ μαία πιθανῶς ἐν  
τῇ ἀσκῆσει τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῆς ἔπαθεν εἰς τινα δάκτυλῶν  
ἔλκος σφιλιδικόν, οὗ τὴν φύσιν ἐξηκρίβωσε μετὰ τινα χρόνον, ἀ-  
ναφανέντων γενικῶν φαινομένων. Ἡ δικαστικὴ ἀνάκρισις ἀνεκά-  
λυψε 84 θύματα, τοιούτεσι 15 γυναῖκας, 9 ἀνδρας μολυνθέντας  
ἐκ τῶν συζύγων αὐτῶν, καὶ 10 παιδιά, ὧν εἶχον ἤδη ἀποθάνει  
τέσσαρα. Ὁ Bardinet ὅμως ὑπολογίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν μολυν-  
θέντων εἰς 100 καὶ πλέον, ἐπειδὴ οἱ πλείονες ἐξ αἰδοῦς δὲν ἀ-  
νηγγέλοσαν εἰς τὴν ἀνάκρισιν. Οἱ ἀρρώστοι προσῆλθον εἰς τοὺς  
ἰατροὺς ἐν μέρει πολὺ βαρεῖαν μορφήν πάσχοντες, διότι πολλοὶ  
ἐξ αὐτῶν δὲν ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς.  
Ἐπὶ τῇ συμβάντι τούτῳ οἱ ἐν Limoge ἀνεμνήσθησαν ἄλλης  
τινός περιπτώσεως αὐτόθι συμβάσης, ὅτε πάλιν ἡ σύφιλις διεδό-  
θη ὑπὸ μαίας, ἥτις συνείθετο νὰ ἐπαλείφῃ διὰ τοῦ σιέλου τὸ ἑμ-  
φαικικὸν τραῦμα τῶν νεογνῶν ἐπὶ σκοπῷ ταχείας ἰάσεως.

(Berl. Klin. Wochensch.)

κ.

## ΒΙΒΛΙΑ ΝΕΟΦΑΝΙ.

ΕΙΔΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ συνταχθεῖσα  
μὲν κατ' ἀναφορὰν ἰδίως πρὸς τὴν φυσιολογίαν καὶ τὴν παθο-  
λογικὴν ἀνατομίαν ὑπὸ Φ. Νουμιέρου, μεταφρασθεῖσα δὲ ἐκ  
τῆς ἰσθμίας καὶ τελευταίας ἐκδόσεως τοῦ Γερμανικοῦ ὑπὸ Γεωργ.  
Καραμήτσα. Τόμος πρῶτος 1873. Τιμ. δραχμ. 18.

Τοῦ δὲ δευτέρου τόμου ἐξεδόθησαν 64 τυπογραφικὰ φύλλα  
μέγας καὶ τῶν λοιμικῶν νόσων. Τιμ. δραχμ. 14.

*Η ετήσια συνδρομή ώρισθη προσηλωτικά:*

Από τους υπτάς τού Κράτους . . . . .	Λιγ. 10.
» * εν τή αλλοδαπή . . . . .	Φραγ 12.